

Sufinancira
Europska unija

EUROPSKA UNIJA

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Sufinancira i provodi
Vijeće Europe

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa, uprave i
digitalne transformacije

Gradimo Europu
za djecu i s djecom

Mapa puta osnivanja Dječje kuće s analizom strukture troškova za uspostavljanje Barnahus modela u Hrvatskoj

Izvešće pripremila:

Liisa Järvilehto, klinička psihologinja, Sveučilišna bolnica u Helsinkiju
Tom Pakkanen, forenzički psiholog (dr. sc.), Sveučilišna bolnica u Helsinkiju
28. ožujka 2025.

Zajednički projekt Europske unije i Vijeća Europe „Uspostavljanje Barnahus modela u Hrvatskoj” 23HR02

Projekt sufinancira Europska unija iz Instrumenta za tehničku potporu, a sufinancira ga i provodi Vijeće Europe u suradnji s Europskom komisijom i Radnom skupinom za reforme i ulaganja Europske komisije (SG REFORM)

Izjava o odricanju odgovornosti

Ovo izvješće izrađeno je uz pomoć sredstava zajedničkog programa Europske unije i Vijeća Europe. Njihov sadržaj isključiva je odgovornost autorica. Stavovi izraženi ovdje ni na koji se način ne mogu smatrati službenim mišljenjem Europske unije ili Vijeća Europe.

Pojmovi i kratice

Dijete	Svaka osoba mlađa od 18 godina
VE	Vijeće Europe
CPS	Službe za zaštitu djece
CSV	Seksualno nasilje nad djecom
EAPL	Europska udruga za psihologiju i pravo, međunarodna organizacija koja se fokusira na presjek psihologije i pravnih sustava
iIIRG	Međunarodna istraživačka skupina za istraživačko intervjuiranje, stručna organizacija posvećena poboljšanju praksi istraživačkog intervjuiranja
MD/IA	Multidisciplinarna i međuresorna suradnja između različitih stručnih skupina i organizacija
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
MPUDT	Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije
MoR	Memorandum o razumijevanju
NVO	Nevladina organizacija
NICHD-Protokol	Protokol Nacionalnog instituta za zdravlje djece i ljudski razvoj intervjua temeljenog na dokazima za djecu
SG REFORM	Radna skupina za reforme i ulaganja Europske komisije
SVA	Analiza valjanosti iskaza, sustavni pristup za ocjenjivanje vjerodostojnosti verbalnih izjava
TF-KBT	Kognitivno-bihevioralna terapija usmjerena na traumu, pristup liječenju traume kod djece i adolescenata utemeljen na dokazima

Sadržaj

1. Uvod	1
Pozadina	1
2. Metoda.....	2
Sinteza dokumentacije i konzultacija s dionicima.....	3
Pregled glavnih dokumenata	3
Konzultacije dionika i nacionalnih stručnjaka	3
Krugovi revizije	4
Vodeća načela i struktura plana i analiza strukture troškova	4
Slika 1. Dijagram toka provedbenih faza.....	5
3. Početni operativni okvir	6
Sudjelovanje djece u donošenju zakonodavnog okvira	7
4. Razvoj usluga	8
Klijentski pristup tijekom pilot faze	8
Upravljanje podacima	9
Pristup informacijama.....	9
Praćenje i podrška multidisciplinarnom i međuresornom radu	10
Osnovne usluge Barnahusa	11
Intervjuiranje djeteta	11
Službe za mentalno zdravlje	13
Medicinske usluge	17
Zaštita djece	19
Tablica 1. Upravljanje rizicima za razvoj usluga	21
Sudjelovanje djece u razvoju usluga.....	23
Analiza strukture troškova za razvoj usluga	24
5. Razvoj objekata	24
Tablica 2. Prostorije u Barnahusu	25
Prisutnost Barnahusa na internetu.....	26
Koraci razvoja portala.....	27
Mobilni timovi.....	28
Sudjelovanje djece u razvoju objekta.....	29
Tablica 3. Upravljanje rizicima za razvoj objekata.....	29
Analiza strukture troškova za razvoj objekata	31
Početni troškovi razvoja objekata	31

Tablica 4. Analiza strukture troškova za razvoj objekata	32
Troškovi održavanja objekta	33
6. Osoblje i osposobljavanje	34
Osoblje pilot jedinice u Zagrebu.....	34
Osnovna struktura stalnog osoblja pilot jedinice u Zagrebu	34
Medicinsko osoblje	34
Tablica 5. Uloge i kompetencije stalnog osoblja Barnahusa	35
Dodatne, specijalizirane uloge	35
Tablica 6. Dodatne ključne uloge osoblja potrebne za rad Barnahusa	35
Potrebne kompetencije	36
Sudjelovanje djece pri donošenju odluka vezanih za osoblje.....	36
Tablica 7. Upravljanje rizicima za osoblje	37
Analiza strukture troškova za osoblje	37
Osposobljavanje	38
Tablica 8. Razine obuke.....	39
Osnovna svijest	39
Specijalizirane vještine.....	41
Osposobljavanje voditelja osposobljavanja	43
Kontinuirano osposobljavanje i ažuriranje znanja	44
Nadzor.....	45
Nadzor intervjua	45
Nadzor terapije	45
Dobrobit na radnome mjestu.....	45
Koordinacija	46
Koordinacija osposobljavanja.....	46
Koordinacija nadzora	46
Sudjelovanje djece u osposobljavanju i nadzoru.....	47
Tablica 9. Upravljanje rizicima za osposobljavanje i nadzor.....	47
Analiza strukture troškova za osposobljavanje i nadzor.....	49
7. Širenje na druge lokacije i korisnike usluga.....	51
Minimalni zahtjevi za regionalne jedinice	52
Širenje kruga korisnika	53
Analiza strukture troškova za širenje	53
Slika 2. Gantogram za provedbu.....	54
8. Dodatci	55
Dodatak 1. Pregled i sinteza dokumenata i konzultacija.....	55

Dodatak 2. Popis IT opreme i opreme za snimanje koju koristi Barnahus Ljubljana	60
Dodatak 3. Opseg, sadržaj, ishodi učenja i ocjena finskog osposobljavanja o istražnom intervjuiranju djece	62
Opseg.....	62
Sadržaj.....	62
Ishodi učenja	62
Ocjenjivanje.....	63
Zahtjevi za prolaz	63
Razlozi za neuspjeh (pad)	63
9. References	64

1. Uvod

Na inicijativu Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Hrvatska uspostavlja Barnahus model zajedničkim projektom Europske unije i Vijeća Europe. Projekt sufinancira Europska unija iz Instrumenta za tehničku potporu, a sufinancira ga i provodi Vijeće Europe u suradnji s Radnom skupinom za reforme i ulaganja Europske komisije (SG REFORM). Uspostavljanje tog modela, koje traje od rujna 2023. do veljače 2026., značajan je korak naprijed u zaštiti djece žrtava i svjedoka nasilja, nadograđujući se na opsežne temelje koji su već postavljeni u hrvatskom pravnom i institucionalnom okviru. Inicijativa ima koristi od snažne institucionalne predanosti, pri čemu Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije preuzima vodeću ulogu, a aktivno ju podržavaju i druga relevantna ministarstva i dionici.

Pozadina

Uspostavljanje Barnahus modela u Hrvatskoj predstavlja izravan odgovor na ključne europske pravne instrumente i standarde za zaštitu dječjih prava. Ova inicijativa usklađena je s Direktivom 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, kao i s Direktivom 2012/29/EU o uspostavi minimalnih europskih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela. Njome se ispunjavaju obveze Hrvatske prema Konvenciji Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja (Lanzarote konvencija), kao i Smjernice Odbora ministara Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci. Zajedno, ovi instrumenti uspostavljaju sveobuhvatan okvir za zaštitu djece žrtava i svjedoka, naglašavajući potrebu za pristupima prilagođenim djeci, multidisciplinarnim i međuresornim pristupima sprječavanju i reagiranju na nasilje nad djecom.

Provedba je usklađena s hrvatskim Nacionalnim planom za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja za razdoblje 2022. – 2027., koji izričito poziva na osnivanje Dječje kuće prema modelu Barnahus kao multidisciplinarnog i međuresornog centra za djecu žrtve i svjedoke. Uspostavljanje tog modela posebno je predviđeno u pripadajućem Akcijskom planu za 2024. godinu.

Značajna je prednost za njegovo uspostavljanje opsežno iskustvo Hrvatske u pravosudnim praksama prilagođenim djeci, posebno uz stručne suradnike koji imaju više od dva desetljeća iskustva u provođenju forenzičkih intervjua s djecom korištenjem opreme za audiovideo snimanje. Ovi stručnjaci predstavljaju vrijedan izvor stručnih znanja za razvoj Barnahus modela u Hrvatskoj. Njihova istaknuta uloga u olakšavanju forenzičkih intervjua bit će ključna u osiguravanju kontinuiteta tijekom prijelaza na novi model. Hrvatska policija također je uložila znatne resurse u razvoj svoje stručnosti u forenzičkom intervjuiranju djece, obuku i certificiranje značajnog broja policijskih službenika koji istražuju zločine protiv djece te razvoj objekata prilagođenih djeci s opremom za snimanje postavljenom za intervjuiranje djece.

U ovom Planu ocrtan je strateški pristup Hrvatske u uspostavljanju Barnahus modela, počevši s pilot centrom u Zagrebu koji će služiti kao središnji Barnahus centar, a potom će se uspostaviti najmanje tri druge lokacije u drugim regijama. Tijekom konzultacija uredno je zabilježeno stajalište nekoliko članova Savjetodavne skupine o istovremenom osnivanju svih Barnahus jedinica u Zagrebu i regijama. Međutim, zbog dostupnih ljudskih i financijskih resursa, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije odabralo je fazni pristup s prvom pilot jedinicom u Zagrebu. Ova Mapa puta osnivanja Dječje kuće s analizom strukture

troškova sastavljena je na temelju tog pristupa. Unatoč tome, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predano je što bržem uspostavljanju najmanje četiriju Barnahus jedinica. Pilot centar u Zagrebu poslužit će kao temelj za razvoj standardiziranih postupaka, izgradnju stručnih znanja i uspostavljanje učinkovitih modela pružanja usluga koji se mogu replicirati u budućim regionalnim centrima.

U ovom dokumentu navedeni su koraci uspostavljanja, potrebni resursi i operativni okviri za kratkoročnu i dugoročnu fazu, s konkretnim, provedivim aktivnostima za svaku fazu. U njemu se sintetiziraju nalazi konzultacija s dionicima i razmatraju najbolje međunarodne prakse, a istovremeno temelji ostaju na specifičnom kontekstu i potrebama Hrvatske.

Neke ključne odluke u vezi s uspostavljanjem ostaju neriješene u drugom nacrtu. Gdje je to primjereno, ovom Mapom puta osnivanja dječje kuće predstavljene su višestruke opcije za razmatranje i navedena su područja gdje će biti potreban daljnji razvoj. Ovim pristupom osigurava se da dokument služi i kao neposredan akcijski plan i kao fleksibilan okvir koji se može prilagoditi kako se model razvija.

Cilj je uspostaviti održivu, visokokvalitetnu uslugu koja osigurava da sva djeca žrtve diljem Hrvatske imaju pristup koordiniranim, profesionalnim uslugama koje sprječavaju ponovnu traumatizaciju i poštuju prava svih strana. Greijer and Wenke (2023., str. 99) definiraju uslugu Barnahus u studiji mapiranja multidisciplinarnih i međuresornih modela pravosuđa prilagođenog djeci koji reagiraju na nasilje nad djecom u državama članicama Vijeća Europe na sljedeći način:

„Javna ustanova ili subjekt u kojem multidisciplinarne i međuresorne službe za djecu surađuju u istim sigurnim i djeci prilagođenim prostorijama kako bi se osiguralo pravo djeteta na pristup pravosuđu i, gdje je to primjenjivo, koordinirali paralelni kazneni, građanski i upravni postupci. Barnahus i druge pravosudne službe prilagođene djeci pružaju koordiniran i učinkovit odgovor djetetu, smanjujući rizik sekundarne viktimizacije i ponovne traumatizacije tijekom procjene slučaja i, gdje je to primjenjivo, tijekom istraga i postupaka, uz istovremeno osiguravanje punog poštovanja načela pravičnog postupka i najboljih interesa djeteta. Središnji je cilj prikupiti dokaze visoke dokazne vrijednosti forenzičkim intervjuiranjem i ispitivanjem djeteta na temelju dokaza. Dijete također dobiva podršku i pomoć, uključujući medicinsku procjenu i liječenje te terapijsku procjenu i liječenje, ili se upućuje na odgovarajuću daljnju podršku i pomoć.“

2. Metoda

Prva faza rada na Mapi puta osnivanja Dječje kuće uključivala je upoznavanje sa središnjim projektnim dokumentima, analize stanja u Hrvatskoj u vezi sa seksualnim nasiljem nad djecom te pregled postojećih dostignuća i prijedloga za uspostavljanje Barnahus modela. Nakon toga uslijedile su brojne konzultacije s ključnim dionicima, putem interneta i u pisanom obliku, kako bi se steklo dublje razumijevanje dokumentacije, čula iskustva i razmišljanja iz prve ruke o ključnim izazovima i budućim koracima te razvila cjelovitija slika nacionalnih procesa za istragu seksualnog nasilja nad djecom i pravne postupke u Hrvatskoj. Autori i nacionalni dionici razmjenjivali su prijedloge i ideje, kako putem sastanaka putem interneta, tako i putem pisanih povratnih informacija o pripremnim i ranijim verzijama Mape puta osnivanja Dječje kuće, što

je uključivalo više krugova revizija s Ministarstvom pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Vijećem Europe, lokalnim stručnjacima i Savjetodavnom skupinom projekta.

U skladu s ključnim prijedlozima iz pregledane dokumentacije, cilj je bio proizvesti konkretne, opipljive i djelotvorne preporuke koje usklađuju politiku i istraživanje s praksom, na temelju dokumentacije, konzultacija i revizija, kao i postojećih međunarodnih standarda kvalitete za Barnahus i dostupne znanstvene literature o najboljim praksama.

Sinteza dokumentacije i konzultacija s dionicima

Pregled glavnih dokumenata

Ključni dokumenti koji su pregledani su Detaljni opis projekta – Uspostavljanje Barnahus modela u Hrvatskoj (kao i dodatne informacije o projektu pronađene na internetu¹), [Početno izvješće](#) – Zajednički projekt EU-a i Vijeća Europe „Uspostavljanje Barnahus modela u Hrvatskoj“ 23HR02 (studen 2023.), [Analiza zakonodavnog, političkog i institucionalnog okvira](#) (rujan 2024.) i [Analiza nedostataka u osposobljavanju](#) (rujan 2024.). Kratki pregled glavnih nalaza za posljednja dva dokumenta dostupan je u Dodatku 1. Osim toga, analizirana je i snimka okruglog stola održanog 8. 10. 2024. u Zagrebu.

Konzultacije dionika i nacionalnih stručnjaka

Organizirano je nekoliko konzultacija dionika i nacionalnih stručnjaka u obliku sastanaka putem interneta, pisanih konzultacija i jedne konzultacije uživo u Helsinkiju 6. studenog 2024. u sklopu studijskog posjeta hrvatskih izaslanstava Helsinkiju, Finska.

Od listopada 2024. do veljače 2025. održano je devet konzultacija putem interneta i jedne konzultacije uživo. Prvi sastanak putem interneta održan je s predstavnicima projekta u Vijeću Europe 25. 9. 2024., drugi s predstavnicima MPUDT-a 18. 10. 2024., treći s predstavnicima Tima za pravnu analizu 29. 10. 2024., a četvrti s predstavnicima tima za analizu nedostataka u osposobljavanju 30. 10. 2024. Konzultacije uživo održane su u Helsinkiju 6. 11. 2024. s Frederique Privat de Fortunie iz Vijeća Europe, Anom Kordej iz Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije te dvoje autora Mape puta osnivanja Dječje kuće, Liisom Järvillehto i Tomom Pakkanenom iz Jedinice za forenzičku psihologiju za djecu i adolescente u Helsinkiju. Pete konzultacije putem interneta održane su s predstavnicima Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba 5. 12. 2024., a šeste sa stručnim suradnicima, uključujući četiri pisane konzultacije i sastanak putem interneta 12. 12. 2024. Dogovorene su sedme konzultacije putem interneta s Almom Bernat iz Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike o djelovanju službi za zaštitu djece u Hrvatskoj, a osme i devete konzultacije održane su s istraživačima sa Sveučilišta u Zagrebu 10. 2. 2025. (prof. dr. sc. Miroslav Rajter, Katedra za metodologiju istraživanja socijalnog rada i socijalne politike) i 14. 2. 2025. (profesorica razvojne psihologije Gordana Kerestes i profesorica Linda Rajhvajn Bulat, Katedra za socijalni rad, Pravni fakultet).

¹ Posjetite mrežno mjesto projekta: <https://www.coe.int/en/web/children/barnahus-croatia>.

Osim toga, bilo je i nekoliko pisanih konzultacija. Pregledana su četiri pisana opisa uloge stručnih suradnika, pisani odgovor Ministarstva unutarnjih poslova (MUP) o spremnosti i sposobnostima policije za intervjuiranje djece te mišljenje liječnika o obuci i spremnosti lokalnih liječnika za pregled djece žrtava seksualnog nasilja. Pregled i sinteza internetskih i pisanih konzultacija, te konzultacija uživo dostupni su u Dodatku 1.

Krugovi revizije

Sadržaj Mape puta osnivanja Dječje kuće pripremljeni su pod stalnim nadzorom i vodstvom Vijeća Europe i glavnog dionika, MPUDT-a. Oni i nacionalni stručnjaci pregledali su i dali povratne informacije o nekoliko verzija metodologije, strukture i sadržaja dokumenta. Pretposljednju verziju predstavila je i pregledala Savjetodavna skupina projekta na sastanku održanom putem interneta 20. 2. 2025., a njezine predložene izmjene i dopune uzete su u obzir u konačnoj verziji.

Vodeća načela i struktura plana i analiza strukture troškova

Preporuke i prijedlozi pripremljeni u Mapi puta osnivanja Dječje kuće dani su u skladu s Barnahus standardima kvalitete², stavljajući najbolji interes djeteta u središte i pružajući usluge prilagođene djeci, uz osiguravanje objektivne i visokokvalitetne kaznene istrage i sudskih postupaka. Preporuke se također temelje na najboljim dostupnim istraživanjima o najboljim praksama, npr. o tome kako intervjuirati djecu (vidi npr. Bijelu knjigu o intervjuiranju djece Europskog udruženja za psihologiju i pravo, Korkman i sur., 2024.; i Mendezova načela, odnosno Načela učinkovitog intervjuiranja u istragama i procesima prikupljanja informacija koja je ratificirao UN) i koje su vrste liječenja pokazale najbolju učinkovitost kod zlostavljane djece (vidi, npr. Thielemann i sur., 2022.).

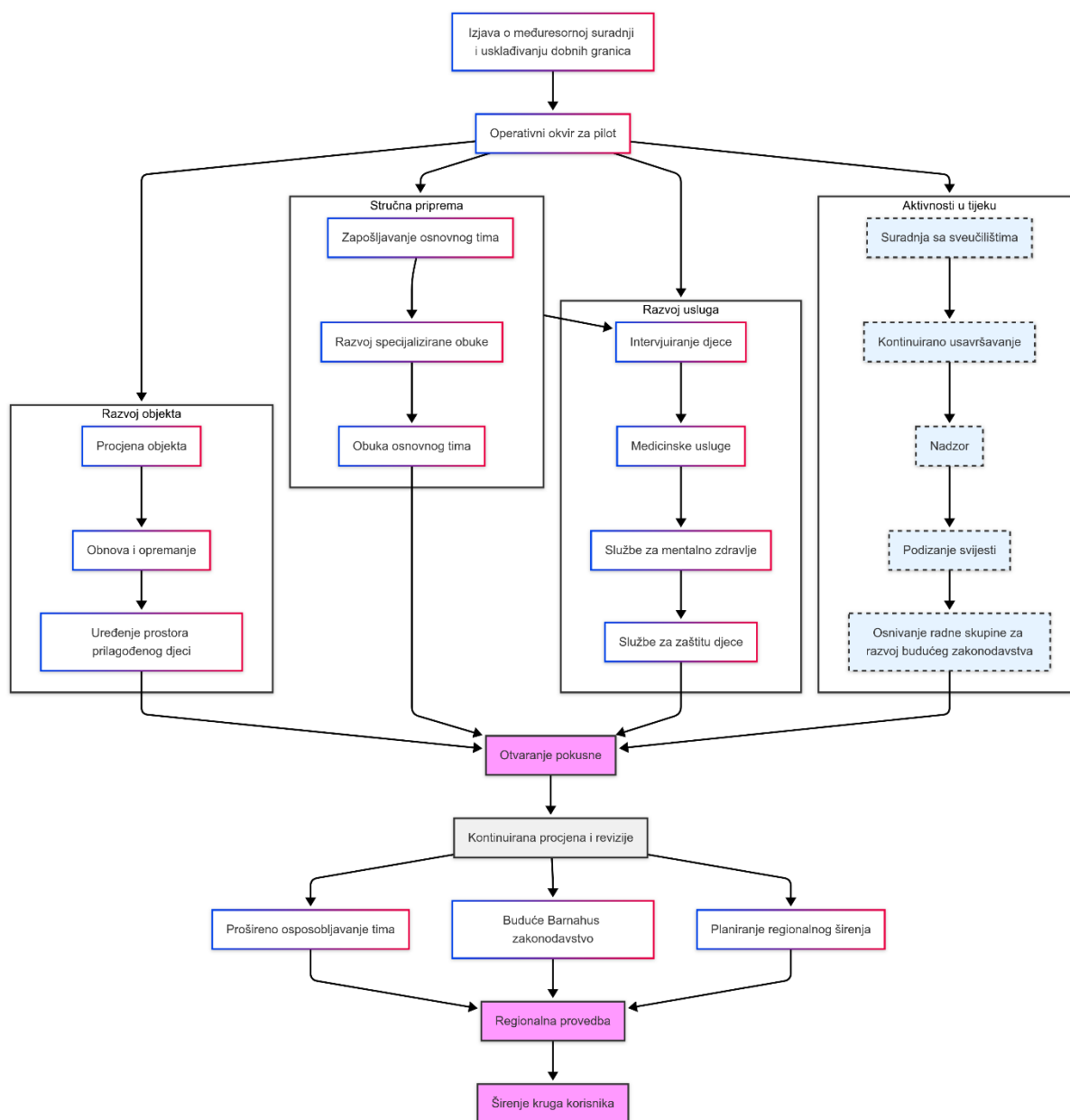
Preporuke su formulirane uzimajući u obzir lokalne potrebe utvrđene u dokumentaciji i konzultacijama, s naglaskom na multidisciplinarnu, međuresornu suradnju, sudjelovanje djece i regionalne razlike, uravnotežujući potrebu za nacionalnim jedinstvenim modelom koji u dovoljnoj mjeri uzima u obzir lokalnu prilagodbu. Još jedno ključno razmatranje bilo je korištenje postojećih nacionalnih stručnjaka i resursa, posebno stručnih suradnika, policije, Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba i istraživača sa Sveučilišta u Zagrebu.

Na temelju podataka dobivenih pravnom analizom i pisanim konzultacijama s Ministarstvom unutarnjih poslova, procjenjuje se da bi pilot faza provedbe u Zagrebu mogla rezultirati s do 200 – 300 slučajeva konzultacija o seksualnom nasilju nad djecom u Barnahusu godišnje. Prijedlozi i preporuke zbog toga se daju na temelju tog obujma.

Opća struktura Mape puta osnivanja Dječje kuće obuhvaćaju sve teme koje pokrivaju četiri prostorije Barnahusa: istraživački intervju, mentalno zdravlje, medicinske usluge i zaštita djece. Počinje pregledom faza provedbe (vidi sliku 1.), nakon čega slijedi pregled operativnog okvira, razvoja objekata te osoblja i obuke. Nakon svakog odjeljka slijedi ciljana analiza sudjelovanja djece, procjena rizika koja uzima u obzir scenarije potencijalnog rizika i strategije za njihovo ublažavanje te analiza strukture troškova. Konačno, raspravlja se o razmatranjima i koracima za proširenje nakon pilot faze.

² Dostupno na <https://barnahus.eu/barnahus/the-practice-in-barnahus/standards/>.

Slika 1. Dijagram toka provedbenih faza

3. Početni operativni okvir

Uspostavljanje Barnahus modela u Hrvatskoj temelji se na snažnoj zakonodavnoj osnovi uspostavljenoj Nacionalnim planom za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja za razdoblje do 2027. i njegovim odgovarajućim Akcijskim planom do 2024. Kao dio ovog projekta, razvijen je Memorandum o razumijevanju kojim se formalizira predanost uspostavljanju Barnahus modela, okupljajući sve ključne dionike u jedinstveni okvir.

Memorandum o razumijevanju potpisale su glavne institucije, uključujući ministarstva, pravosudna tijela, pravobranitelja za djecu i profesionalne organizacije, a njime se Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije utvrđuje kao nadležno tijelo za uspostavljanje i nadzor Barnahus modela. Memorandum o razumijevanju izričito uključuje međunarodne standarde, uključujući Konvenciju UN-a o pravima djeteta, Lanzarote

konvenciju i relevantne direktive EU-a, čime se provedba Barnahusa u Hrvatskoj stavlja u okvir širih međunarodnih obveza u pogledu zaštite djece.

Memorandum o razumijevanju ocrta pristup provedbe koji se sastoji od dviju faza. Prva faza usmjerena je na uspostavljanje pilot jedinice u Zagrebu, uključujući razvoj potrebne pravne osnove, osiguravanje proračuna i administrativnih kapaciteta te određivanje opsega usluga. Druga faza predviđa proširenje modela određivanjem zagrebačke jedinice kao središnjeg koordinacijskog središta i uspostavljanjem dodatnih regionalnih jedinica u Slavoniji, Dalmaciji i Istri na temelju utvrđenih potreba.

Pravna provedba nastaviti će se uz istodobne tokove rada. Iako međuresorni Memorandum o razumijevanju pruža neposredni i početni okvir za suradnju, sveobuhvatno zakonodavstvo o Barnahusu bit će razvijeno na temelju praktičnog iskustva stečenog tijekom pilot faze. Ti zakoni morat će obuhvatiti nekoliko ključnih aspekata:

Prvo, Barnahus se mora uspostaviti kao formalna javna ustanova, definirajući njegovu strukturu upravljanja i mehanizme financiranja. Drugo, trebat će odrediti protokole za međuresornu suradnju, uključujući dijeljenje podataka, upravljanje slučajevima i profesionalne obveze. Treće, trebat će opisati postupke za provođenje forenzičkih intervjua i pružanje medicinskih i terapijskih usluga unutar Barnahusa.

Međuresorni Memorandum o razumijevanju naglašava nekoliko ključnih načela koja će usmjeravati provedbu: stavljanje najboljih interesa djeteta u središte pozornosti, osiguravanje jednakog postupanja za svu djecu s posebnom pažnjom na onu koja se suočavaju s dodatnim rizicima, usvajanje pristupa usmjerenog na obitelj koji uključuje podršku članovima obitelji koji nisu počinitelji kaznenog djela te poštovanje prava djece da izraze svoje mišljenje i primaju informacije primjerene njihovoj dobi.

Kako bi se osigurala učinkovita provedba, Memorandumom o razumijevanju određuju se osobe za kontakt (kontaktne točke) za koordinaciju aktivnosti između potpisnika pod nadzorom MPUDT-a. Kontaktne točke mogli bi biti članovi Savjetodavne skupine za vrijeme trajanja zajedničkog projekta EU-a i Vijeća Europe, a nakon toga trebali bi biti odgovorni za koordinaciju provedbe s MPUDT-om. Također omogućuje izmjene i dopune prema potrebi tijekom procesa razvoja. Takvom se fleksibilnošću osigurava da se okvir može razvijati na temelju iskustva stečenog tijekom pilot faze, a istovremeno održava ključnu predanost pružanju koordiniranih usluga prilagođenih djeci pod jednim krovom.

Potrebno je razmotriti ključne izmjene postojećeg zakonodavstva, posebno Zakona o kaznenom postupku i Zakona o sudovima za mladež, kako bi se pravni okvir u potpunosti uskladio s Barnahus načelima. To uključuje razmatranje izmjena i dopuna za obveznu upotrebu audiovideo opreme za intervjuiranje djece mlađe od 18 godina i uspostavljanje protokola za zaštitu podataka i razmjenu informacija između institucija, uz osiguravanje usklađenosti s nacionalnim i europskim propisima.

Sudjelovanje djece u donošenju zakonodavnog okvira

Naglašeno je osiguravanje smislenog sudjelovanja djece u svakoj fazi, s posebnim naglaskom na uključivanje djece koja imaju izravno iskustvo s pravosudnim i upravnim sustavom. Trebalo bi uložiti posebne napore kako bi se uključila neprivilegirana djeca i ona iz različitih društvenih i ekonomskih sredina kako bi se osiguralo da su sve usluge dostupne, kulturološki primjerene i da odgovaraju potrebama djece iz svih segmenata društva. Proces sudjelovanja djece treba

pažljivo koordinirati kako bi se prikupili vrijedni doprinosi djece čija iskustva mogu izravno utjecati na razvoj usluga.

4. Razvoj usluga

Razvoj Barnahus usluga zahtijeva razmatranje više međusobno povezanih elemenata kako bi se osiguralo učinkovito pružanje usluga usmjerenih na dijete. U ovom odjeljku opisane su ključne operativne komponente potrebne za uspostavljanje Barnahus modela, počevši od protokola za klijentski pristup, preko upravljanja podacima, multidisciplinarne suradnje i četiri ključna područja usluga: intervjuiranje djece, usluge mentalnog zdravlja, medicinske usluge i zaštita djece.

Klijentski pristup tijekom pilot faze

U pilot fazi Barnahusa implementirat će se strukturirani sustav upućivanja kako bi se osiguralo odgovarajuće upravljanje slučajevima i koordinacija između svih relevantnih dionika. Klijenti se neće primati bez prethodne najave. Pristup uslugama Barnahusa bit će reguliran putem formalnih uputnica ovlaštenih institucija i stručnjaka. U početku će Barnahus pružati obveznu skrb osobama za koje postoji sumnja da su žrtve seksualnog nasilja mlađe od 16 godina³ s mogućnošću ispitivanja žrtava do 18 godina ako je potrebno (u skladu s člankom 292. Zakona o kaznenom postupku i člankom 115. Zakona o sudovima za mladež). U budućnosti će dionici zajednički odrediti postupno proširenje usluga, potencijalno uključujući druge oblike nasilja, djecu s posebnim potrebama, kao i pružanje podrške svjedocima i maloljetnim osumnjičenicima.

Važna je odluka u uspostavljanju sustava upućivanja određivanje koja će tijela imati pravo uputiti slučaj Barnahusu. U tom je smislu doprinos Savjetodavne skupine od ključne važnosti s obzirom na pravni okvir i operativne zahtjeve. Odabir tijela koja upućuju slučajeve značajno će utjecati na dostupnost i učinkovitost usluge, čineći ju ključnim prioritetom u ranoj fazi provedbe pilot projekta. Za kaznene je postupke minimalni kriterij za pristup uslugama Barnahusa policijsko izvješće. Primarno tijelo koje upućuje slučajeve najvjerojatnije će biti sudac istrage odgovoran za provođenje dokaznog ročišta. Međutim, put upućivanja za terapijske usluge može se značajno razlikovati, potencijalno dopuštajući upućivanje od strane drugih tijela kao što su službe za zaštitu djece ili pružatelji zdravstvene skrbi.

Nakon što se utvrde subjekti ovlašteni za upućivanje, Barnahus će razviti standardizirane postupke upućivanja i dokumentaciju za potporu procesu. To će uključivati jasne kriterije za ispunjavanje uvjeta za slučaj, potrebnu dokumentaciju i protokole za razmjenu informacija između agencija. Sustav upućivanja redovito će se ocjenjivati tijekom pilot faze kako bi se osiguralo da učinkovito služi potrebama djece, a istovremeno održava odgovarajuću koordinaciju između svih uključenih strana.

Točke odluke:

³ Iako je početni fokus provedbe na djeci mlađoj od 16 godina, pravobraniteljica za djecu snažno preporučuje da se Barnahus od samog početka uspostavi kao usluga za svu djecu do 18 godina. Taj bi pristup bio u skladu s definicijom djeteta iz Konvencije UN-a o pravima djeteta i osigurao bi da nijedan ranjivi adolescent ne bude isključen iz ovih specijaliziranih usluga zaštite tijekom ključne faze provedbe.

- **Tko može uputiti slučaj?**
- **Kako će funkcionirati upućivanje?**
- **Jasni kriteriji za slučajeve koji se upućuju (npr. seksualno nasilje nad djecom, žrtve, djeca mlađa od 16 godina, djeca s posebnim potrebama).**

Ključne točke u vezi sa sustavom upućivanja bit će određene tijekom kasnijih faza provedbe i mogu se posebno obraditi u nadolazećem „Barnahus zakonu“, što bi moglo zahtijevati izmjene postojećeg pravnog okvira. Konačni postupci i kriteriji upućivanja bit će utvrđeni tim zakonodavnim procesom, a ne unaprijed u trenutačnoj fazi planiranja.

Upravljanje podacima

Uspješna provedba Barnahus modela zahtijeva uspostavljanje novih načina za poboljšanje međuresorne suradnje izvan postojećih okvira. Iako trenutačni hrvatski sustav nalaže međuresornu suradnju, izazovi u provedbi i dalje postoje, posebice u vezi s upravljanjem podacima i dijeljenjem informacija. U fazi razvoja usluge prioritet mora biti stvaranje postojećih sustava i protokola za suradnju između svih uključenih agencija. Temeljni aspekt ove pojačane suradnje uključuje uspostavljanje jasnih protokola za upravljanje podacima u svim uključenim institucijama. To uključuje razvoj smjernica koje specificiraju tko bilježi podatke (identificiranje odgovornih strana u svakoj instituciji), koji se podaci bilježe (uspostava standardiziranih zahtjeva za dokumentaciju), gdje se podaci pohranjuju (određivanje odgovarajućih sigurnih baza podataka i sustava) i kako podaci postaju dostupni relevantnim stručnjacima (stvaranje jasnih protokola pristupa uz održavanje povjerljivosti).

Standardizacija formata videosnimanja predstavlja ključnu tehničku komponentu ovog međuresornog sustava. Svi objekti, uključujući Barnahus, sudove i policijske postaje, moraju imati mogućnost nesmetanog pristupa i pregledavanja snimljenih intervjua. To zahtijeva uspostavljanje tehničkih specifikacija za opremu za snimanje, formate datoteka i sustave pohrane koji osiguravaju univerzalnu kompatibilnost u svim sudjelujućim institucijama. Odabrani format mora omogućavati visoku kvalitetu zvuka i slike, a istovremeno ispunjavati zahtjeve za dokaze i omogućiti sigurnu dugoročnu pohranu.

Pristup informacijama

Iako bi razvoj jedinstvenog sustava baze podataka spomenutog u početnom izvješću projekta trebao ostati dugoročni cilj, Barnahus mora uspostaviti postupke za pristup i upravljanje podacima o slučajevima iz više izvora. Pilot jedinica trebat će namjensko administrativno osoblje odgovorno za prikupljanje i objedinjavanje informacija od različitih institucija za podršku donošenju odluka i pružanju usluga.

Barnahus bi mogao razviti sporazume s ključnim institucijama – sudovima, policijom, socijalnim službama, pružateljima zdravstvenih usluga i obrazovnim institucijama – koji bi definirali protokole za razmjenu informacija. U tim sporazumima treba navesti sljedeće:

- zahtjevi vremenskog okvira za odgovaranje na zahtjeve za informacijama
- standardni formati za dijeljenje informacija
- sigurnosni protokoli za prijenos osjetljivih podataka
- kontaktne točke u svakoj instituciji

- postupci za hitne zahtjeve
- zahtjevi za dokumentaciju.

Kako bi se olakšalo učinkovito prikupljanje informacija, Barnahus bi trebao uspostaviti sustav upravljanja slučajevima koji prati:

- koje su informacije zatražene i primljene
- izvanredne potrebe za informacijama
- kontaktirane izvore i njihove odgovore
- zahtjeve za naknadno praćenje.

Barnahus bi također trebao odrediti članove osoblja koji će razviti stručna znanja u snalaženju u različitim institucionalnim sustavima i graditi odnose s ključnim kontaktima u partnerskim agencijama. Ovi članovi osoblja mogu pomoći u pojednostavljenju procesa prikupljanja informacija i osigurati da donositelji odluka imaju pravovremen pristup sveobuhvatnim informacijama o slučaju.

Redovite revizije procesa upravljanja informacijama pomoći će u prepoznavanju uskih grla i prilika za poboljšanje. Iskustvo pilot jedinice pružit će uvide za razvoj integriranih rješenja za upravljanje podacima u budućnosti, a istovremeno će osigurati da trenutačne operacije mogu učinkovito podržati informirano donošenje odluka u slučajevima djece.

Praćenje i podrška multidisciplinarnom i međuresornom radu

Iako će se formalni okvir za multidisciplinarnu i međuresornu suradnju uspostaviti uz odvojene rezultate projekta, uključujući Memorandum o razumijevanju i Plan upravljanja promjenama, uspješna provedba ove suradnje zahtijeva kontinuiranu pažnju i podršku osoblja pilot jedinice Barnahusa i Savjetodavne skupine projekta⁴. Njihova je uloga transformirati te formalne sporazume u učinkovite svakodnevne prakse. Tijekom ovog projekta Vijeća Europe izradit će se zaseban rezultat – Plan upravljanja promjenama – koji će se baviti načinima pružanja podrške uključivanju dionika.

Tijekom pilot faze strukturirane kontrolne točke za ocjenjivanje uspostaviti će se u ključnim intervalima: nakon prva tri mjeseca rada, nakon šest mjeseci i nakon jedne godine. Formalne revizije pružit će sustavne prilike za procjenu koliko dobro funkcionira suradnja među institucijama i za uvođenje potrebnih prilagodbi. Svaka kontrolna točka uključivat će prikupljanje povratnih informacija od svih sudjelujućih institucija, analizu prikupljenih podataka i pregled svih izazova ili uspjeha u suradnji. Savjetodavna skupina koristit će ove sastanke na kontrolnim točkama za procjenu napretka i donošenje strateških odluka o jačanju rada među institucijama.

Tim pilot jedinice Barnahusa morat će uspostaviti mehanizme praćenja kako bi se osigurala učinkovita suradnja. To uključuje sustavno praćenje protoka informacija između institucija, promatranje poštovanja li se dogovoreni protokoli i vremenski rokovi te dokumentiranje svih izazova koji se pojave u procesu suradnje. Razumijevanje načina na koji slučajevi napreduju u različitim institucijama i procjena učinkovitosti koordinacije u postizanju boljih ishoda za djecu bit će ključni aspekti ovog praćenja i trebali bi ih zajedno provoditi svi dionici.

⁴ Savjetodavna skupina projekta bit će zamijenjena skupinom Kontaktnih točaka nakon što zajednički projekt EU-a i Vijeća Europe bude završen.

Osim praćenja, pilotni tim aktivno podržava provedbu. Redoviti sastanci stručnjaka iz različitih područja pružaju prilike za raspravu o izazovima praktične suradnje i zajedničko pronalaženje rješenja. Tim bi trebao olakšati neformalno umrežavanje između stručnjaka iz različitih institucija, jer se te veze često pokazuju ključnima za nesmetano svakodnevno poslovanje. Kada se pojave sukobi ili nesporazumi između agencija, Barnahusov tim može poslužiti kao neutralni posrednik koji će pomoći u konstruktivnom rješavanju tih problema.

Savjetodavna skupina trebala bi redovito primati ažuriranja o tim aspektima putem izvješća koja omogućuju informirano donošenje odluka o potrebnim prilagodbama okvira suradnje. Ta izvješća pomažu u osiguravanju odgovornosti svih sudjelujućih institucija i podržavaju planiranje održivog dugoročnog razvoja multidisciplinarnе i međuresorne suradnje. Iskustvo i podaci prikupljeni tijekom pilot faze pokazat će se vrijednima za poboljšanje protokola suradnje i podršku širenju Barnahus modela na druge regije.

Ovaj kontinuirani proces praćenja i podrške služi kao most između formalnih sporazuma i istinskih praksi suradnje koje koriste djeci i svim stranama uključenim u pravni postupak. Posvećujući pažnju i formalnim i neformalnim aspektima suradnje, Barnahus može pomoći u izgradnji istinski integriranog sustava podrške za djecu koja se snalaze u pravosudnom sustavu.

Osnovne usluge Barnahusa

Intervjuiranje djeteta

Pilot jedinica Barnahusa u Zagrebu mogla bi uspostaviti svoju službu za intervjuiranje nadograđujući se na postojeći sustav stručnih suradnika u Hrvatskoj. Ti stručnjaci stekli su značajno stručno znanje u forenzičkom intervjuiranju djece i već slijede mnoge prakse usklađene s Barnahusovim standardima. Pilot jedinica mogla bi poboljšati rad stručnih suradnika osiguravanjem namjenskih objekata, dodatne podrške i integriranijeg multidisciplinarnog okružja.

Središnji tim za intervju u početku će se sastojati od iskusnih stručnih suradnika koji trenutačno rade na hrvatskim sudovima, a njihove će se vještine nadopunjavati dodatnom obukom prema potrebi (npr. obukom za intervjuiranje djece mlađe od 10 godina). Ti će stručnjaci odraditi svoje termine na sudu tijekom obavljanja intervjua u Barnahusu, osiguravajući kontinuitet u pravnom postupku. Ovakvim uređenjem čuva se vrijedno institucionalno znanje, a istovremeno stvaraju optimalniji uvjeti za prikupljanje dokaza i zaštitu dobrobiti djece.

Osim toga, na temelju konzultacija s Ministarstvom unutarnjih poslova, policijski službenici specijalizirani za istrage dječjeg kriminala izrazili su spremnost da provedu svoje obavijesne razgovore s djecom u prostorijama Barnahusa kad god je to izvedivo. Iako bi u određenim situacijama neposredni razgovori u policijskim postajama mogli i dalje biti potrebni, cilj će biti maksimalno iskoristiti Barnahusove prostorije za obavijesne razgovore. Takvim bi se pristupom značajno poboljšalo iskustvo djeteta centraliziranjem intervjua na jednoj, djeci prilagođenoj lokaciji i omogućavanjem pristupa drugim Barnahusovim uslugama podrške kada je to potrebno.

Okružje Barnahusa značajno će poboljšati proces pripreme intervjua sustavnom multidisciplinarnom suradnjom. Prije svakog intervjua voditelj intervjua imat će izravan pristup zdravstvenom timu Barnahusa, stručnjacima za mentalno zdravlje i stručnjacima za zaštitu

djece koji mogu pružiti relevantne informacije o okolnostima i potrebama djeteta. Takav kolaborativni pristup nadograđuje se na trenutačnu praksu gdje stručni suradnici moraju samostalnije prikupljati informacije iz različitih izvora, često s ograničenim vremenom i resursima.

Prijevod NICHD protokola na hrvatski jezik i dalje će služiti kao primarni okvir za intervjuiranje, čime će se održati dosljednost s trenutačnom praksom i osigurati usklađenost s međunarodnim standardima. Barnahus će to podržati uz namjenski dizajnirane prostorije za intervjuiranje opremljene visokokvalitetnim sustavima za snimanje i komunikaciju te prostorima za promatranje ili mogućnostima gledanja na daljinu za suce, druge stručnjake i branitelje osumnjičenika.

Kako bi se osigurala kvaliteta i podržalo kontinuirano poboljšanje, Barnahus će provoditi redovite procese međusobnog ocjenjivanja i nadzora (vidi odjeljak o osposobljavanju). Pritom će se poštovati stručnost voditelja intervjua, a istovremeno pružati prilike za profesionalni razvoj i podršku u rješavanju složenih slučajeva. Sustavnom podrškom riješit će se trenutačni nedostatak gdje stručni suradnici često rade izolirano s ograničenim pristupom nadzoru ili konzultacijama s kolegama.

Koraci provedbe

Prijelaz na intervjue u Barnahusu započet će uspostavljanjem jasnih protokola za zakazivanje intervjua i koordinaciju između sudova, policije i Barnahusa, nadograđivanjem na postojeće postupke i njihovim prilagođavanjem novom kontekstu. To će zahtijevati nekoliko ključnih razvojnih događaja u više područja.

Prvo, moraju se razviti formalni sporazumi s Ministarstvom unutarnjih poslova o uvjetima i postupcima za policijske razgovore u objektima Barnahus. U tim sporazumima trebalo bi definirati koje su kategorije slučajeva najprikladnije za policijske razgovore u Barnahusu, uspostaviti protokole za podnošenje zahtjeva i zakazivanje korištenja prostorija Barnahusa za policijske razgovore, pojasniti odgovornosti za tehničke aspekte, uključujući snimanje, pohranu i održavanje lanca čuvanja dokaza te identificirati odgovarajuće mehanizme financiranja za korištenje prostorija i dijeljenje resursa između institucija.

Drugo, mora se stvoriti mehanizam koordinacije između policije, pravosuđa i osoblja Barnahusa kako bi se osiguralo nesmetano funkcioniranje. Taj bi mehanizam trebao održavati jedinstveni sustav rezervacija kako bi se učinkovito upravljalo raspoređivanjem soba za intervjue, olakšala sveobuhvatna razmjena informacija prije intervjua među svim uključenim stručnjacima, koordiniralo vrijeme intervjua kako bi se smanjilo vrijeme čekanja za djecu i obitelji te osiguralo pravilno obavješćavanje svih relevantnih strana, uključujući službe za zaštitu djece kada je to primjereno.

Mora se razviti tehnička infrastruktura koja podržava taj integrirani pristup. To uključuje primjenu kompatibilnih sustava snimanja koji zadovoljavaju zahtjeve policije i suda u pogledu dokaza, uspostavljanje sigurnih metoda za dijeljenje snimaka razgovora između ovlaštenih institucija, stvaranje mogućnosti sudjelovanja na daljinu za promatranje razgovora kada je to potrebno raznim stručnjacima te razvoj odgovarajućih procesa dokumentiranja i arhiviranja koji održavaju integritet dokaza tijekom cijelog pravnog postupka.

Mora se uspostaviti sveobuhvatan okvir profesionalnog razvoja kako bi se podržao integrirani pristup. To bi moglo uključivati zajedničke sesije osposobljavanja za stručne suradnike i policijske ispitivače o NICHD protokolu kako bi se osigurala dosljednost u pristupima

intervjuiranju, međusobnu obuku o odgovarajućim proceduralnim zahtjevima i ograničenjima radi poboljšanja međusobnog razumijevanja, zajednički nadzor i mogućnosti povratnih informacija od kolega kako bi se osiguralo kontinuirano poboljšanje kvalitete te razvoj zajednice prakse u objema stručnim skupinama radi poticanja suradnje i zajedničkog učenja (vidi više u odjeljku o osposobljavanju).

Kako bi se proces pratio i poboljšao moraju se primijeniti mjere ocjenjivanja i osiguravanja kvalitete. To bi trebalo uključivati redovite revizijske sastanke između policije, pravosuđa i vodstva Barnahusa radi rješavanja novih izazova, sustavno prikupljanje povratnih informacija od djece i obitelji o njihovu iskustvu s procesom intervjua, kontinuirano praćenje vremena obrade predmeta i ishoda radi procjene učinkovitosti te identificiranje izazova i najboljih praksi za informiranje o kontinuiranim poboljšanjima sustava.

Trebalo bi razviti pripremne materijale prilagođene djeci kako bi se djeci pružila podrška tijekom procesa. U tim materijalima treba objasniti uloge različitih stručnjaka s kojima se mogu susresti u Barnahusu, pojasniti svrhu različitih vrsta intervjua s kojima se mogu susresti (poput policijskih obavijesnih razgovora u odnosu na sudska dokazna ročišta) te pružiti dobno primjerene informacije o tome što se događa tijekom procesa intervjua kako bi se smanjila anksioznost i poboljšalo sudjelovanje.

Početna provedba trebala bi dati prioritet neakutnim slučajevima s dovoljno vremena za pripremu, postupno proširujući na složenije scenarije kako se procesi budu usavršavali i odnosi suradnje jačali. Takvim postupnim pristupom omogućit će prilagodbe na temelju ranih iskustava i osigurati da najzahtjevniji slučajevi imaju koristi od utvrđenih protokola i praksi.

Službe za mentalno zdravlje

Pilot jedinica Barnahusa u Zagrebu uspostaviti će službu za mentalno zdravlje koja će uravnotežiti pružanje izravne podrške i procjene u krizi s koordinacijom dugoročnijeg liječenja putem pouzdanih partnerskih organizacija. Pristup usmjeren na koordinaciju služi za više svrha: osigurava pravovremene procjene mentalnog zdravlja sve djece uz održavanje održivog pružanja usluga i, što je važno, pruža priliku za sustavno mapiranje, pojašnjenje i standardizaciju postojećih putova liječenja. Preuzimanjem koordinacijske uloge, Barnahus može osigurati učinkovito korištenje postojećih resursa za liječenje, a istovremeno jamčiti jednak pristup skrbi za svu djecu i njihove obitelji, bez obzira na njihovu lokaciju ili okolnosti.

Središnji tim za mentalno zdravlje

Pilot jedinica izravno će zapošljavati stručnjake za mentalno zdravlje (2-4 unutar središnjeg tima) sa stručnim znanjima o dječjim traumama i zlostavljanju te odgovarajućim intervencijama i metodama liječenja utemeljenim na dokazima. Ti će stručnjaci provesti početne procjene, pružiti kriznu intervenciju kada je to potrebno i koordinirati s vanjskim pružateljima usluga liječenja. Njihova primarna uloga bit će procjena potreba mentalnog zdravlja svakog djeteta i osiguravanje odgovarajuće podrške, umjesto izravnog pružanja cjelokupnog liječenja. Za razliku od medicinskih stručnjaka koji rade na poziv, ovi stručnjaci za mentalno zdravlje bit će stalni članovi osoblja Barnahusa, a ne vanjski stručnjaci pozvani iz drugih ustanova.

Tim za mentalno zdravlje blisko će surađivati s drugim Barnahusovim stručnjacima, posebno podržavajući forenzičke ispitivače u razumijevanju psihološkog stanja djece i prilagođavanju svojeg pristupa u skladu s tim. Ova integracija osigurava da se razmatranja mentalnog zdravlja uzimaju u obzir u svim aspektima Barnahusova odgovora.

Tim za mentalno zdravlje održava jasnu razliku između istraživačkog intervjua i terapijskog tretmana, pri čemu svaku funkciju obavljaju različiti stručnjaci. Ova je podjela bitna jer te uloge služe različitim svrhama: istraga ima za cilj prikupljanje objektivnih informacija o sumnji na zlostavljanje, dok se liječenje usredotočuje na podršku djetetovoj osobnoj priči i ozdravljenju. Održavanjem ove profesionalne granice, Barnahus osigurava da oba procesa zadrže svoj integritet i učinkovitost, u konačnici služeći najboljem interesu djeteta. Odvajanje je također u skladu s praksama utemeljenim na dokazima u zagovaranju i zaštiti djece, jačajući predanost centra profesionalnim standardima i etičkim smjernicama (npr. Child Welfare Committee, National Child Traumatic Stress Network & National Children's Alliance, 2008, section 7).

Model pružanja usluga

Kada dijete stigne u Barnahus, tim za mentalno zdravlje provest će preliminarnu procjenu kako bi utvrdio potrebe za podrškom i identificirao sve neposredne sigurnosne probleme⁵. U toj procjeni uzet će se u obzir simptomi traume djeteta, postojeći sustavi podrške i obiteljske okolnosti. Tim će također procijeniti potrebu za podrškom članova obitelji koji nisu počinitelji kaznenog djela jer je njihova uloga u održavanju djeteta stabilnim rutinama u djetetovu svakodnevnom životu ključna za dobrobit djeteta.

Važno je naglasiti da djeca upućena u Barnahus dolaze na temelju sumnje na zlostavljanje, a ne potvrđenih slučajeva. Barnahus model funkcionira na načelu da svi navodi zahtijevaju temeljitu i objektivnu istragu uz pružanje odgovarajuće podrške. Stručnjaci za mentalno zdravlje u Barnahusu razumiju ovu ključnu razliku i svakom slučaju pristupaju neutralno, izbjegavajući pretpostavke o tome je li došlo do zlostavljanja. Njihove procjene i intervencije osmišljene su kako bi podržale dobrobit djeteta bez obzira na ishode istrage, uz održavanje profesionalne objektivnosti koja poštuje pretpostavku nevinosti u paralelnim pravnim postupcima. Ovaj uravnoteženi pristup osigurava da djeca dobiju potrebnu podršku bez ugrožavanja integriteta istražnog postupka.

Za kontinuirano liječenje Barnahus će, prije svega, surađivati s etabliranim pružateljima usluga mentalnog zdravlja u Zagrebu, uključujući Polikliniku za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba i druge provjerene organizacije. Ta će partnerstva funkcionirati na temelju formalnih sporazuma kojima se utvrđuju jasni postupci upućivanja i zahtjevi za praćenje ishoda. Partnerske organizacije moraju se obvezati na prikupljanje standardiziranih podataka o napretku i rezultatima liječenja, što će Barnahusu omogućiti osiguravanje kvalitetne skrbi i procjenu učinkovitosti usluge.

Barnahusov tim za mentalno zdravlje može održavati kontakt s vanjskim pružateljima usluga i obiteljima tijekom liječenja, koordinirajući skrb i rješavajući sve novonastale probleme. Tim nadzorom osigurava se kontinuitet skrbi, a istovremeno omogućuje pokusnoj jedinici da

⁵ [1] U hrvatskom zdravstvenom sustavu, usluge slične onima koje se pružaju u Barnahusu formalno su klasificirane kao dijagnostičko-terapijski postupci (DTP). Na primjer, početna procjena potencijalno zlostavljane/zanemarene djece ima posebnu šifru zdravstvene zaštite (PP005: "Prvi ambulantni psihijatrijski tretman djeteta/adolescenta u slučajevima sumnje na složenu psihičku trauma"). Ova klasifikacija u sebi podrazumijeva način na koji se usluge dokumentiraju, naplaćuju i integriraju u širi okvir zdravstvene zaštite. Prilikom uspostavljanja Barnahus modela moraju se uzeti u obzir postojeće strukture zdravstvenog sustava, a istovremeno zadržati njegov interdisciplinarni pristup zaštiti djece. Izvor: Narodne novine (NN 16/2025), Odluka o izmjenama Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite.

usmjeri svoje izravne kapacitete usluga na početnu procjenu i intervenciju u kriznim situacijama.

Osiguranje kvalitete

Kako bi se održali visoki standardi u cijeloj mreži tretmana, Barnahus će uspostaviti jasne kriterije za partnerske organizacije i pružiti mogućnosti za zajedničko osposobljavanje i konzultacije o slučajevima. Istraživači sa Sveučilišta u Zagrebu bit će uključeni u planiranje i formuliranje kriterija, osiguravajući nesmetano i visokokvalitetno vrednovanje te praćenje u obliku valjanog empirijskog istraživanja. Redoviti revizijski sastanci osoblja Barnahusa i pružatelja usluga olakšat će zajedničko učenje i poboljšanje usluga.

Koraci provedbe

Razvoj usluga mentalnog zdravlja u Barnahusu odvijat će se u nekoliko međusobno povezanih faza, počevši od uspostavljanja glavnog tima za procjenu i njihovih protokola. Ovaj temeljni rad uključit će stvaranje standardiziranih alata za procjenu pomoću kojih se mogu identificirati specifične potrebe svakog djeteta i obitelji.

Istovremeno, Barnahus će pokrenuti mapiranje postojećih resursa za mentalno zdravlje diljem Hrvatske, s posebnom pažnjom na utvrđivanje razlika između Zagreba i drugih regija. Mapiranjem će se dokumentirati dostupnost specijaliziranih terapeuta, njihova stručna sprema, trenutni broj slučajeva i ograničenja kapaciteta. Barnahus će blisko surađivati s lokalnim ustanovama kao što su Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež - Dječja psihijatrija i Klinika za dječju i adolescentnu psihijatriju KBC-a Zagreb (Sveučilišni bolnički centar Zagreb), kako bi razumio njihove obrasce upućivanja, vrijeme čekanja i ishode liječenja, koristeći te informacije za informiranje razvoja šire mreže liječenja.

Na temelju mapiranja Barnahus će razviti formalne ugovore o uslugama s pružateljima usluga liječenja, dajući prioritet onima s dokazanom stručnošću u intervencijama u slučajevima traume temeljenim na dokazima. U tim će se sporazumima utvrditi jasni putevi upućivanja, komunikacijski protokoli i zahtjevi za izvješćivanje. Za pružatelje usluga bez posebne obuke u pristupima usmjerenima na traumu, Barnahus će se koordinirati s Poliklinikom za zaštitu djece i mladih kako bi razvio ciljne mogućnosti obuke, s naglaskom na stvaranju održive lokalne stručnosti u nedovoljno opskrbljenim regijama. Sporazumima će se također uspostaviti razumna očekivanja za vremenske okvire liječenja i redovito informiranje o napretku kako bi se osiguralo da slučajevi ne propadnu zbog administrativnih praznina.

Kako bi se riješile značajne regionalne razlike u dostupnosti usluga u Hrvatskoj, Barnahus će razviti višeslojni pristup pružanju usluga koji prepoznaje duboke infrastrukturne izazove u ruralnim područjima. Mnoga ruralna područja u Hrvatskoj suočavaju se sa značajnim ograničenjima u pogledu internetske povezivosti, digitalne pismenosti i pristupa javnom prijevozu, što telezdravstvena rješenja čini nepraktičnima za neke zajednice.

Barnahus će uspostaviti fleksibilan, multimodalni pristup pružanju usluga u tim regijama. Tamo gdje infrastruktura to dopušta, telezdravstveni protokoli omogućit će procjenu i terapiju na daljinu sa specijalistima iz Zagreba. Međutim, prepoznajući da to možda nije izvedivo za mnoge ruralne zajednice, Barnahus će također razviti komplementarne strategije:

1. Periodični osobni kontakt putem mobilnih timova stručnjaka za mentalno zdravlje zaposlenih u Barnahusu koji redovito putuju u određene društvene centre u ruralnim

područjima. Ti će se posjeti koordinirati s postojećim lokalnim pružateljima usluga kako bi se povećala učinkovitost. Ove terenske usluge bit će razvijene u dogovoru s mobilnim timovima za mentalno zdravlje koji se trenutno osnivaju unutar zdravstvenog sustava (koji se sastoje od psihologa, psihijatar i medicinskih sestara). To predstavlja priliku za suradnju među sustavima gdje ovi novi zdravstveni timovi mogu sudjelovati u programima osposobljavanja specifičnim za Barnahus i uspostaviti formalne protokole suradnje s osobljem Barnahusa.

2. Razvoj mreže letova s čvorišnom zračnom lukom („hub-and-spoke”) u kojoj regionalni zdravstveni centri djeluju kao posrednici, opremljeni potrebnom tehnologijom i obučenim osobljem za olakšavanje povezivanja između ruralnih klijenata i Barnahusovih stručnjaka.
3. Programi osposobljavanja za lokalne pružatelje primarne zdravstvene zaštite, učitelje i radnike u zajednici za prepoznavanje simptoma traume i pružanje osnovnih potpornih intervencija kada specijalizirana njega nije dostupna. Lokalni stručnjaci mogu održavati redoviti kontakt s djecom i obiteljima između specijaliziranih intervencija.
4. Partnerstvo s općinama radi uspostavljanja programa pomoći u prijevozu koji osiguravaju putne vaučere ili organizirani prijevoz za obitelji iz ruralnih područja kojima je potreban pristup uslugama u regionalnim centrima.
5. Izrada pojednostavljenih, papirnatih materijala za procjenu i obradu koje mogu koristiti lokalni stručnjaci u područjima gdje digitalna rješenja nisu održiva.

Barnahus će također uspostaviti elektronički sustav upravljanja slučajevima koji prati upućivanje, napredak liječenja i ishode u svim partnerskim organizacijama. Taj će sustav uključivati odgovarajuću zaštitu privatnosti, a istovremeno će koordinatoru za mentalno zdravlje omogućiti praćenje vremena čekanja, prepoznavanje nedostataka u uslugama i osigurati da sva djeca dobiju pravovremenu i odgovarajuću skrb. Redovitom analizom podataka iz tog sustava prikupljat će se informacije o tekućem razvoju usluga i odlučivati o raspodjeli resursa.

Kako se mreža liječenja razvija, Barnahus će provoditi proces kontinuiranog poboljšanja kvalitete. To će uključivati tromjesečne revizijske sastanke s ključnim partnerima u liječenju kako bi se raspravljalo o izazovima i uspjesima, analizu podataka o ishodima liječenja kako bi se utvrdile mogućnosti za poboljšanje usluga i kontinuiranu obuku za rješavanje novih potreba. Barnahus će surađivati sa sveučilištima kako bi razvio istraživačka partnerstva koja će procjenjivati učinkovitost liječenja i identificirati najbolje prakse za hrvatski kontekst.

Tijekom provedbe Barnahus će se usredotočiti na podršku članovima obitelji koji nisu počinitelji kaznenog djela, prepoznajući njihovu ključnu ulogu u oporavku djece. Protokoli za podršku obiteljima bit će razvijeni u suradnji sa socijalnim službama i uključivat će praktičnu pomoć, psihoedukaciju o traumi i smjernice za pružanje podrške djeci tijekom pravnog postupka i oporavka. Usluge podrške obiteljima bit će dostupne u svim regijama, čak i tamo gdje su mogućnosti specijalizirane terapije ograničene.

Postupni pristup razvoju usluga mentalnog zdravlja osigurava da Barnahus može odmah započeti s pružanjem bitne procjene i krizne intervencije uz sustavnu izgradnju sveobuhvatnije i pravednije mreže liječenja koja služi djeci diljem Hrvatske.

Točke odluke:

- **Tko može upućivati djecu i obitelji službama za mentalno zdravlje?**
 - **U kojem se trenutku može uputiti i koliko dugo nakon intervjua?**
-

Ključne točke u vezi sa sustavom upućivanja bit će određene tijekom kasnijih faza provedbe.

Medicinske usluge

Pilot jedinica Barnahusa u Zagrebu koordinirat će zdravstvene usluge koje se bave dvjema različitim kategorijama medicinskih procjena za slučajeve sumnje na seksualno zlostavljanje djece. Prva kategorija sastoji se od akutnih forenzičkih pregleda, koji su vremenski osjetljive procjene potrebne ili za hitno medicinsko liječenje ili za prikupljanje forenzičkih dokaza koji s vremenom mogu propadati. To se obično događa unutar prvih nekoliko dana od sumnje na zlostavljanje i ključno je za očuvanje bioloških dokaza. U većini jurisdikcija koje slijede, Barnahus model, akutni pregledi i dalje se provode u specijaliziranim bolničkim jedinicama s trenutnim premještajem djeteta u te ustanove odmah po otkrivanju zlostavljanja.

Druga kategorija obuhvaća neakutne ili elektivne forenzičke preglede, koji čine većinu slučajeva u kojima se sumnja na zlostavljanje dogodila tjednima, mjesecima ili čak godinama prije otkrivanja. Pregledi druge kategorije usredotočeni su na dokumentiranje svih mogućih dugotrajnih fizičkih nalaza i procjenu cjelokupnog zdravstvenog stanja djeteta, ali ih ne karakterizira hitnost u vezi s prikupljanjem dokaza ili medicinskim liječenjem. Barnahus model posebice je prikladan za neakutne preglede jer se mogu zakazati tijekom redovnog radnog vremena klinike u prostorijama Barnahusa gdje djeca mogu dobiti sveobuhvatne usluge na jednoj lokaciji prilagođenoj djeci, umjesto da posjećuju više različitih institucionalnih okružja. Ministarstvo zdravstva sudjelovat će u osiguravanju da su prostorije Barnahusa prikladne za te svrhe i da su pružene medicinske usluge organizirane u skladu sa standardima i normama tog ministarstva.

Partnerstvom s obližnjim bolnicama pokusna jedinica Barnahusa ponajprije će se usredotočiti na pružanje neakutnih pregleda na licu mjesta, uz uspostavljanje jasnih protokola za upućivanje i koordinaciju s hitnim odjelima za akutne slučajeve koji zahtijevaju hitnu medicinsku pomoć. Ovaj dvojaki pristup osigurava i pravilno prikupljanje dokaza i odgovarajuću medicinsku skrb, a istovremeno minimalizira traumu za dijete.

Raspored liječničkih pregleda

Kako bi se riješio problem ograničene dostupnosti specijaliziranih medicinskih stručnjaka uz istovremeno osiguravanje pravovremenog pristupa pregledima, Barnahus će uspostaviti redovite tjedne termine za liječničke preglede. Partnerske bolnice obvezat će se da će imati na raspolaganju kvalificirane stručnjake u predviđenim razdobljima. Barnahus će koordinirati raspoređivanje kako bi grupirao nehitne medicinske preglede tijekom predviđenih termina za liječničke usluge, maksimizirajući učinkovito korištenje vremena medicinskih stručnjaka uz održavanje predvidljive dostupnosti usluga.

Za akutne slučajeve koji zahtijevaju hitnu medicinsku pomoć, posebno one koji uključuju nedavni napad ili ozljedu, djeca će i dalje primati početnu skrb na hitnim odjelima partnerskih bolnica. Barnahusov tim uspostaviti će jasne protokole za koordinaciju s tim bolnicama, osiguravajući odgovarajuću dokumentaciju uz davanje prioriteta medicinskim potrebama djeteta. Nakon hitne pomoći, ovi će slučajevi biti integrirani u Barnahusov sustav za kontinuiranu podršku i koordinaciju, kao i za dokazni intervju.

Medicinski objekti i oprema

Barnahus će održavati odgovarajuće opremljenu prostoriju za liječničke preglede koja zadovoljava kliničke standarde, a istovremeno je prilagođena djeci. Prostor će uključivati potrebnu medicinsku opremu za provođenje forenzičkih medicinskih pregleda, s posebnom pažnjom na osiguravanje alata za pregled primjerenih dobi i održavanje odgovarajućih mogućnosti prikupljanja dokaza. Dizajn prostorije uravnotežit će kliničke zahtjeve sa stvaranjem ugodnog okružja za djecu.

Zapošljavanje stručnih kadrova i osposobljavanje

Barnahus će surađivati s partnerskim bolnicama kako bi identificirao i zaposlio medicinske stručnjake s postojećim stručnim znanjem u pregledu djece za koju se sumnja da su žrtve zlostavljanja. Stručnjaci će proći dodatno osposobljavanje o Barnahus modelu i pristupima skrbi temeljenim na znanjima o traumi. Kako bi se izgradili održivi kapaciteti, program će također razviti odnose s programima medicinskog osposobljavanja kako bi se stvorio sustav kvalificiranih stručnjaka za budućnost.

Proces provedbe

Razvoj zdravstvenih usluga unutar Barnahusa zahtijeva planiranje i sustavnu provedbu kako bi se osiguralo da i akutni i neakutni slučajevi dobiju odgovarajuću medicinsku skrb. Proces provedbe trebao bi započeti konzultacijama sa specijalistima pedijatrije i ginekologije iz partnerskih bolnica, kao i s Ministarstvom zdravstva, kako bi se uspostavili jasni protokoli razlikovanja slučajeva koji zahtijevaju hitnu bolničku intervenciju i onih prikladnih za planirane preglede u Barnahusu.

Nakon početnih konzultacija Barnahus bi trebao uspostaviti formalne sporazume s lokalnim bolnicama kojima se jasno razgraničavaju odgovornosti za različite vrste slučajeva. Ti sporazumi trebali bi uključivati specifične protokole za akutne slučajeve, osiguravajući hitnu bolničku procjenu s odgovarajućim postupcima prikupljanja dokaza, nakon čega slijedi koordinirana integracija te djece u Barnahus sustav za naknadne usluge podrške. Sporazumi bi također trebali ocrtati okvir zakazivanja neakutnih pregleda u prostorijama Barnahusa, točno identificirajući medicinske stručnjake koji će provoditi te preglede i parametre njihove dostupnosti.

Barnahus se zatim mora usredotočiti na pripremu pravilno opremljene prostorije za liječnički pregled koja zadovoljava kliničke standarde, a istovremeno održava okružje prilagođeno djeci. To uključuje savjetovanje s medicinskim stručnjacima o nabavi potrebne opreme, uključujući specijalizirane alate za pregled prikladne za djecu različite dobi i razvojnih faza. Posebnu pozornost treba posvetiti odgovarajućim mogućnostima prikupljanja dokaza, protokolima pohrane i sustavima dokumentacije koji zadovoljavaju i kliničke zahtjeve i dokazne standarde za pravne postupke.

Za sve medicinske stručnjake koji će raditi u Barnahusu trebalo bi razviti sveobuhvatan program osposobljavanja. Osposobljavanje bi trebalo obuhvaćati ne samo tehničke aspekte forenzičkih pregleda u slučajevima sumnje na zlostavljanje, već i specijaliziranu obuku o pristupima ispitivanju temeljenim na znanjima o traumi, tehnikama komunikacije primjerenim dobi i psihološkoj dinamici otkrivanja. Medicinski stručnjaci također bi trebali proći obuku o radu unutar multidisciplinarnog Barnahusova okvira i koordinaciji svojih nalaza s drugim članovima tima (vidi više u odjeljku o osposobljavanju).

Provedba bi trebala uključivati uspostavljanje jasnih predložaka dokumentacije i protokola izvješćivanja koji standardiziraju način na koji se medicinski nalazi bilježe, tumače i dijele s relevantnim pravnim tijelima i tijelima za zaštitu djece. Protokoli bi trebali osigurati da medicinski stručnjaci dokumentiraju svoje nalaze na način koji održava znanstvenu objektivnost, a istovremeno je koristan za pravne postupke, izbjegavajući jezik koji bi mogao prejudicirati istrage sumnje na zlostavljanje u bilo kojem smjeru.

Kako bi se riješile regionalne razlike u dostupnosti specijalista pedijatrije, Barnahus bi trebao razviti telezdravstvene kapacitete koji omogućuju konzultacije na daljinu između liječnika specijalista koji aktivno surađuju s Barnahusom ili na jednoj od lokacija Barnahusa i liječnika opće prakse u ruralnim područjima kada je to potrebno. To bi moglo uključivati sigurne platforme za videokonzultacije i standardizirane protokole za dokumentiranje slika kako bi se omogućio stručni doprinos u slučajevima gdje je lokalno stručno znanje ograničeno. Hrvatski zavod za hitnu medicinu, koji je nadležan za područje telezdravstvene zaštite, trebao bi se uključiti u preliminarne konzultacije o mogućnostima korištenja telezdravstvenih rješenja u procesu uspostavljanja Barnahus modela.

Tijekom provedbe Barnahus bi se trebao usredotočiti na to da liječnički pregledi budu što ugodniji za djecu, razvijajući pripremne materijale primjerene dobi koji objašnjavaju što se događa tijekom liječničkih pregleda, obučavajući osoblje u tehnikama podrške tijekom pregleda i osiguravajući da su odgovarajuće osobe za podršku dostupne za pratnju djece u procesu kada je to potrebno.

Zaštita djece

Barnahus model zahtijeva okvir za zaštitu djece koji se nadovezuje na postojeću hrvatsku infrastrukturu socijalne skrbi, a istovremeno poboljšava koordinaciju i pružanje usluga. Služba za zaštitu djece unutar Barnahusa osigurava da se sigurnost, dobrobit i razvojne potrebe svakog djeteta rješavaju tijekom forenzičkih i pravnih postupaka, integrirajući mjere zaštite djece s kaznenopravnim postupcima.

Osnovne usluge za zaštitu djece

U osnovi, Barnahusova komponenta zaštite djece pruža specijaliziranu procjenu rizika i potreba za djecu za koju se sumnja da su doživjela seksualno nasilje. Procjena se proteže izvan neposredne istrage kako bi se u obzir uzelo šire okruženje djeteta, obiteljska dinamika i dugoročne sigurnosne potrebe. Usluga uključuje planiranje sigurnosti za svako dijete, provedeno u suradnji s Hrvatskim zavodom za socijalni rad, osiguravajući provedbu odgovarajućih zaštitnih mjera tijekom i nakon istražnog postupka.

Barnahus pruža centraliziranu koordinacijsku točku za aktivnosti zaštite djece, povezujući stručnjake iz više agencija putem konferencija o slučajevima i strukturiranih protokola za razmjenu informacija. Funkcijom koordinacije Barnahus osigurava da obitelji dobiju sveobuhvatne usluge bez dupliranja koje se odnose i na potrebe zaštite i na intervencije podrške.

Za članove obitelji koji nisu počinitelji kaznenog djela Barnahus nudi specijalizirane informacije i usluge podrške, pomažući im da razumiju pravni postupak, postupke zaštite i način na koji podržati svoje dijete tijekom istrage. To uključuje praktično vodstvo, emocionalnu podršku i povezivanje s odgovarajućim resursima na temelju jedinstvenih okolnosti svake obitelji.

Služba za zaštitu djece aktivno nadzire slučaj tijekom cijelog pravnog postupka, prateći sigurnost i dobrobit djeteta redovitim provjerama s obiteljima i kontinuiranom koordinacijom sa

socijalnim službama. Stalni angažman osigurava da se planovi zaštite prilagođavaju promjenjivim okolnostima i novonastalim potrebama.

Proces provedbe

Važan je prvi korak uspostavljanje standardiziranih protokola za koordinaciju aktivnosti zaštite djece s kaznenim postupcima. Protokoli bi trebali detaljno opisati kako i kada se provode pojedinačne procjene, kako se vremenski usklađuju intervencije zaštite u odnosu na istražne postupke te kako će se voditi paralelni kazneni postupci i postupci zaštite djece.

Barnahusovi stručnjaci za socijalnu skrb trebali bi blisko surađivati s podružnicama Hrvatskog zavoda za socijalni rad. Njihova suradnja zahtijeva jasne postupke za hitne intervencije zaštite, provedbu usluga obiteljske podrške, koordinaciju alternativne skrbi kada je to potrebno i kontinuirano praćenje sigurnosti djeteta tijekom pravnog postupka. Važan je aspekt ovog partnerstva osiguranje dosljedne i sveobuhvatne razmjene informacija. Trenutačno socijalni radnici ponekad ne primaju nove informacije nakon početne faze kaznenih istraga, što im otežava pružanje odgovarajuće podrške obiteljima. Barnahus bi trebao uspostaviti jasne protokole za obavješćavanje socijalnih službi tijekom cijelog pravnog postupka, posebice u vezi s napretkom slučaja i sudskim odlukama koje bi mogle utjecati na situaciju obitelji. Slično tome, vrijedne informacije koje socijalni radnici prikupljaju o obiteljskoj dinamici, potrebama za podrškom i čimbenicima rizika trebale bi se sustavno dijeliti s Barnahusovim timom radi donošenja odgovarajućih odluka i pružanja odgovarajućih usluga. Najmanje jedan socijalni radnik stacioniran u Barnahusu mogao bi značajno poboljšati ovaj dvosmjerni protok informacija i osigurati da i kaznene istrage i službe za zaštitu djece održavaju sveobuhvatno razumijevanje svakog slučaja.

Podrška članovima obitelji koji nisu počinitelji kaznenih djela predstavlja još jedan ključni aspekt službi za zaštitu djece, onaj koji zahtijeva besprijekornu koordinaciju između Barnahusa i lokalnih socijalnih službi. Barnahus bi trebao osmisliti protokole za suradnju s tim članovima obitelji u partnerstvu s lokalnim uredima za socijalnu skrb, koji često imaju postojeće odnose s obiteljima i dubinsko razumijevanje njihovih okolnosti. Ovim koordiniranim pristupom obitelji bi trebale dobiti jasne informacije o postupcima zaštite, smjernice o pružanju podrške svojem djetetu tijekom pravnih postupaka i pristup potrebnim uslugama podrške. Barnahus i socijalne službe trebaju surađivati kako bi osigurali da obitelji dobivaju dovoljno informacija i podrške. Takav suradnički pristup omogućio bi objema institucijama da iskoriste svoje snage – specijaliziranu stručnost Barnahusa u slučajevima zlostavljanja djece i šire razumijevanje obiteljske dinamike i resursa zajednice od strane socijalnih službi.

Usluge za podršku udomiteljstvu

Djeci koja su doživjela seksualno nasilje može biti potrebna alternativna skrb, uključujući smještaj u udomiteljske obitelji ili stambene ustanove. Barnahus će razviti usluge podrške za pružatelje udomiteljske skrbi i stambene ustanove koje brinu o djeci žrtvama seksualnog nasilja. Ove usluge prepoznaju jedinstvene izazove s kojima se suočavaju udomitelji i specijalizirano znanje potrebno za podršku djeci tijekom oporavka i pravnih postupaka.

Barnahus će uspostaviti program nadzora za udomitelje i osoblje ustanova za skrb koje pruža skrb djeci koja su doživjela seksualno nasilje. Program će nuditi redovite konzultacije gdje skrbnici mogu raspravljati o specifičnim izazovima, dobiti smjernice o pristupima skrbi temeljenim na znanjima o traumi i razviti strategije za podršku djeci tijekom istražnih i sudskih postupaka. Nadzor će provoditi Barnahusovi stručnjaci za mentalno zdravlje s iskustvom u području traume i dinamike udomiteljstva.

Barnahus će također pružati usluge kriznog savjetovanja za udomitelje i stambene ustanove koje se suočavaju s akutnim izazovima s djecom koja su doživjela seksualno nasilje. Usluge

će biti dostupne po potrebi kako bi djeca ostala ondje gdje su smještena i kako bi se spriječili poremećaji tijekom kritičnih razdoblja. Takva je podrška ključna za održavanje stabilnosti smještaja, što istraživanja pokazuju kao ključni faktor u oporavku djece od traume.

Proces provedbe

S obzirom na utvrđene razlike između urbanih i ruralnih područja u Hrvatskoj, Barnahus mora razviti snažne regionalne mehanizme koordinacije. To uključuje uspostavljanje jasnih mehanizama upućivanja između regionalnih ureda za socijalnu skrb, stvaranje sustava za konzultacije na daljinu s Barnahusovim stručnjacima za zaštitu djece i osiguravanje dosljedne provedbe standarda zaštite u svim regijama. Redovito ocjenjivanje mehanizama koordinacije pomoći će u prepoznavanju i rješavanju svih nedostataka u pružanju usluga.

Kako bi podržao provedbu, Barnahus će razviti standardizirane alate za procjenu rizika zaštite djece. Alati će uključivati i neposredne sigurnosne probleme i dugoročne čimbenike dobrobiti, pružajući sveobuhvatan okvir za planiranje zaštite. Suradnjom sa Zavodom za socijalni rad, Barnahus će uspostaviti zajedničke predloške dokumentacije i mehanizme izvješćivanja koji smanjuju administrativno dupliciranje, a istovremeno osiguravaju da su sve potrebne informacije pravilno zabilježene i dostupne ovlaštenim stručnjacima.

Proces provedbe uključivat će razvoj specijalizirane obuke za socijalne radnike po Barnahus modelu, s posebnim naglaskom na presjeku između zaštite djece i kriminalističkih istraživanja. Osposobljavanje će se baviti uobičajenim izazovima u paralelnim postupcima i promicati razumijevanje kako bi se mjere zaštite i istražne potrebe mogle učinkovito uskladiti. Za ruralna područja, gdje specijalizirani resursi mogu biti ograničeni, Barnahus će razviti protokole za konzultacije na daljinu, omogućujući lokalnim socijalnim službama pristup specijaliziranim stručnim znanjima, a istovremeno zadržavajući primarnu odgovornost za slučaj u vlastitim zajednicama.

Tablica 1. Upravljanje rizicima za razvoj usluga

Rizik	Strategija ublažavanja
Nedosljedna primjena kriterija upućivanja među institucijama	Uspostavljanje jasnih pisanih smjernica za upućivanje; pružanje standardiziranih obrazaca za upućivanje; provođenje redovite obuke za subjekte koji upućuju i ponuda usluga konzultacija
Preopterećenje kapaciteta sustava zbog početnog velikog broja slučajeva	Postupno uvođenje usluga; uspostavljanje jasnih kriterija za određivanje prioriteta slučajeva; održavanje fleksibilnih aranžmana za osoblje

Kašnjenja u obradi slučajeva zbog složenih mehanizama upućivanja	Pojednostavljivanje postupaka upućivanja; uvođenje elektroničkog sustava upućivanja; imenovanje koordinatora za upućivanje ako je potrebno
Neovlašteni pristup osjetljivim podacima o slučaju	Uvođenje postojeće kontrole pristupa; provođenje redovitih sigurnosnih revizija; pružanje sveobuhvatne obuke o zaštiti podataka
Tehnička nekompatibilnost između sustava agencija	Provođenje rane tehničke procjene; uspostavljanje privremenih protokola za dijeljenje podataka; razvoj standardiziranih formata datoteka
Nedosljedno evidentiranje podataka o slučaju	Izrada standardiziranih predložaka dokumentacije; provođenje redovitih provjera kvalitete; pružanje obuke vezane za dokumentaciju
Gubitak kritičnih informacija o slučaju	Uspostavljanje zaštićenih sustava za sigurnosno kopiranje; provođenje politika čuvanja podataka; osmišljavanje protokola za oporavak od katastrofe
Loša komunikacija između sudjelujućih institucija	Zakazivanje redovitih međuresornih sastanaka; uspostavljanje jasnih komunikacijskih kanala; imenovanje osoba za vezu s institucijama
Otpor prema kolaborativnim metodama rada	Pružanje zajedničkih sesija obuke; organizacija aktivnosti za izgradnju tima; prezentacija prednosti suradnje
Ograničena dostupnost specijaliziranog medicinskog osoblja	Razvijanje partnerstava s medicinskim ustanovama; uvođenje fleksibilnog rasporeda; osposobljavanje dodatnih stručnjaka
Nedovoljni kapaciteti terapijskih usluga	Izgradnja mreže kvalificiranih pružatelja usluga; uspostavljanje jasnih mehanizama upućivanja; razvoj protokola za liste čekanja

Nedosljedni standardi pružanja usluga	Provođenje redovitih revizija kvalitete; osiguravanje kontinuiranog nadzora; uspostavljanje standardiziranih protokola
Nedovoljna podrška za članove obitelji koji nisu počinitelji kaznenih djela	Razvoj smjernica za podršku obiteljima; koordinacija sa socijalnim službama; pružanje jasnih informativnih resursa
Loša komunikacija sa službama za zaštitu djece	Imenovanje osoba za vezu; redovito ažuriranje slučajeva; stvaranje zajedničkih sustava za upravljanje slučajevima
Fragmentirano pružanje usluga među institucijama	Razvoj integriranih protokola usluga; uspostavljanje jasnih mehanizama upućivanja; održavanje redovitih koordinacijskih sastanaka

Sudjelovanje djece u razvoju usluga

Razvoj Barnahus usluga aktivno će uključivati dječje perspektive tijekom svih faza provedbe. Primarni fokus bit će na angažiranju djece koja su imala izravno iskustvo s pravosudnim i upravnim sustavom jer ona mogu pružiti najvrjedniji i najrelevantniji doprinos o pitanjima koja se odnose na njih.

Ključni je prioritet izrada informativnih materijala o Barnahusu i pravnim postupcima prilagođenim djeci. Djeca s prethodnim iskustvom u pravosudnom sustavu trebala bi biti aktivno uključena u izradu ovih materijala kako bi se osiguralo da ti materijali učinkovito pokrivaju pitanja i nedoumice koje djeca obično imaju kada se susreću s tim postupcima. Materijali bi trebali objasniti složene pravne postupke jezikom primjerenim dobi, opisati što se događa u Barnahusu i navesti uloge različitih stručnjaka s kojima se djeca mogu susresti. Materijali bi trebali biti dostupni u više formata – brošure, digitalni sadržaj i eventualno kratki videozapisi – kako bi se prilagodili različitim dobnim skupinama i stilovima učenja. Posebnu pozornost treba posvetiti stvaranju verzija prikladnih za različite dobne skupine jer se potrebe za informiranje šestogodišnjaka značajno razlikuju od potreba za informiranje tinejdžera.

Tijekom pilot faze djecu s relevantnim iskustvom trebalo bi konzultirati o praktičnim aspektima rada usluga, kao što su praksa izrade vremenskog rasporeda, organizacija čekanja i metode dostave informacija. Barnahus može surađivati s odgovarajućim partnerima kako bi se formirale fokus-skupine u kojima djeca mogu dati smislen doprinos tome da usluge budu pristupačnije i prilagođenije djeci.

Mreža mladih savjetnika pravobraniteljice za djecu mogla bi se konzultirati kao dodatni resurs u određenim područjima, kao što su osnovno osposobljavanje i osvježavanje stručnjaka o pravima djece, metodologije rada s djecom i osnovna pitanja u vezi s razvojem objekata.

Za kontinuirano poboljšanje usluga Barnahus bi trebao uspostaviti sustav povratnih informacija koji omogućuje djeci koja su koristila njegove usluge da podijele svoja iskustva. To bi moglo uključivati upitnike primjerene dobi o njihovim interakcijama s različitim stručnjacima, jasnoći primljenih informacija i njihovu cjelokupnom iskustvu s uslugom.

Analiza strukture troškova za razvoj usluga

Troškovi povezani s razvojem usluga bit će detaljno obrađeni u relevantnim odjeljcima o razvoju objekata, osoblju i osposobljavanju kasnije u ovom dokumentu.

5. Razvoj objekata

Osnivanje pilot jedinice Barnahusa zahtijeva pažljivo razmatranje i lokacije i prostornih zahtjeva. Konzultacijama koje je omogućio Ured pravobranitelja, djeca su izrazila želju za diskretnom, manje centraliziranom lokacijom koja bi im pružila bolji osjećaj privatnosti i sigurnosti. Iako će konačni odabir lokacije možda morati dati prioritet praktičnim razmatranjima u vezi s dostupnim nekretninama u državnom vlasništvu u središtu grada, dizajn objekta uključivat će postojeće mjere za zaštitu privatnosti djece i stvaranje gostoljubivog okruženja prilagođenog djeci. Prostor će biti konfiguriran tako da omogućiti pružanje usluga prilagođeno djeci i profesionalnu suradnju, pridržavajući se međunarodnih Barnahus standarda uz primjenu arhitektonskih i operativnih rješenja koja se bave iskazanim dječjim potrebama za povjerljivošću i sigurnošću.

Razvoj Barnahusovih objekata zahtijeva pažnju kako bi se stvorilo okruženje koje uravnotežuje potrebe djece s profesionalnim zahtjevima. U svojoj srži ustanova mora osigurati prostor prilagođen djeci, pristupačan i siguran gdje su zadovoljeni i dobrobit djece i tehničke potrebe osoblja. Zvučna izolacija profesionalne razine u cijelom objektu neophodna je za osiguravanje privatnosti i stvaranje sigurnog prostora za osjetljive razgovore i intervjue.

Prostori za intervjue u ustanovi važna su komponenta Barnahus modela. To uključuje namjenske prostorije za intervjue opremljene visokokvalitetnom audiovizualnom opremom za snimanje čije je uređenje prilagođeno djeci. Svaka prostorija za intervju povezana je s prostorijom za promatranje opremljenom tehničkom opremom za gledanje i snimanje, kao i održavanje kontakta s osobom koja intervjuira dijete. Prostorije za promatranje također uključuju mogućnosti videokonferencije kako bi se omogućilo sudjelovanje u intervjuima i sesijama obuke na daljinu kada je to potrebno. Ključno pitanje koje se još uvijek utvrđuje jest hoće li osumnjičenici i sudski stručnjaci biti fizički prisutni u Barnahusu ili će sudjelovati na daljinu putem videoveze iz prostorija suda. Iako će sudjelovanje na daljinu biti moguće, tehničke specifikacije i zahtjevi moraju se pažljivo razmotriti i u objektu Barnahusa i na sudu kako bi se osigurao pouzdan i visokokvalitetan prijenos. Posebna je pozornost potrebna pri odabiru prostorije za promatranje i intervjuiranje kako djeca ne bi došla u kontakt s osumnjičenikom, koji bi mogao promatrati intervju zajedno sa sudskim stručnjacima.

Medicinske i terapijske usluge zahtijevaju posebno dizajnirane prostore unutar ustanove. Prostorija za liječnički pregled treba biti opremljena odgovarajućom medicinskom opremom uz održavanje ozračja prilagođenog djeci. Ovaj prostor mora uključivati stanicu za pranje ruku i privatni prostor za presvlačenje odvojen zavjesom ili vratima. Objekt bi također trebao imati

vlastite terapijske prostorije opremljene udobnim, dobro primjerenim predmetima prikladnim za terapijski rad s djecom i mladima.

Prostorije za osoblje i administrativne prostorije moraju podržavati svakodnevno poslovanje Barnahus tima. To uključuje odgovarajući uredski prostor za središnji tim, sobe za sastanke za rasprave o slučajevima i sobu za odmor osoblja s priborom za pripremu obroka. Za povjerljive materijale i opremu potrebne su sigurne skladišne prostorije, uključujući namjensku prostoriju za servere s odgovarajućim sigurnosnim mjerama.

Javni prostori objekta zahtijevaju promišljen dizajn kako bi se stvorilo ugodno ozračje uz očuvanje privatnosti i sigurnosti. Prostor recepcije trebao bi uključivati odvojene prostore za čekanje namijenjene mlađoj i starijoj djeci. Pristupačni toaleti moraju biti dostupni i osoblju i posjetiteljima, a većina javnih prostora mora biti pristupačna za invalidska kolica. Odvojeni ulaz za osumnjičenike osigurava da nikada ne dođu u kontakt s djecom u ustanovi.

Iako se ne mora nužno nalaziti unutar glavnih prostorija Barnahusa, prostor u blizini trebao bi biti namijenjen većim okupljanjima. Taj će prostor služiti za više namjena, uključujući održavanje edukacija, radionica, timskih sastanaka, međuresorne suradnje, aktivnosti profesionalnog razvoja i događanja usmjerenih na angažman zajednice.

Tablica 2. Prostorije u Barnahusu

Svrha	Ključne značajke
Prostorija za intervju x 3	Zvučna izolacija, dekor prilagođen djeci, visokokvalitetna audiovizualna oprema
Prostorija za promatranje x 3	Povezana s prostorijom za intervju, tehnička oprema za gledanje/snimanje, mogućnosti videokonferencije kako bi se omogućilo sudjelovanje u intervjuima i obuci na daljinu
Prostorija za liječnički pregled	Odgovarajuća medicinska oprema, okružje prilagođeno djeci, stanica za pranje ruku, odvojeni prostor (sa zavjesom ili vratima) za presvlačenje
Sobe za terapiju (2 – 3)	Udoban namještaj primjeren dobi
Uredi osoblja	Odgovarajući radni prostor za središnji tim
Prostorija/prostorije za sastanke	Prostor za rasprave o slučajevima i obuku
Prostor recepcije	Okružje prilagođeno djeci s odvojenim čekaonicama opremljenim za mlađu i stariju djecu
Toaleti za osoblje	Pristupačne prostorije za osoblje
Toaleti za posjetitelje	Pristupačne prostorije za djecu i obitelji
Prostorija za odmor za osoblje	Prostor za osoblje za pripremu obroka i pauze

Skladište / prostorija za materijale	Siguran prostor za povjerljive materijale, servere i ostale potrepštine, mora uključivati zaključano skladište
Odvojeni ulaz	Omogućuje osumnjičenicima ulazak u objekt bez kontakta s djecom

Veći prostor za obuku/sastanke | Iako se ne mora nužno nalaziti u prostorijama Barnahusa, potreban je namjenski prostor u blizini za održavanje većih edukacija, radionica i timskih sastanaka. To bi mogla biti višenamjenska prostorija ili čak susjedni prostor koji se može koristiti prema potrebi. Prostor za obuku/sastanke trebao bi imati kapacitet za smještaj cijelog stručnog tima kao i vanjskih sudionika. Ovaj namjenski prostor za obuku i sastanke, čak i ako se ne nalazi u istoj lokaciji kao i glavne Barnahus usluge, omogućit će središtu Barnahusa da bude domaćin važnih obrazovnih, suradničkih i operativnih aktivnosti bez ometanja svakodnevnih funkcija objekta.

Prisutnost Barnahusa na internetu

Digitalna prisutnost Barnahusa trebala bi se postupno razvijati kao sveobuhvatni internetski portal koji će služiti raznim dionicima i javnosti. Portal će funkcionirati i kao javni izvor informacija i kao sigurna platforma za stručnjake, stvarajući centralizirano središte za razmjenu znanja i suradnju te podizanje svijesti o seksualnom nasilju nad djecom.

Javni dio portala trebao bi pružati jasne i pristupačne informacije o Barnahusovim uslugama za obitelji, djecu i skrbnike. To uključuje objašnjenja primjerena dobi djece i obiteljima o tome što mogu očekivati prilikom posjeta Barnahusu, dostupne usluge podrške i načine traženja pomoći. Kako usluga sazrijeva, portal bi mogao uključivati siguran mehanizam povratnih informacija koji bi korisnicima omogućio dijeljenje svojih iskustava i prijedloga za poboljšanje. Značajka bi trebala biti pažljivo dizajnirana kako bi se zaštitila privatnost, a istovremeno pružili vrijedni uvidi za razvoj usluga. Povratne informacije korisnika usluga mogle bi pomoći u prepoznavanju područja za poboljšanje digitalne platforme i fizičkih usluga, osiguravajući da Barnahus nastavi zadovoljavati potrebe obitelji kojima služi.

Stručnjacima portal može poslužiti kao sustav za upravljanje znanjem. Sigurnim pristupom prijavi, stručnjaci koji su završili Barnahus osposobljavanje mogu pristupiti specijaliziranim resursima, materijalima za obuku i alatima za profesionalni razvoj. Ovo sigurno područje trebalo bi se razviti u suradnji s postojećim službama u Hrvatskoj, posebice s Poliklinikom za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba i drugim etabliranim organizacijama.

Stručni dio portala trebao bi uključivati detaljnu dokumentaciju o praksama temeljenim na dokazima, protokolima intervjua i smjernicama za upravljanje slučajevima. Materijali za obuku sa završenih tečajeva mogu se ovdje staviti na raspolaganje kao referenca, što bi omogućilo stručnjacima da po potrebi osvježe svoje znanje. Portal također može sadržavati snimljene *webinare*, prezentacijske materijale i istraživačke radove relevantne za rad vezan za Barnahus.

Kako se usluga razvija, portal se može proširiti kako bi uključio interaktivne module e-učenja za osnovne potrebe obuke. Ti bi moduli mogli obuhvatiti osnovne teme kao što su prepoznavanje znakova zlostavljanja, reagiranje na sumnju na zlostavljanje djece na načine utemeljene na dokazima, pristup temeljen na znanjima o traumi i načela suradnje među agencijama. Takvi resursi za obuku putem interneta bili bi posebno vrijedni za stručnjake koji možda imaju ograničen pristup mogućnostima obuke uživo.

Tijekom razvoja internetske platforme, jednaka će se pozornost posvetiti izradi i održavanju tiskanih materijala kako bi se osigurala dostupnost svim obiteljima, bez obzira na njihove

mogućnosti digitalnog pristupa ili pismenost. Tiskani materijali poslužiti će kao paralelni sustav resursa, posebice važan za obitelji u ruralnim područjima ili one s ograničenim pristupom internetu ili digitalnim vještinama. Uz suradnju, ponajprije s djecom koja imaju izravno iskustvo s pravosudnim i upravnim sustavom, Barnahus će provoditi konzultacije kako bi utvrdio koji su materijali najvredniji za pripremu u tiskanom obliku. Djeca mogu dati uvid u to koje bi informacije bile najkorisnije za njih i njihove obitelji tijekom različitih faza procesa te u kojem bi formatu te informacije bile najpristupačnije i najutješnije. Mreža mladih savjetnika pravobraniteljice za djecu mogla bi se konzultirati kao dodatni resurs za specifične aspekte poput osviještenosti o pravima djece i općih načela komunikacije prilagođene djeci. Pristup odabiru materijala temeljen na iskustvu pomoći će osigurati da se najrelevantnijim i najkorisnijim resursima da prioritet za tiskanje, čime se učinkovito koriste tiskarski resursi uz istovremeno maksimiziranje njihova utjecaja na obitelji.

Koraci razvoja portala

Razvoj internetskog portala trebao bi slijediti pristup provedbe u fazama, omogućavajući postupno širenje značajki i sadržaja. Početna faza može se nadovezati na opsežan temeljni rad zajedničkog projekta EU-a i Vijeća Europe „Uspostavljanje Barnahus modela u Hrvatskoj“. Projekt je već razvio resurse, uključujući hrvatske verzije ključnih materijala poput videa koji predstavlja Barnahus model na Islandu, letke o pravosuđu prilagođenom djeci i razne obrazovne materijale namijenjene djeci. Postojeći resursi pružaju izvrsnu početnu točku za javno dostupan sadržaj portala.

U drugoj fazi moglo bi se uvesti zaštićeno područje za pristup stručnjaka materijalima i protokolima za obuku, nakon čega bi u sljedećim fazama uslijedio razvoj interaktivnih modula za učenje. Takav postupni razvoj omogućuje pravilno testiranje svake komponente i uključivanje povratnih informacija korisnika tijekom cijelog procesa. Također pruža priliku za izgradnju snažnih partnerstava s postojećim uslugama i akademskim institucijama tijekom vremena, osiguravajući održivi rast resursa i mogućnosti portala.

Razvoj portala trebao bi se oslanjati na veze sa sveučilištima i istraživačkim institucijama. Ta suradnja može olakšati razmjenu trenutačnih istraživačkih rezultata i najboljih praksi, a istovremeno pružiti mogućnosti za prikupljanje i analizu podataka kako bi se podržao razvoj usluga temeljenih na dokazima. Portal može poslužiti kao platforma za distribuciju rezultata istraživanja i informiranje stručnjaka o novim dostignućima u području.

Postojeće organizacije poput Hrabrog telefona i drugih nevladinih organizacija trebale bi biti pozvane da doprinesu portalu svojom stručnošću i resursima. Njihovo iskustvo u pružanju usluga podrške i upravljanju telefonskim linijama za pomoć može utjecati na razvoj informacijskih resursa i značajki krizne podrške prilagođenih korisnicima. Ova partnerstva također mogu pomoći u osiguravanju sveobuhvatne pokrivenosti dostupnih usluga i mogućnosti podrške diljem Hrvatske, a vlastite internetske stranice partnera i drugi internetski resursi mogli bi se oglašavati na Barnahus portalu.

Od samog početka potrebno je planirati redovito ocjenjivanje i ažuriranje sadržaja i funkcionalnosti portala. Povratne informacije korisnika, kako stručnjaka tako i obitelji, trebale bi poslužiti za kontinuirano poboljšanje kako bi se osiguralo da portal ostane relevantan i jednostavan za korištenje. Analitički alati mogu pomoći u praćenju obrazaca korištenja i prepoznavanju područja gdje su potrebni dodatni resursi ili poboljšanja.

Mobilni timovi

Primjena mobilnih timova predstavlja fleksibilnu i stratešku komponentu u modelu pružanja Barnahus usluga, čiji su opseg i hitnost izravno povezani s odlukama o geografskoj pokrivenosti pilot faze. Ako bi cilj pilot projekta bio opsluživati područja izvan Zagrebačke županije kako bi obuhvatio šire regije Hrvatske, mobilno rješenje postaje sve važnije kako bi se osigurao jednak pristup uslugama za svu djecu. Iako mobilni timovi ne mogu replicirati cijeli spektar Barnahus usluga, mogu učinkovito obavljati jednu od njegovih ključnih funkcija: provođenje visokokvalitetnih, djeci prilagođenih forenzičkih intervjua s potencijalnim žrtvama zlostavljanja u njihovim lokalnim zajednicama. Drugim riječima, mobilni timovi ne rješavaju potrebu za regionalnim jedinicama, već dodaju fleksibilnost pružanju usluga. Umjesto uspostavljanja zasebnih namjenskih mobilnih jedinica, pilot jedinica Barnahusa može primjenjivati integrirani pristup u kojem postojeći članovi osoblja imaju dvostruke uloge, funkcionirajući kao mobilni tim kada je potreban rad na terenu.

Pristup s mobilnim timovima nudi dvije mogućnosti provedbe koje se mogu procijeniti na temelju dostupnosti resursa i operativnih zahtjeva. Ta dva pristupa također nisu međusobno isključiva i mogla bi se primijeniti istovremeno kako bi se maksimizirali fleksibilnost i doseg.

Prvi pristup koristi postojeću mrežu prostorija za ispitivanje u policijskim postajama, a moguće i na sudovima diljem Hrvatske. Ova se opcija nadovezuje na poveću postojeću infrastrukturu, kako je istaknuto u odgovoru Ministarstva unutarnjih poslova u okviru konzultacija, u kojem se navodi 148 stacionarnih i 145 prijenosnih audio video uređaja za snimanje, a 60 policijskih postaja već je opremljeno prostorijama za ispitivanje prilagođenim djeci. Održivost ovog pristupa ovisi o dvama ključnim čimbenicima: uspješnom uspostavljanju formalnih sporazuma s agencijama za provođenje zakona o korištenju prostorija i potvrđivanju da te prostorije imaju dovoljno neiskorištenih kapaciteta za smještaj dodatnih intervjua bez ometanja redovnog policijskog rada. Ovo bi rješenje bilo posebno troškovno isplativo jer se koriste postojeći resursi i nadograđuje se na uspostavljenu infrastrukturu.

Drugi pristup uključuje ulaganje u prijenosnu opremu koja bi omogućila provođenje intervjua na prikladnim sigurnim lokacijama u blizini djeteta. Taj model zahtijeva kupnju namjenske mobilne opreme za intervjue i praćenje, što rezultira višim početnim troškovima, ali nudi veću fleksibilnost u pružanju usluga. Prema ovom pristupu, intervjui bi se mogli provoditi u raznim prethodno odobrenim ustanovama koje ispunjavaju sigurnosne zahtjeve i zahtjeve vezane za privatnost, kao što su zdravstveni centri, ustanove socijalne skrbi ili druge prikladne lokacije. Ova bi opcija bila posebno korisna regijama s manjim brojem slučajeva gdje osnivanje trajnih ustanova možda nije opravdano, a istovremeno bi se osigurale pristupačne usluge za svu djecu bez obzira na njihovu lokaciju.

Kako bi se podržao bilo koji mobilni pristup, nabava namjenskog vozila za Barnahus pružila bi značajne operativne prednosti. Osim prijevoza mobilne opreme i stručnih timova do lokacija intervjua, to bi vozilo moglo poslužiti i u svrhu prijevoza za obitelji koje imaju poteškoća s pristupom objektu u Zagrebu. Ova dvostruka namjena vozila poboljšala bi dostupnost usluga, posebice za obitelji iz socio-ekonomski ugroženih sredina ili one koje žive u područjima s ograničenim mogućnostima javnog prijevoza.

Prilikom odabira između ovih pristupa potrebno je uzeti u obzir barem sljedeće čimbenike:

Regionalna rasprostranjenost: Analiza rasprostranjenosti slučajeva u 20 policijskih uprava u Hrvatskoj otkriva značajne varijacije, od 151 slučaja u Zagrebu do 11 u Dubrovačko-

neretvanskoj županiji. Takav obrazac rasprostranjenosti sugerira da različite regije mogu imati koristi od različitih pristupa, potencijalno primjenom hibridnog modela u kojem područja s velikim brojem slučajeva koriste fiksne objekte, dok regije s manjim brojem slučajeva koriste mobilna rješenja.

Osiguranje kvalitete: Bez obzira na odabrani pristup, održavanje dosljedne kvalitete usluge na svim lokacijama za intervju je od ključne važnosti. To uključuje osiguravanje odgovarajuće zvučne izolacije, kvalitetne opreme za snimanje i okružja prilagođenog djeci koje zadovoljava Barnahus standarde.

Sudjelovanje djece u razvoju objekta

Sudjelovanje djece predstavlja važan korak u razvoju objekta i trebalo bi biti integrirano u cijeli proces. Faza planiranja prije obnove trebala bi ponajprije uključivati mišljenja djece koja imaju izravno iskustvo s pravosudnim i upravnim sustavom. Djeca mogu ponuditi posebno vrijedne uvide o rasporedu prostorija, preferencijama uređenja i ukupnom ugođaju objekta na temelju vlastitog razumijevanja onoga što bi njihova vlastita iskustva učinilo manje stresnima. Njihova gledišta trebala bi utjecati na odabir namještaja i shema boja.

Tijekom faze provedbe treba nastaviti kontinuirane konzultacije s djecom koja imaju relevantno iskustvo, uključujući ih u odluke poput imenovanja soba i prostora te potencijalno u doprinos razvoju vizualnog identiteta i logotipa Barnahusa.

Treba provoditi redovitu procjenu objekata kako bi se osiguralo da i dalje zadovoljavaju potrebe djece, obitelji i osoblja, a istovremeno održavaju visoke standarde privatnosti, sigurnosti i pristupačnosti.

U razvoju internetskog portala Barnahusa, sudjelovanje djece s iskustvom u pravosudnom sustavu može osigurati da digitalna platforma uistinu služi potrebama njegovih mladih korisnika. S tom djecom treba se konzultirati o dizajnu i funkcionalnosti javno dostupnih dijelova internetske stranice. Njihov doprinos bio bi posebno vrijedan u osmišljavanju objašnjenja Barnahusovih usluga primjerenih dobi, razvoju navigacijskih sustava jednostavnih za korištenje i dizajniranju vizualnih elemenata koji portal čine sigurnim i podržavajućim. Mišljenja djece trebala bi utjecati na način na koji se informacije prezentiraju, kakav se jezik koristi i koje interaktivne značajke mogu učiniti da se osjećaju ugodnije pri pristupu i korištenju portala. Ovaj kolaborativni pristup mogao bi se proširiti na to da djeca s relevantnim iskustvom testiraju rane verzije portala, daju povratne informacije o njegovoj upotrebljivosti i predlažu poboljšanja kako bi se osiguralo da digitalni prostor rješava stvarne probleme i potrebe djece koja su u interakciji s pravosudnim sustavom.

Tablica 3. Upravljanje rizicima za razvoj objekata

Rizik	Strategija ublažavanja
Raspoloživost imovine u državnom vlasništvu nije u skladu s optimalnim zahtjevima za lokaciju; dostupna imovina u državnom vlasništvu može imati temeljna	Rani razvoj jasnih minimalnih zahtjeva i kriterija za odabir nekretnine; proaktivno

ograničenja (npr. loš raspored, strukturne probleme) koja ugrožavaju operativne zahtjeve Barnahusa	istraživanje više opcija nekretnina
Kašnjenja u gradnji/obnovi zbog nepredviđenih uvjeta gradnje ili problema s dozvolama	Uključivanje dodatnog vremena u vremenski plan projekta; provođenje temeljite procjene zgrade prije početka modifikacija
Komplikacije s ugradnjom zvučne izolacije i opreme za snimanje u starijim zgradama	Rana tehnička procjena građevinske konstrukcije; konzultacije sa stručnjacima za audiovizualnu opremu tijekom faze planiranja
Problemi integracije između nove opreme i postojeće infrastrukture pravosudnog sustava	Rane konzultacije s relevantnim tehničkim odjelima; testiranje kompatibilnosti prije pune primjene
Rizik od neovlaštenog pristupa ili gubitka osjetljivih podataka, uključujući snimke razgovora i dokumentaciju slučaja, što potencijalno ugrožava privatnost djeteta, pravne postupke i povjerenje u institucije	Redovite sigurnosne revizije; primjena postojanog šifriranja, sustava kontrole pristupa i bilježenje svih korisničkih aktivnosti
Prostor se pokazao neadekvatnim za istovremene aktivnosti (intervjui, terapija, liječnički pregledi)	Detaljna analiza iskorištenosti prostora tijekom planiranja; fleksibilan sustav rasporeda prostorija
Značajke prilagođene djeci ne zadovoljavaju potrebe različitih dobnih skupina	Konzultacije sa stručnjacima za razvoj djeteta i samom djecom; modularni pristup dizajnu za prilagodljive prostore

Mobilni timovi

Oštećenja prijenosne opreme tijekom transporta	Specijalizirane transportne kutije; jasni protokoli rukovanja; osiguranje sa sveobuhvatnim pokrićem
Tehnički kvarovi tijekom intervjua na terenu	Dostupnost rezervne opreme; raspored redovnog održavanja; protokoli tehničke podrške

Razvoj portala

Početni dizajn portala ne zadovoljava zahtjeve pristupačnosti za različite korisničke skupine (djeca, obitelji, stručnjaci), što dovodi do slabog usvajanja i korisnosti	Korisničko testiranje sa svim interesnim skupinama prije objavljivanja; postupni pristup uvođenja s integracijom povratnih informacija
Sigurnosne ranjivosti u komponentama dostupnim javnosti izlažu internu mrežu za stručnjake potencijalnim povredama	Stroga odvojenost javnog dijela i dijela namijenjenog stručnjacima
Materijali i resursi za obuku zastarijevaju, što dovodi do nedosljednih praksi među stručnjacima	Planirani ciklusi revizije sadržaja; osoba odgovorna za upravljanje sadržajem; sustav kontrole verzija sa sigurnosnim kopijama
Nedovoljna interna tehnička stručnost za održavanje i ažuriranje portala, što stvara ovisnost o vanjskim stručnjacima	Plan obuke osoblja za osnovno održavanje i ažuriranje sadržaja; dokumentirani postupci; pouzdani ugovori o tehničkoj podršci

Analiza strukture troškova za razvoj objekata

Razvoj objekata Barnahusa predstavlja značajan dio početne investicije i nastavlja utjecati na godišnje operativne proračune. U ovoj su analizi navedene primarne kategorije troškova povezane s razvojem i održavanjem objekata, koje pružaju okvir za planiranje proračuna.

Početni troškovi razvoja objekata

Uspostavljanje Barnahusa zahtijeva pažljivo financijsko planiranje, posebice tijekom početne faze razvoja objekata. U ovoj su analizi navedene primarne kategorije troškova koje treba uzeti u obzir prilikom izrade proračuna za uspostavu objekta i početak rada.

Tablica 4. Analiza strukture troškova za razvoj objekata

Kategorija troška	Komponente	Strateška razmatranja
Kupnja/zakup nekretnine	- Najam zgrade - Pravne i administrativne pristojbe - Osiguranje i dozvole	- Pristupačnost lokacije - Zahtjevi za veličinu - Mogućnosti budućeg širenja
Preinake objekta	- Zvučna izolacija - Zahtjevi za medicinske prostorije - Izgradnja prostora za intervjue - Adaptacije prilagođene djeci	- Lokalni građevinski propisi - Usklađenost sa stručnim standardima
Tehnička infrastruktura	- Sustavi za snimanje - Instalacija mreže - Sigurnosni sustavi - Serverska infrastruktura*	- Standardi za prikupljanje dokaza - Zahtjevi za zaštitu podataka - Kompatibilnost s budućim tehnologijama - Kompatibilnost s drugim institucijama
Stručna oprema (liječnički pregledi)	- Osnovna medicinska oprema, stol za pregled, medicinski instrumenti, setovi za prikupljanje forenzičkih dokaza, kolposkop s kamerom - Uređaji za zabavu (tablet, zvučnici) za glazbu/video tijekom pregleda	- Prilagodljivo i prikladno za djecu različitih uzrasta i veličina - Protokoli za dezinfekciju opreme i pohranu dokaza - Glazba/mediji po izboru djeteta za smanjenje anksioznosti tijekom pregleda
Stručna oprema (Intervju) *	- Tehnologija prostorije za intervjue - Sustavi prostorije za promatranje - Mogućnosti sudjelovanja na daljinu	- Usklađenost s međunarodnim standardima - Integracija s postojećim sustavima - Zahtjevi za održavanje
Uređenje interijera	- Namještaj primjeren dobi - Terapeutska oprema - Uredski namještaj - Rješenja za pohranu	- Načela dizajna prilagođena djeci - Potrebe stručnog radnog prostora - Zahtjevi za pristupačnost

Barnahus portal	- Razvoj korisničkog sučelja - Troškovi <i>hostinga</i> internetske stranice	- Sigurnost podataka, dostupnost, prilagođenost djeci
Mobilni tim**	- Tehnologija mobilne prostorije za intervjue i prostorije za promatranje - Vozilo za prijevoz	- Prenosivost - Kompatibilnost - Sigurnost podataka

* Primjer popisa IT opreme i opreme za snimanje koju koristi Barnahus Ljubljana nalazi se u Dodatku 2.

** Od Ministarstva unutarnjih poslova može se tražiti da dostavi svoje preporuke na temelju mobilne opreme koju koristi policija.

Za usporedbu, slovenske vlasti uložile su otprilike 500.000 eura u obnovu i troškove osnivanja Barnahusa u Ljubljani, uključujući projektnu dokumentaciju, nadzor gradnje i adaptaciju objekta. Troškovi opreme za usporediv Barnahus objekt u Sloveniji iznosili su otprilike 228.000 EUR, a obuhvaćali su IT infrastrukturu, sustave za videokonferencije, namještaj, medicinsku opremu i specijaliziranu audiovizualnu opremu za snimanje.

Troškovi održavanja objekta

Tekuće održavanje **Barnahus objekta** uključuje nekoliko kategorija troškova koje zahtijevaju redovito izdvajanje iz proračuna. To uključuje rutinsko održavanje zgrade poput održavanja sustava grijanja, ventilacije i klimatizacije; redovito testiranje i održavanje specijalizirane opreme, uključujući audiovizualne sustave za snimanje i opremu za medicinske preglede; periodična ažuriranja namještaja i terapijskih materijala prilagođenih djeci te redovito održavanje sigurnosnog sustava. Profesionalne usluge čišćenja predstavljaju još jedan značajan tekući trošak, posebice s obzirom na medicinsku i dječju prirodu ustanove. Značajan dio proračuna za održavanje mora se dodijeliti za licencije specijaliziranog softvera, posebice za forenzičke sustave za prikupljanje audiovideo dokaza, koji često imaju značajne godišnje naknade za licenciranje koje mogu predstavljati veliki operativni trošak. Proračunom za održavanje moraju se uzeti u obzir i druga tehnološka ažuriranja, uključujući opće softverske licencije i zamjenu hardvera za sustave snimanja i komunikacije. Ovi troškovi održavanja obično zahtijevaju posebno godišnje planiranje proračuna kako bi se osiguralo da ustanova održava visoke standarde rada i okruže prilagođeno djeci, a istovremeno ispunjava sve tehničke i zakonske zahtjeve za prikupljanje i pohranu dokaza.

Namjensko **vozilo**, ako se nabavlja za podršku radu mobilnog tima i prijevoza obitelji, zahtijeva proračun za tekuće operativne troškove. Ti troškovi uključuju redovito održavanje vozila, gorivo, kasko osiguranje za prijevoz opreme i osiguranje odgovornost za putnike, godišnje pristojbe za registraciju i primjenjive cestarine. Dvostruka namjena vozila, podrška mobilnim timovima i pružanje usluga prijevoza, trebala bi se uzeti u obzir i pri operativnom planiranju i pri dugoročnoj raspodjeli proračuna.

Održavanje **internetskog portala** zahtijeva i troškove tehničke infrastrukture i podršku osoblja. Iako tehnički troškovi pokrivaju hosting i zaštitu, stručnost osoblja ključna je jer su portalu potrebna redovita ažuriranja sadržaja kako bi ostao relevantan, tehnička administracija kako bi ostao funkcionalan i siguran te namjenska podrška koja će korisnicima pomoći u

učinkovitom snalaženju i pristupu resursima. Organizacije mogu razviti te sposobnosti interno ili ih prepustiti vanjskim pružateljima usluga.

6. Osoblje i osposobljavanje

Osoblje pilot jedinice u Zagrebu

Točni zahtjevi za osoblje u Barnahusu određeni su opsegom i vrstama usluga koje se pružaju na licu mjesta u odnosu na one koje se koordiniraju izvana (kao što su određeni tretmani). Na temelju procijenjenog broja od 200 do 300 slučajeva (forenzičkih intervjuja) godišnje, evo pregleda minimalnih potreba za osnovnim osobljem i njihovih potrebnih stručnih kvalifikacija.

Osnovna struktura stalnog osoblja pilot jedinice u Zagrebu

Jedinicu vodi ravnatelj, a podršku mu pružaju jedan ili dva administrativna tajnika koji pomažu ravnatelju i Barnahusovu timu u upravljanju svakodnevnim poslovanjem. Primarni stručni tim sastoji se od voditelja intervjuja s djecom, djelatnika za obitelji i terapeuta. Među voditeljima intervjuja treba odrediti višeg voditelja koji će nadgledati razvoj metode i koordinaciju. Slično tome, treba odrediti višeg terapeuta koji će voditi razvoj i koordinaciju terapije. Djelatnici za obitelji služe kao koordinatori multidisciplinarne/međuresorne mreže koja okružuje svaki slučaj i djeluju kao primarni kontakt za odrasle, uključujući skrbnike i roditelje djece koja posjećuju Barnahus i koja nisu počinitelji kaznenog djela. Trenutačni stručni suradnici mogli bi biti kvalificirani, uz dodatno osposobljavanje (npr. o intervjuiranju djece mlađe od 10 godina), za rad kao voditelji intervjuja s djecom i djelatnici za obitelji. Iako su te uloge obično različite, neki stručnjaci mogu obavljati više funkcija ako posjeduju odgovarajuće kvalifikacije – na primjer, voditelj intervjuja može u drugim slučajevima služiti i kao djelatnici za obitelji. Za procijenjeni godišnji broj slučajeva potrebna su 2 – 4 voditelja intervjuja i 2 – 4 djelatnika za obitelji. Osim toga, terapijski tim trebao bi se sastojati od najmanje 2 – 4 terapeuta, ovisno o procijenjenom broju slučajeva internih evaluacija i akutnih terapija koje se pružaju u Barnahusu. Treba uzeti u obzir da većinu terapija provodi par terapeuta: jedan je dodijeljen djetetu, a drugi obitelji. Detaljne uloge i odgovornosti stalnog osoblja navedene su u tablici 5.

Profesionalne uloge i odvajanja

Ključno je održavati jasnu razliku između stručnjaka uključenih u istrage zlostavljanja i onih koji pružaju terapije jer te uloge imaju temeljno različite ciljeve. Istražitelji moraju održavati neutralnost i objektivnost u utvrđivanju činjenične istine, dok se pružatelji tretmana usredotočuju na subjektivno iskustvo i narativ korisnika.

Medicinsko osoblje

Liječnici i medicinske sestre za fizičke preglede mogu biti izravno zaposleni u Barnahusu ili angažirani na poziv za neakutne preglede, ovisno o potrebama jedinice i raspoloživim resursima.

Tablica 5. Uloge i kompetencije stalnog osoblja Barnahusa

Uloga	Primarne odgovornosti
Ravnatelj	Zadužen za financije i svakodnevno poslovanje Barnahus jedinice
Tajnik	Upravljanje uredom
Voditelji intervjua s djecom	Provođenje forenzičkih intervjua s djecom, koristeći NICHHD protokol; iskustvo u radu s djecom na način temeljen na znanjima o traumi
Djelatnici za obitelji	Zaduženi za kontakt sa skrbnicima obitelji koje posjećuju Barnahus; koordinacija multidisciplinarne i međuresorne mreže oko djeteta na razini svakog slučaja.
Terapeuti	Provođenje procjena i akutnog liječenja zlostavljane djece i njihovih obitelji; koordinacija s vanjskim pružateljima usluga radi pružanja kontinuiranog liječenja
Liječnici	Obavljanje medicinskih pregleda potencijalnih žrtava zlostavljanja, procjena nalaza i pisanje stručnih mišljenja za sudove; konzultiranje tima o pitanjima vezanim uz somatsko zdravlje i nalaze vezane uz zlostavljanje (članovi osoblja ili na poziv)
Medicinske sestre	Glavni zadatak je pomoć pri liječničkim pregledima; iskustvo u radu s djecom (članovi osoblja ili na poziv)

Dodatne, specijalizirane uloge

Potrebne su dodatne pozicije viših stručnjaka za koordinaciju ključnih funkcija kao što su liječenje, osposobljavanje, istraživanje i međuresorna suradnja. Specijalizirane uloge detaljno su opisane u tablici 6.

Tablica 6. Dodatne ključne uloge osoblja potrebne za rad Barnahusa

Dodatna funkcija	Primarne odgovornosti
Koordinator liječenja (tretmana)	Koordinira, pojašnjava i jača lokalne pružatelje liječenja kako bi se djeci i obiteljima olakšao pristup liječenju
Koordinator osposobljavanja	Nadzor programa profesionalnog razvoja, koordinacija provedbe osposobljavanja
Koordinator istraživanja /	Akademski partnerstva, koordinacija istraživačkih projekata

stručnjak za osiguranje Praćenje standarda usluga, razvoj i primjena protokola kvalitete

Međuresorni koordinator Uključivanje dionika, provedba protokola

Potrebne kompetencije

Jedinica zahtijeva niz stručnih znanja, koja se mogu pružiti ili putem stalnog osoblja ili putem konzultantskih aranžmana. Bitne kompetencije uključuju:

- stručna znanja iz područja psihologije (forenzička, razvojna i neuropsihološka)
- socijalni rad i rad s obiteljima
- poznavanje prava
- policijski rad (istraživanje sumnje na kaznena djela protiv djece prije sudskog procesa)
- istraživanje (npr. doktorat)
- dječju psihijatriju
- pedijatrijsku ginekologiju i urologiju (za pacijente i pacijentice)
- stručna znanja iz područja informacijskih tehnologija.

Ove kompetencije mogu biti dostupne putem vlastitog osoblja ili uspostavljenih konzultantskih aranžmana, ovisno o strukturi i resursima jedinice. Posjedovanje ovih kompetencija trebalo bi se smatrati vrijednim u procesu zapošljavanja stalnog osoblja Barnahusa.

Sudjelovanje djece pri donošenju odluka vezanih za osoblje

Zapošljavanje i predstavljanje osoblja u Barnahusu trebalo bi aktivno uključivati dječje perspektive i preferencije. Na temelju povratnih informacija iz analize nedostataka u osposobljavanju, djeca su naglasila važnost iskustva i osposobljenosti stručnjaka u komunikaciji prilagođenoj djeci. Ovaj uvid trebao bi utjecati na proces zapošljavanja – prilikom ocjenjivanja kandidata sa sličnim kvalifikacijama, dodatnu težinu treba dati onima koji pokazuju stručnost i prethodno iskustvo u radu s djecom.

Kako bi se poboljšao osjećaj ugodnosti djece i priprema za njihove posjete, Barnahus bi se trebao savjetovati s djecom, uključujući i onu koja su posjetila Barnahus, o tome koje su im informacije bile korisne o stručnjacima koje su upoznali. To može uključivati preferencije o pregledavanju fotografija, učenju imena ili razumijevanju uloge stručnjaka. Uzimajući u obzir njihov doprinos, mogu se oblikovati pripremni materijali koji se šalju djeci i obiteljima prije posjeta Barnahusu.

Unutar samog objekta treba razmotriti stvaranje gostoljubivog i transparentnog okružja putem vizualne identifikacije osoblja. Inspiriran konceptom „relacijske sigurnosti“ britanske Nacionalne zdravstvene službe (NHS), koji prepoznaje da se bliskošću između pružatelja usluga i pacijenata izgrađuju povjerenje i sigurnost, Barnahus bi mogao postaviti informativnu ploču s fotografijama i imenima osoblja. Osoblje bi također trebalo nositi identifikacijske oznake prilagođene djeci – vjerojatno samo s imenima – pri čemu bi dizajn tih oznaka potencijalno uključivao povratne informacije djece o tome što bi im bilo najpristupačnije i najugodnije.

Tablica 7. Upravljanje rizicima za osoblje

Rizik	Strategija ublažavanja
Nema dovoljno stručnjaka dostupnih za zapošljavanje	Oglašavajte radna mjesta na fokusiran način, oglašavajte dostupno osposobljavanje kako biste nadopunili stručna znanja
Premalo prijavljenih kandidata	Privlačna plaća, oglašavajte radna mjesta putem postojećih nacionalnih mreža stručnjaka (npr. za stručne suradnike)
Zadržavanje osoblja	Osigurati odgovarajuću plaću, osigurati visokokvalitetno početno i naknadno osposobljavanje, osigurati odgovarajući nadzor
Profesionalno sagorijevanje	Primjena strukturiranog nadzora i sustava podrške, održavanje odgovarajućeg opterećenja slučajevima, pružanje redovite psihološke podrške i savjetovanja osoblju, uspostavljanje jasnih granica između poslovnog i privatnog života (vidi: Osposobljavanje i nadzor)
Geografska distribucija stručnjaka	Razvoj mogućnosti konzultacija na daljinu, uspostavljanje protokola mobilnih timova, primjena sustava rotacije za stručnjake, izgradnja partnerstava s regionalnim pružateljima zdravstvenih i socijalnih usluga
Preopterećenost dokumentacijom i izvješćivanjem	Primjena učinkovitih sustava upravljanja slučajevima, osiguravanje administrativnog osoblja za podršku, razvoj pojednostavljenih protokola za dokumentaciju

Analiza strukture troškova za osoblje

Plaće osoblja predstavljaju najznačajniji dugoročni operativni trošak za Barnahus, nakon što se ustanova uspostavi i počne s radom. Za usporedbu, godišnji operativni proračun za sličan objekt u Sloveniji planiran je u iznosu od 442.000 EUR za 2025. godinu, pri čemu troškovi osoblja (uključujući plaće i socijalne doprinose) čine otprilike 75 % ukupnih operativnih troškova. Na konačne troškove osoblja uvelike utječu ključne strateške odluke u vezi s pružanjem usluga: (1) koje će usluge pružati djelatnici Barnahus jedinice; (2) koje prepustiti vanjskim pružateljima usluga (kao što je dugotrajna terapija); i (3) koje organizirati putem dežurnih konzultacija (kao što su liječnici za forenzičke preglede). Za pokusnu fazu, s procijenjenim brojem slučajeva od otprilike 200 – 300 slučajeva godišnje, osnovne potrebe za osobljem uključuju 2 – 4 voditelja intervjua s djecom i 2 – 4 djelatnika za obitelji, ovisno o tome koji su drugi zadatci predviđeni za te radnike. Stalno osoblje također bi moralo uključivati najmanje 2 – 4 terapeuta.

Prilikom ocjenjivanja troškova osoblja, ključno je razmatranje treba li zapošljavati stručnjake kao stalno osoblje Barnahus jedinice ili putem aranžmana vanjskih konzultacija. Iako se konzultacije u početku mogu činiti isplativima, bitno je provesti temeljite analize troškova i koristi na temelju učestalosti usluge i vrste stručnosti. U nekim slučajevima, zapošljavanje vlastitih stručnjaka može se s vremenom pokazati ekonomičnijim od oslanjanja na konzultantske usluge.

Posebnu pozornost treba posvetiti razinama plaća stručnjaka uključenih u istrage seksualnog nasilja nad djecom, posebice onih odgovornih za sudske evaluacije djeteta i intervju s djecom. Trenutačne povratne informacije pokazuju da naknada često ne odražava zahtjevnu prirodu i emocionalni teret radnog mjesta. Rješavanje ove nejednakosti ključno je za privlačenje i zadržavanje kvalificiranih stručnjaka na ovim specijaliziranim pozicijama.

Često zanemaren aspekt troškovne učinkovitosti vrijednost je odgovarajuće administrativne podrške. Ulaganje u dovoljan broj tajničkog osoblja za upravljanje svakodnevnim poslovanjem pokazalo se isplativim jer omogućuje specijaliziranim stručnjacima da se usredotoče na svoje temeljne odgovornosti, a ne na administrativne zadatke. Ova operativna učinkovitost maksimizira povrat ulaganja u visokokvalificirano profesionalno osoblje, a istovremeno osigurava nesmetan rad objekta.

Osposobljavanje

Provedba učinkovitog osposobljavanja ključna je za uspjeh Barnahus modela i zahtijeva pažljivo razmatranje nekoliko temeljnih načela. Prije svega, osposobljavanje se mora temeljiti na dokazima, oslanjajući se na najnovija i najbolja dostupna istraživanja u tom području. Istraživanje se zatim mora primijeniti na lokalni kontekst, koristeći lokalna stručna znanja i iskustvo najboljih praksi. Potrebu za sustavnom koordinacijom aktivnosti osposobljavanja snažno su naglasili središnji dionici i konzultirali se sa stručnjacima tijekom cijelog procesa planiranja. Predlaže se da ovo centralno središte Barnahusa u Zagrebu funkcionira kao koordinator nacionalnih napora za osposobljavanje.

Temeljni je zahtjev za uspješnu provedbu uspostava formalnog zakonodavstva ili jasnih smjernica na visokoj razini koje propisuju specifične zahtjeve za osposobljavanje. Ta je formalizacija ključna za osiguravanje potrebnih resursa, kako u smislu financiranja osposobljavanja, tako i u smislu predviđanja vremena za sudjelovanje sudionika. Posebice je važno uspostavljanje definiranih minimalnih zahtjeva za osposobljavanje stručnjaka izravno uključenih u istraživanje slučajeva i intervjuiranje djece, uključujući stručne suradnike, suce, tužitelje, odvjetnike i policiju.

Okvir za osposobljavanje trebao bi maksimalno iskoristiti postojeće nacionalno stručno znanje, oslanjajući se na znanje i iskustvo stručnih suradnika, obučених policijskih službenika, Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba i istraživača s nacionalnih sveučilišta. Osim toga, postojeći programi i pružatelji usluga osposobljavanja, poput Pravosudne akademije, Policijske akademije i Akademije socijalne skrbi, trebali bi se integrirati u okvir koji se koordinira u Barnahusu. Iako značajan dio osposobljavanja vjerojatno organiziraju prethodno spomenuti nacionalni pružatelji usluga, Barnahus će nadgledati koordinaciju i razvoj sadržaja vezanih za seksualno nasilje nad djecom, intervjuiranje djece i istražni postupak, osiguravajući da nacionalni pružatelji usluga osposobljavanja imaju dostatno i ažurno stručno znanje i materijale o ključnim pitanjima. Po potrebi, ovo nacionalno stručno znanje treba nadopuniti

međunarodnim znanjem putem umrežavanja sa stručnjacima u području istrage seksualnog nasilja nad djecom.

Struktura osposobljavanja planirana je na četirima različitim razinama: osnovna svijest, specijalizirane vještine, osposobljavanje voditelja osposobljavanja i kontinuirani profesionalni razvoj (vidi tablicu 5.). Ključna značajka pristupa osposobljavanju njegova je multidisciplinarna i međuresorna priroda, s polaznicima iz različitih agencija koji se obučavaju zajedno. Ovaj integrirani pristup omogućuje stručnjacima da steknu dublji uvid u perspektive, metode rada i izazove drugih dionika, čime se olakšava učinkovitija buduća suradnja na slučajevima.

Tablica 8. Razine obuke

Razina osposobljavanja	Ciljna skupina	Osnovni sadržaj	Trajanje
Osnovna svijest	Svi stručnjaci koji mogu komunicirati s Barnahusom (npr. pravosuđe, policija, socijalne službe, zdravstvo, prosvjeta)	Barnahusova načela, pristup temeljen na znanjima o traumi, međuresorna suradnja, rad s djecom	2 – 3 dana
Specijalizirane vještine	Članovi stalnog tima Barnahusa	Forenzički intervjui, terapijski pristupi, liječnički pregledi	1 godina (16 dana seminara i nadzor)
Osposobljavanje voditelja osposobljavanja	Odabraniiskusni stručnjaci iz redova stručnih suradnika, Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba itd.	Napredna metodologija, najnovija istraživanja u području, vještine nadzora, osiguranje kvalitete	2 tjedna
Nastavak osposobljavanja za osvježavanje/ažuriranje znanja	Pogotovo voditelji intervjua s djecom i osnovni tim Barnahusa, ali i drugi stručnjaci	Povratne informacije o intervjuiima za održavanje i razvoj kvalitete intervjua, informacije o najnovijim metodama	2 tjedna / 1 godina

Osnovna svijest

Osposobljavanje za podizanje osnovne svijesti usmjereno je na široki skup stručnjaka koji mogu komunicirati s Barnahusom, uključujući one iz pravosuđa, policije, socijalnih službi, zdravstva, prosvjete i udomiteljstva. Neke od tema osnovne razine mogle bi se prilagoditi specifičnim potrebama stručnih skupina koje rade s djecom, uzimajući u obzir pitanja poput „Kada posumnjati na zlostavljanje?“ i „Kako djelovati kada se sumnja na zlostavljanje?“, uključujući postupke prijavljivanja i dokumentiranja. Odabrani materijali i sadržaji osposobljavanja mogu se prilagoditi i za podizanje javne svijesti, nadograđujući se na postojeće materijale o osvješćivanju o seksualnom nasilju nad djecom, poput onih koje su razvili Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba i nevladine organizacije poput Hrabrog telefona.

Sumnja na seksualno nasilje nad djecom vjerojatno će probuditi snažne negativne emocije u javnosti i stručnjacima. To povećava rizik od pristranosti potvrđivanja: ako se traže samo znakovi zlostavljanja, ljudi su skloni ignorirati alternativna objašnjenja za sumnju i mogu vidjeti zlostavljanje tamo gdje ga nema. Stoga je važna polazna točka u prepoznavanju i istraživanju zlostavljanja djece ublažavanje kognitivne pristranosti testiranjem hipoteza.

Glavni sadržaj usmjeren je na Barnahusova načela, seksualno nasilje nad djecom, pristup temeljen na znanjima o traumi, međuresornu suradnju i rad s djecom. Kako bi se razjasnile uloge i odgovornosti različitih aktera, kratki uvodni videozapisi mogli bi prikazati primarne funkcije svake agencije, odgovarajući na pitanja poput „Kako policija radi sa slučajevima seksualnog nasilja nad djecom?“, „Što službe za zaštitu djece rade kada se pojavi sumnja na seksualno nasilje nad djecom?“, „Kako izgleda posjet djeteta Barnahusu?“ i „Kako se provodi liječnički pregled u vezi sa seksualnim nasiljem nad djecom?“. Ovi uvodni paketi također imaju za cilj jačanje međuresorne i multidisciplinarnе suradnje povećanjem međusobnog razumijevanja rada i područja stručnosti svake agencije. Paketi osposobljavanja također bi trebali jasno definirati granice profesionalnih odgovornosti: na primjer, učitelji i liječnici primarne zdravstvene zaštite trebali bi razumjeti da njihova uloga ne uključuje temeljitu istragu sumnje na zlostavljanje ili intervjuiranje djeteta – ti su zadaci povjereni policiji i pravosudnom sustavu, što zahtijeva specijaliziranu obuku za forenzičko intervjuiranje djece.

Središnje teme stalnog osposobljavanja za podizanje svijesti uključuju sljedeće:

1. Dječja prava i relevantni međunarodni protokoli i sporazumi
2. Barnahusova načela i njihova praktična primjena
3. Razumijevanje seksualnog nasilja nad djecom: definicije, različiti oblici, stope prevalencije, seksualno nasilje na internetu, trgovanje ljudima i seksualna kaznena djela
4. Temeljna načela za istraživanje seksualnog nasilja nad djecom: testiranje hipoteza i ublažavanje kognitivne pristranosti, potreba za specijaliziranim vještinama za intervjuiranje i terapiju
5. Prepoznavanje i reagiranje na sumnje na zlostavljanje: identifikacijski znakovi, odgovarajući postupci prijavljivanja, zakonski zahtjevi, procesi konzultacija, prijavljivanje policiji, obavješćavanje službi za zaštitu djece i smjernice za razgovor o sumnjama s djecom
6. Rad s djecom: osnove razvojne psihologije, pristupi prilagođeni djeci i empatični pristupi, tehnike intervjuiranja temeljene na znanjima o traumi i načela komunikacije s djecom žrtvama i svjedocima seksualnog nasilja
7. Razumijevanje uloga i odgovornosti različitih agencija u interdisciplinarnoj suradnji tijekom istraživanja seksualnog nasilja nad djecom
8. Osnove istraživanja sumnje na (seksualno) zlostavljanje i dokumentiranje nalaza za liječnike opće prakse
9. Pregled kaznenog postupka nakon prijave zlostavljanja
10. Usluge podrške za djecu i obitelji tijekom postupka, uključujući razmatranje potreba za liječenjem tijekom tekućih istraga

Mnoge od ovih komponenti osposobljavanja mogu se pružiti putem internetskih platformi za samostalno učenje. Program osposobljavanja treba razviti korištenjem postojećih nacionalnih i međunarodnih resursa za osposobljavanje, uključujući programe osposobljavanja temeljene na avatarima, koji nude skalabilnu, praktičnu obuku za intervju potkrijepljenu znanstvenim dokazima o poboljšanoj kvaliteti intervjuja. Dodatni paketi osposobljavanja dostupni su, npr.

putem mreže Barnahus⁶, pružajući vrijedne resurse koji se mogu prilagoditi hrvatskom kontekstu.

Osposobljavanje putem interneta

Barnahusov internetski portal trebao bi funkcionirati kao središte znanja i repozitorij paketa osposobljavanja osnovne razine. U najjednostavnijem obliku, repozitorij bi mogao uključivati kratke, informativne videozapise, prezentacije, poveznice na postojeće službene materijale drugih agencija i ostale materijale. U proširenijoj i sofisticiranijoj verziji, repozitorij bi mogao uključivati osobno evidentiranje postignuća pojedinih osoba u osposobljavanju, uključujući testove znanja, povratne informacije o napretku i predloženo dodatno učenje. Jedan mogući nacionalni sustav po kojem bi se ovo moglo modelirati bila bi internetska platforma za učenje dostupna medicinskim stručnjacima. Drugi primjer internetske platforme za učenje može se pronaći na internetskom portalu finskog Barnahusa gdje je dostupna i verzija na engleskom jeziku⁷.

Specijalizirane vještine

Osposobljavanje za specijalizirane vještine usmjereno je na osnovne članove Barnahus tima, s trima glavnim područjima: forenzički intervju, terapijski pristupi i liječnički pregledi. Četvrto osposobljavanje za specijalizirane vještine zamišljeno je ponajprije za suce (za mladež) i odvjetnike, a usmjereno je na relevantna istraživanja o donošenju odluka. Svako područje zahtijeva specifično, intenzivno osposobljavanje kako bi se osigurala visokokvalitetna usluga.

Forenzičko intervjuiranje

Osposobljavanje za forenzičko intervjuiranje izgrađeno je oko NICHD-R protokola i njegove verzije o zlostavljanju putem interneta. Ovo osposobljavanje mora se prilagoditi kako bi se uskladilo s nacionalnim sustavom i kontekstualnim potrebama dokaznih ročišta, koristeći iskustvo i stručna znanja stručnih suradnika i postojeće nacionalne materijale za obuku institucija poput Pravosudne akademije i Policijske akademije. Finski model pruža vrijedan primjer sveobuhvatne provedbe osposobljavanja, a održava aktivni nacionalni program stalnog osposobljavanja već 15 godina. Ovaj multidisciplinarni program kombinira seminarske dane, nadzor s povratnim informacijama o stvarnim intervjuima s djecom i samostalno učenje te je obavezan za sve stručnjake koji provode forenzičke intervju s djecom. Detaljan opis opsega, sadržaja, ishoda učenja i ocjenjivanja dostupan je u Dodatku 3. Osposobljavanje je izgrađeno na temeljnim načelima testiranja hipoteza kako bi se ublažila kognitivna pristranost, metodama utemeljenim na dokazima za izgradnju odnosa i motiviranjem djece da otkriju što više informacija, postavljanjem otvorenih, nesugestivnih pitanja koja minimiziraju rizik od pogrešaka u dječjim iskazima, a istovremeno uzimaju u obzir individualne razvojne potrebe djece na način temeljen na znanjima o traumi.

Početno osposobljavanje stalnog osoblja i ispitivača voditelja intervjua s djecom trebalo bi naglasiti tehnike intervjuiranja male djece mlađe od 10 godina jer su konzultacije pokazale da stručni suradnici imaju vrlo ograničenu ili nikakvu obuku u tom području.

⁶ Vidi <https://barnahus.eu/category/training/>.

⁷ Vidi <https://barnahus.fi/en/trainings/>.

Terapijski pristupi

Specijalizirano osposobljavanje za terapeute ključno je za prostor za mentalno zdravlje u Barnahusu. To uključuje stalno osoblje koje radi unutar Barnahusa, ali i pružatelje terapijskih usluga za zlostavljano djecu i njihove obitelji koji pružaju te usluge izvan prostorija Barnahusa. Iako postoji nekoliko terapijskih intervencija, njihova utemeljenost na dokazima uvelike varira. Model s najboljim dokazima o svojoj učinkovitosti za traumatiziranu djecu i njihove obitelji je kognitivno-bihevioralna terapija usmjerena na traumu (TF-CBT⁸), koja je stekla široku međunarodnu upotrebu obukama koje je vodila, npr. međunarodna Barnahus mreža. Ovaj program certifikacije traje godinu dana i uključuje tri dana seminara i jednogodišnje konzultacijsko razdoblje koje se sastoji od 10 do 12 konzultacijskih sastanaka o slučajevima u trajanju od po 1,5 sati. Osim osposobljavanja, potrebno je dodijeliti resurse za provedbu; sastanke s organizacijama terapeuta (kada se terapija pruža izvan Barnahusa) kako bi se osigurali jasni mehanizmi upućivanja i učinkovito korištenje certificiranih terapeuta unutar šire mreže, učinkovito usklađujući potražnju s dostupnim stručnim znanjima. U središtu je TF-KBT modela podrška članovima obitelji koji nisu počinitelji kaznenih djela, s posebnim naglaskom na jačanje komunikacije između roditelja i djeteta o simptomima traume i stresnim događajima. Skrbnici djeteta uče o vještinama za podršku dobrobiti svog djeteta i osiguranju kontinuiteta svakodnevnog života i rutina, a istovremeno uče kako olakšati otvoreni dijalog o teškim iskustvima. Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba nudi TF-KBT svojim klijentima uz druge terapijske usluge, a njihova stručnost može se iskoristiti u proširenju korištenja modela u Hrvatskoj.

Liječnički pregledi

Medicinski stručnjaci koji provode somatske preglede u istragama zlostavljanja djece trebaju specijaliziranu obuku za rad s djecom, kako u općoj praksi, tako i tijekom liječničkih pregleda koje zahtijeva policija ili sud. U ovom osposobljavanju u središtu je pristup prilagođen djeci i pristup temeljen na znanjima o traumi, korištenje otvorenih pitanja uz izbjegavanje sugestija te osnove razvojne psihologije. Osim toga, osposobljavanje mora obuhvatiti tehničke aspekte medicinskih forenzičkih pregleda, uključujući procjenu ozljeda. Središnja komponenta potrebnog skupa vještina je pravilno dokumentiranje nalaza i priprema stručnih sudskih izjava, s naglaskom na testiranje hipoteza u procjeni nalaza i njihovu usporedbu s relevantnom istraživačkom literaturom o medicinskim pregledima u slučajevima seksualnog nasilja nad djecom.

Konzultacije s Ministarstvom zdravstva pokazale su da svi ginekolozi u Hrvatskoj prolaze identičnu specijalizaciju. U okviru specijalizacije iz ginekologije i opstetricije obrađuju se sadržaji iz dječje ginekologije, a svi ginekolozi obrazovani su u području dječje i adolescentne ginekologije. Stekli su opširna znanja o normalnom i abnormalnom spolnom razvoju te o specifičnim ginekološkim bolestima djetinjstva i puberteta. Iako im to omogućuje stjecanje osnovnih vještina u pregledu djece i adolescenata, ne postoji posebna specijalizacija za ove skupine pacijenata. Stoga bi dodatno usavršavanje za liječničke preglede, osobito u kontekstu sumnje na seksualno zlostavljanje djece, bilo korisno za rješavanje specifičnog pristupa koji Barnahus model zahtijeva za dječju i adolescentnu ginekologiju.

⁸ Vidi <https://tfcbt.org/>.

Donošenje odluka

Donositelji odluka koji procjenjuju optužbe za seksualno nasilje nad djecom, ponajprije sudci i pravosudni stručnjaci, trebaju specijalizirano osposobljavanje za procese donošenja odluka temeljenih na dokazima. To je osposobljavanje usmjereno na razumijevanje i ublažavanje kognitivne pristranosti sustavnim testiranjem hipoteza, uz istovremeno razvijanje stručnosti u metodama procjene istinitosti kao što je analiza valjanosti izjava (SVA; vidi, npr. Wouters i sur., 2024.). Ključno je da donositelji odluka dobro poznaju istraživačku literaturu o čimbenicima koji utječu i ne utječu na istinitost dječjih izjava. Osposobljavanje naglašava međunarodne preporuke za procjenu istinitosti temeljene na dokazima, osiguravajući da su procjene navoda o zlostavljanju utemeljene na znanstvenim istraživanjima, a ne na neutemeljenim pretpostavkama ili osobnim uvjerenjima o dječjim svjedočenjima.

Dodatne ciljane obuke

Dodatni prilagođeni paketi obuke razvijeni su za ostale ključne partnere, poput prevoditelja/tumača i socijalnih radnika, koji intervjuiraju ili raspravljaju o sumnji na zlostavljanje djece. Te su obuke usmjerene na maksimalno prikupljanje informacija uz održavanje pristupa prilagođenih djeci i temeljenih na znanjima o traumi kako bi se osigurala valjanost dječjih iskaza i izbjeglo sugestivno izražavanje. Na primjer, finski model nudi trodnevni program obuke za forenzičke tumače koji rade na intervjuima s djecom, koji obuhvaća:

- kontekst istrage seksualnog nasilja nad djecom i uloge policije i pravosuđa
- praktične situacije intervjuja i suradnja s vlastima
- načela intervjuiranja djece, uključujući funkciju pamćenja i vrste pitanja
- sugestija i sugestivnost
- testiranje hipoteza i upravljanje kognitivnom pristranošću
- intervjuiranje djece sa specifičnim potrebama, uključujući procjenu jezičnih i memorijskih kapaciteta
- profesionalna dobrobit i strategije suočavanja.

Obuka prevoditelja/tumača važna je kako bi se osiguralo da sva djeca intervjuirana u Barnahusu budu visoke kvalitete te da vrste pitanja budu utemeljene na dokazima i u interakcijama uz posredovanje prevoditelja.

Osposobljavanje voditelja osposobljavanja

Program osposobljavanja voditelja osposobljavanja sastoji se od dvaju ključna paketa: jednog za forenzičko intervjuiranje i jednog za TF-KBT terapeute, a oba su osmišljena za razvoj nacionalne stručnosti i osiguranje održivog, visokokvalitetnog pružanja usluga.

Forenzičko intervjuiranje

Program osposobljavanja za forenzičko intervjuiranje usmjeren je na razvoj napredne stručnosti u praksi i nadzoru. Ključni elementi uključuju praktičnu primjenu najnovijih istraživačkih otkrića kako bi se kontinuirano razvijale i ažurirale metode intervjuiranja. Program pruža dubinsko osposobljavanje za analizu intervjuja, koje obuhvaća detaljno ispitivanje vrsta pitanja, evaluaciju testiranja hipoteza unutar intervjuja i kvalitativnu analizu odnosa između voditelja intervjuja i djeteta. Značajna komponenta usmjerena je na razvoj vještina nadzora,

posebice na pružanje preciznih i učinkovitih povratnih informacija voditeljima intervjua o ovim analitičkim temama. Dubinsko je razumijevanje istraživanja procjene istinitosti ključno jer je poznavanje čimbenika koji utječu na kredibilitet – i pozitivno i negativno – ključno i za proces istraživačkog intervjua i za prikupljanje pozadinskih informacija prije intervjua. Program također obuhvaća didaktičku obuku za podučavanje intervjuiranja i superviziju, uključujući praktične vježbe za tehnike intervjuiranja i provođenje supervizije.

Terapijski pristupi

Program osposobljavanja za TF-KBT nadovezuje se na osnovnu certifikaciju, zahtijevajući od polaznika značajno praktično iskustvo s TF-KBT terapijom i prethodno iskustvo u nadzoru drugih TF-KBT terapeuta. Ovaj jednogodišnji program uključuje otprilike deset mjesečnih supervizijskih sastanaka u trajanju od po 1,5 sati. Uspjeh ovog programa uvelike ovisi o uspostavljanju jasnih sustava upućivanja i koordinacije, uz kontinuirani nadzor. Preporučuje se da Barnahus preuzme odgovornost za koordinaciju pružatelja liječenja, razjašnjavanje sustava upućivanja i upravljanje mrežom terapeuta putem imenovanog koordinатора liječenja.

Kontinuirano osposobljavanje i ažuriranje znanja

Kontinuirano stručno usavršavanje i ažuriranje znanja ključne su komponente za održavanje i poboljšanje kvalitete usluga kako se pojavljuju nova istraživanja, postižu metodološki napretci i razvijaju međunarodne preporuke za praksu. Posebice za vještine intervjuiranja, kontinuirana povratna informacija putem nadzora i analize intervjua ključna je za održavanje visokih standarda prakse.

Godišnja nacionalna konferencija za osoblje Barnahusa i ključne dionike služi višestrukim svrhama: predstavljanju najnovijih istraživačkih rezultata, raspravi o zakonodavnim promjenama, rješavanju aktualnih vrućih tema i izazova te olakšavanju razmjene iskustava. Konferencija također igra važnu ulogu u održavanju i jačanju međuresorne, multidisciplinarne mreže.

Međunarodni angažman jednako je važan, posebice sudjelovanjem na konferencijama usmjerenima na seksualno nasilje nad djecom, njegovu istragu i intervjuiranje djece, kao što su godišnje konferencije EAPL⁹ i IIRG¹⁰. Ove međunarodne platforme pružaju pristup vrhunskim istraživanjima i vrijedne mogućnosti umrežavanja s međunarodnim stručnjacima. Povezanost s međunarodnom Barnahus mrežom dodatno podržava ovaj profesionalni razvoj.

S obzirom na ograničenu dostupnost napredne nacionalne obuke za istraživanje seksualnog nasilja nad djecom i intervjuiranje, posebice za stručnjake koji su prošli stalno osposobljavanje i stekli značajno iskustvo, međunarodni seminari i mogućnosti obuke postaju sve važniji. Umrežavanje s međunarodnim stručnjacima otvara mogućnosti za daljnje usavršavanje, istraživanje i mentorstvo, što je posebno korisno za one koji traže napredni profesionalni razvoj izvan nacionalno dostupnih programa.

⁹ Vidi <https://eapl.eu/>.

¹⁰ Vidi <https://iirg.org/>.

Nadzor

Pristup kontinuiranom nadzoru važan je dodatak osposobljavanju u održavanju i razvoju profesionalnih vještina te u održavanju dobrobiti u psihološki zahtjevnom radu, poput istraga seksualnog nasilja nad djecom.

Nadzor intervjua

Istraživanja pokazuju da čak ni specijalizirano osposobljavanje za forenzičko intervjuiiranje djece nije dovoljno za održavanje visoke kvalitete intervjua tijekom vremena (npr. Lahtinen i sur., 2017.; Lamb i sur., 2002a; Lamb i sur., 2002b). Kontinuirane, precizne i pravovremene povratne informacije o vlastitim intervjuiima potrebne su kako bi pitanja bila otvorena i u skladu s preporučenim standardima. Bitno je da se ova povratna informacija ugradi u program ažuriranja znanja, pri čemu svaki ispitivač djeteta mora kontinuirano kritički preispitivati vlastiti rad. Ovo kritičko preispitivanje trebalo bi uključivati namjernu praksu u kojoj se pitanja voditelja intervjua analiziraju radi poštovanja preporuka za otvorena pitanja, a ocjenjuju se i specifične tehnike izgradnje odnosa kako bi se identificirale mogućnosti za veću učinkovitost. Potrebno je dodijeliti dovoljno resursa u smislu vremena i novca kako bi obučeni nadzornici mogli pružiti ovu sveobuhvatnu povratnu informaciju.

Nadzor terapije

Redoviti nadzor je ključan za terapeute koji rade na slučajevima seksualnog nasilja nad djecom kako bi održali i profesionalnu učinkovitost i osobnu dobrobit. Emocionalno zahtjevnost priroda podrške osobama koje su preživjele traumu, posebice djeci, može dovesti do posredne traume i umora od suosjećanja ako se ne rješava na odgovarajući način. Nadzor na mjesečnoj ili dvomjesečnoj razini pruža terapeutima ključne prilike za obradu emocionalnih reakcija, validaciju kliničkih odluka i primanje smjernica o složenim slučajevima. Profesionalna struktura podrške ne samo da pomaže u sprječavanju tzv. *burnout-a*, već i osigurava visoku kvalitetu terapijske skrbi suradničkim rješavanjem problema i kontinuiranim profesionalnim razvojem. Redoviti nadzor služi i kao jamstvo za održavanje odgovarajućih terapijskih granica i objektivnosti, što može biti posebno izazovno u radu s traumatiziranom djecom i njihovim obiteljima. Ovom strukturiranom refleksijom i vodstvom, terapeuti se mogu bolje snalaziti u intenzivnim emocionalnim zahtjevima svog posla, a istovremeno nastaviti pružati učinkovitu skrb temeljenu na znanjima o traumi.

Dobrobit na radnome mjestu

U nekoliko konzultacija, stručnjaci koji rade s djecom istaknuli su psihološki zahtjevnost prirodu posla i konkretnu potrebu za podrškom u vezi s tim. Istraživanja također pokazuju da rad na istraživanju nasilnih zločina, posebice seksualnog nasilja i nasilja počinjenog nad ženama i djecom, izaziva negativne emocije kod stručnjaka koji ih istražuju (npr. Oxburgh i sur., 2015.). Ako se ne kontroliraju, te emocije izravno utječu na rad: kvaliteta intervjua pogoršava se s više sugestivnih pitanja (Magnusson i sur., 2021.; Oxburgh i sur., 2014.) i lošijim donošenjem odluka (Ask & Pina, 2011., Magnusson i sur., 2021.). Iako je važno osigurati dovoljno usluga zaštite zdravlja na radu za stručnjake koji rade na istragama zlostavljanja djece, ključno je ulagati i u sprječavanje tzv. *burnout-a*, sekundarne traumatizacije i drugih problema mentalnog zdravlja povezanih s poslom koji dolaze s napornim i zahtjevnim stručnim radom poput rada u Barnahusu. Za posebno zahtjevne slučajeve, stručnjaci koji rade u Barnahusu trebali bi imati na raspolaganju i pomoć u smirivanju i informativne razgovore po potrebi.

Koordinacija

Koordinacija osposobljavanja

Barnahus centar u Zagrebu služiti će kao središnji koordinacijski subjekt za sve aktivnosti osposobljavanja, održavajući aktivne mreže s glavnim nacionalnim pružateljima usluga osposobljavanja i zalažući se za integraciju sadržaja vezanih za Barnahus u njihove nastavne planove i programe. Ključna odgovornost bit će održavanje i ažuriranje indeksa pružatelja usluga obuke i njihovih ponuda za usluge intervjuiranja i terapije. Osim toga, kontinuiranu obuku liječnika i socijalnih radnika koji rade s djecom žrtvama seksualnog nasilja koordinirat će središnji centar Barnahusa u bliskoj suradnji s relevantnim pružateljima usluga obuke. Centar će pružiti jasne preporuke o zahtjevima za osposobljavanje za različite uloge unutar istražnog i pravosudnog procesa, terapijskih usluga i rada na zaštiti djece, navodeći potrebne razine znanja i kompetencija za svako radno mjesto. Barnahusovi koordinatori osposobljavanja radit će zajedno s pružateljima tih usluga kako bi izmijenili i razvili postojeće nastavne planove i programe, pružajući pristup relevantnom stručnom znanju vezanom za nasilje nad djecom. Centar će također pratiti kontinuirano osposobljavanje stručnjaka, osiguravajući da ključno osoblje Barnahusa godišnje primi najmanje dva tjedna kontinuirane obuke, a istovremeno će surađivati s drugim agencijama na uspostavljanju sličnih struktura za kontinuirani profesionalni razvoj za pravosudne, policijske, socijalne i medicinske stručnjake. Prikupljanjem povratnih informacija stručnjaka o njihovim iskustvima i potrebama za obukom, centar će prepoznati nedostatke u znanju i razviti prilagođena rješenja za obuku. Osim toga, centar će održavati snažne veze sa sveučilišnim istraživanjima kako bi se osiguralo da materijali za obuku budu utemeljeni na dokazima i usklađeni s međunarodnim standardima i preporukama koje se stalno mijenjaju.

Koordinacija nadzora

Što se tiče nadzora, Barnahus centar znanja mogao bi olakšati registraciju osposobljenih nadzornika, kako za povratne informacije o intervjuima, tako i za dobrobit na radu, kao i stručnjaka pomoć u smirivanju i informativne razgovore koji se mogu pozvati u relativno kratkom roku, kada se ukaže potreba. Za osiguranje kvalitete stručnjaka koji provode forenzičke intervjue s djecom, mogao bi se uspostaviti sustav u kojem bi svaki voditelj intervjua trebao na godišnjoj razini dostaviti intervju na pregled. Ako se uoče problemi u kvaliteti intervjua (npr. nepridržavanje protokola, nedovoljno otvorena pitanja), zatražio bi se drugi intervju, a ako problemi potraju, mogle bi se poduzeti mjere poput dodatne obuke i nadzora.

Stručnost koncentrirana unutar Barnahusa predstavlja vrijedan resurs koji se proteže izvan njegovih neposrednih operacija kako bi koristio dionicima, agencijama i drugim stručnjacima koji rade s djecom. Pružajući nadzor tim partnerima, Barnahus stvara učinkovit kanal za širenje specijaliziranog znanja o seksualnom nasilju nad djecom, tehnikama intervjuiranja i protokolima za istragu u slučajevima zlostavljanja. Umjesto jednostavnog pružanja gotovih rješenja, ovaj nadzorni pristup osnažuje partnere da razviju vlastitu stručnost i sposobnosti – učeći ih kako da „kuhaju umjesto da im se servira gotov obrok“. Ova strategija ne samo da jača praktične vještine i razumijevanje partnera, već se i pokazuje učinkovitom u korištenju resursa izgradnjom održive kompetencije unutar šire profesionalne zajednice koja radi na slučajevima zlostavljanja djece.

Sudjelovanje djece u osposobljavanju i nadzoru

Dječja mišljenja pružila su vrijedne uvide analizom nedostataka u obuci za poboljšanje stručnog usavršavanja, posebice naglašavajući važnost pristupa prilagođenih djeci i vještina izgradnje odnosa. Ove se vještine često zanemaruju u programima stručnog osposobljavanja, unatoč tome što su ključne za motiviranje djece na razgovor i poticanje detaljnih izlaganja. Snažne vještine izgradnje odnosa ključne su za rad na način temeljen na znanjima o traumi koji minimalizira rizik od ponovne traumatizacije. Povratne informacije djece koja su koristila usluge u Barnahusu trebale bi se prikupljati u redovitim intervalima kako bi se utvrdile nove potrebe za osposobljavanjem stručnjaka kako se stručnost i programi osposobljavanja razvijaju.

Uključivanje iskustvenih stručnjaka – mlađih odraslih koji imaju iskustva u istražnim postupcima – u programe osposobljavanja pruža posebno vrijedne perspektive iz prve ruke o tome kako djeca doživljavaju proces i njihove interakcije sa stručnjacima. Njihovi uvidi u ono što čini pristup istinski prilagođenim djeci mogu značajno poboljšati profesionalno razumijevanje i praksu.

Kako bi se osiguralo kontinuirano poboljšanje, trebalo bi uspostaviti sustavnu petlju povratnih informacija sa sveučilišnim istraživačima kako bi se proučavala iskustva djece s njihovim posjetima Barnahusu. Takvo istraživanje može izravno doprinijeti razvoju materijala za obuku, s posebnim naglaskom na unaprjeđenje praksi prilagođenih djeci. Ovakav sustavni pristup uključivanju dječjih iskustava osigurava da programi obuke ostanu prilagođeni potrebama djece kojoj služe.

Tablica 9. Upravljanje rizicima za osposobljavanje i nadzor

Kategorija	Rizik	Strategija ublažavanja
Otpor prema uvođenju novog modela	Nacionalna stručna znanja (npr. policija, Pravosudna akademija, stručni suradnici) zanemarena ili neiskorištena	Uključivanje i korištenje nacionalnih stručnih znanja i postojećih programa i materijala za osposobljavanje od samog početka
Osiguranje kvalitete, stručno usavršavanje, zadržavanje osoblja Stručno usavršavanje	Nedostatak jasnog razumijevanja zašto su različite vrste nadzora nužne Nedostatak pristupa specijaliziranim mogućnostima osposobljavanja za napredne stručnjake	Osiguravanje da donositelji odluka razumiju važnost nadzora Uspostavljanje međunarodnih partnerstava za programe napredne obuke; razvoj programa razmjene s etabliranim lokacijama Barnahusa; stvaranje mentorskih mreža s iskusnim stručnjacima
Osiguranje kvalitete	Nedosljedna primjena obuke među različitim skupinama stručnjaka	Utvrđiti standardizirane kriterije procjene; provoditi redovite sesije međusobnog ocjenjivanja; razvijati mogućnosti učenja među strukama; stvarati mehanizme povratnih informacija za mjerenje učinkovitosti obuke
Upravljanje resursima	Nedovoljna proračunska sredstva za potrebe tekućeg osposobljavanja	Osigurati namjenske proračunske linije za osposobljavanje; razviti aranžmane za podjelu troškova između sudjelujućih agencija
Upravljanje resursima	Nadmetanje između pružanja usluge i vremena za osposobljavanje	Stvaranje strukturiranih sustava raspoređivanja koji uravnotežuju operativne potrebe s potrebama za obukom; provedba aranžmana za rezervno osoblje; razvoj fleksibilnih metoda provođenja osposobljavanja
Međuresorna koordinacija	Neusklađeni prioriteti osposobljavanja između različitih agencija	Stvoriti zajedničke odbore za planiranje osposobljavanja; razviti zajedničke ciljeve obuke; uspostaviti redovite sastanke dionika radi usklađivanja prioriteta

Stručna podrška	Neadekvatne strukture nadzora za specijalizirane uloge	Razviti protokole nadzora specifične za uloge; uspostaviti mentorske mreže; stvoriti specijalizirane programe obuke za superviziju; provoditi redovitu evaluaciju supervizije
Stručna podrška	Ograničen pristup psihološkoj podršci za osoblje	Uspostaviti redovite sesije za razmjenu informacija; razviti mreže podrške osoblju; stvoriti pristup profesionalnim savjetodavnim uslugama; provesti procjene dobrobiti
Upravljanje znanjem	Gubitak institucionalnog znanja zbog promjene osoblja	Izrada sveobuhvatnih sustava dokumentacije; razvoj protokola za prijenos znanja
Upravljanje znanjem	Nedovoljni mehanizmi za dijeljenje znanja među lokacijama	Uspostavljanje redovitih foruma za razmjenu znanja; stvaranje centraliziranih biblioteka resursa
Sustavi ocjenjivanja	Nedostatak učinkovitih mehanizama za mjerenje učinaka osposobljavanja	Razvoj sveobuhvatnih okvira za evaluaciju; uspostavljanje redovitih razdoblja procjene; stvaranje kružnih povratnih informacija za kontinuirano poboljšanje; implementacija alata za mjerenje ishoda
Osiguranje kvalitete	Pristranost potvrđivanja: podizanje svijesti i usmjeravanje pažnje na seksualno zlostavljanje djece, rizici koji dovode do lažno negativnih rezultata na svim razinama (otkrivanje, istraga, donošenje odluka)	Obuka o donošenju odluka temeljena na dokazima i kako ublažiti kognitivnu pristranost sustavnim i aktivnim testiranjem hipoteza

Analiza strukture troškova za osposobljavanje i nadzor

Struktura troškova za osposobljavanje i nadzor varira ovisno o razini osposobljavanja i zahtijeva i početna ulaganja i tekuće operativne troškove. Za osnovnu razinu osposobljavanja, značajni početni troškovi uključuju razvoj internetske platforme i izradu sveobuhvatnih paketa obuke. Nakon što se razviju, ovi materijali zahtijevaju periodična ažuriranja, otprilike svake dvije godine, što bi trebalo biti predviđeno u proračunu.

Osposobljavanje iz specijaliziranih vještina, uključujući intervjuiranje djece, certificiranje terapeuta, liječničke preglede i donošenje odluka, u početku se pruža na godišnjoj razini, a potencijalno dugoročno na dvogodišnjoj. Zbog centralizacije u Zagrebu, proračunom se

moraju predvidjeti prostorije, putovanja i smještaj za sudionike iz drugih regija. Početni su troškovi veći zbog razvoja kurikuluma i materijala, a sljedećih godina potrebna su samo ažuriranja. Distribucija troškova ovisit će o modelu pružanja osposobljavanja – pruža li ga izravno Barnahus i njegovo stručno osoblje (potencijalno s međunarodnim stručnjacima) ili drugi dionici poput Policijske akademije, Pravosudne akademije ili sveučilišta. Ti će se troškovi vjerojatno dijeliti među dionicima koji sudjeluju.

Program osposobljavanja voditelja osposobljavanja zahtijeva veća početna ulaganja kako bi se utvrdila temeljna skupina voditelja osposobljavanja (otprilike 10 za intervjuiranje i 2 – 4 za terapiju). To bi moglo zahtijevati sudjelovanje međunarodnih stručnjaka, posebice za terapijsku obuku ako nacionalna stručna znanja u određenim modelima poput TF-CBT-a nisu dostupna. Naknadne edukacije voditelja osposobljavanja mogu biti zakazani na dvogodišnjoj razini, ovisno o promjenama osoblja.

Za kontinuirano stručno usavršavanje i održavanje vještina, proračun bi trebao predviđati 10 dana osposobljavanja godišnje za svakog člana osoblja Barnahusa. Uz to, sredstva bi trebalo dodijeliti za 2 – 4 člana osoblja godišnje kako bi prisustvovali međunarodnim konferencijama (poput EAPL i IIRG) kako bi ostali u koraku s novostima u istraživačkom intervjuiranju i istrazi zlostavljanja djece te istovremeno gradili međunarodne mreže stručnjaka.

Troškovi nadzora zahtijevaju pažljivo razmatranje u trima različitim tokovima, a svaki služi različitim zaposlenicima i svrhama. Prvi tok nadzora usredotočen je na vještine intervjuiranja djece, tj. pružanje povratnih informacija o uspješnosti intervjua i osiguravanje održavanja vještina. Tromjesečni nadzor (četiri puta godišnje) može se provoditi u obliku grupnih sesija za 4 – 8 voditelja intervjua istovremeno. Drugi tok nadzora namijenjen je posebno terapeutima koji pružaju TF-KBT terapiju djeci i njihovim obiteljima, a zahtijeva mjesečne ili barem dvomjesečne sesije. Treći tok nadzora služi cijelom stalnom osoblju Barnahusa, ponajprije se usredotočujući na mentalnu dobrobit, ali i na rješavanje sustavnih izazova i posebice složenih slučajeva. Nadzor cijelog tima trebao bi se provoditi u 4 – 8 sesija godišnje. Svaki od tokova nadzora predstavlja zaseban trošak koji se mora predvidjeti u proračunu, ali svi su ključni za održavanje visokokvalitetne usluge i dobrobiti osoblja, uz istovremeno osiguravanje dugoročnog zadržavanja stručnog osoblja.

Točke odluke:

- **Je li stalno osoblje Barnahusa administrativno podređeno jednoj instituciji (npr. MPU DT-u) ili je smješteno u Barnahusu, ali ga zapošljava njihov odgovarajući dionik?**
 - **Kako različiti dionici pokrivaju troškove paketa osposobljavanja?**
-

7. Širenje na druge lokacije i korisnike usluga

Širenje Barnahus modela izvan početne pokusne jedinice u Zagrebu uzet će u obzir regionalne potrebe i postojeće resurse. Strategija širenja razvijat će se na temelju podataka i iskustava prikupljenih tijekom pokusne faze, osiguravajući da naučene lekcije posluže za uspostavljanje dodatnih lokacija.

Tijekom pokusne faze Barnahus će surađivati s akademskim institucijama u prikupljanju i analizi podataka o pružanju usluga i učinkovitosti. To istraživanje ispitat će čimbenike poput stope korištenja usluga i ishoda za djecu, obitelji i stručnjake uključene u slučajeve. Ključni pokazatelji uključivat će vrijeme obrade predmeta, učinkovitost međuresorne suradnje i iskustva dionika s modelom integriranih usluga. Analiza će se posebno usredotočiti na to koliko dobro različite institucije surađuju prema Barnahus modelu u usporedbi s prethodnim pristupima, ispitujući smanjuje li model vrijeme obrade predmeta, poboljšava li razmjenu informacija među agencijama i povećava li kvalitetu usluge.

Za razliku od mnogih drugih modela usluga, Barnahus se ne može staviti u stroge okvire zbog složene, individualizirane prirode slučajeva i potrebe za prilagodbom regionalnim varijacijama (npr. Stefansen i sur., 2017.). Međutim, osiguravanje jednakog pristupa visokokvalitetnim uslugama za svu djecu uključenu u pravne postupke zahtijeva određeni stupanj standardizacije. Razvoj sveobuhvatnog zakonodavstva o Barnahusu poslužit će kao primarni mehanizam standardizacije, uspostavljajući temeljne zahtjeve za pružanje usluga, stručne kvalifikacije i međuresornu suradnju koje sve lokacije moraju ispunjavati. Stvaranjem ovog pravnog okvira prije širenja na dodatne lokacije, Hrvatska može osigurati dosljednu provedbu bitnih elemenata Barnahusa, a istovremeno omogućiti odgovarajuću regionalnu prilagodbu.

Regionalni aspekti igrat će ključnu ulogu u planiranju širenja. Gustoća naseljenosti, broj slučajeva i postojeća servisna infrastruktura značajno se razlikuju među regijama Hrvatske. Uspostavljanje satelitskih lokacija zahtijevat će pažljivu procjenu lokalnih resursa i partnerstava. Postojeće medicinske ustanove, službe za mentalno zdravlje i infrastruktura za zaštitu djece u svakoj regiji utjecat će na primijenjeni model usluge. Neke regije mogu imati koristi od Barnahusovih objekata s punom uslugom, dok bi druge mogle biti bolje opslužene preinačenim modelima pružanja usluga koji koriste postojeće resurse i mobilne timove.

Posebno važno razmatranje za buduće širenje uključuje potencijalnu ulogu policijskih razgovora kao dokaza u kaznenim postupcima. Hrvatska policija uložila je značajna sredstva u osposobljavanje i objekte za provođenje intervjua s djecom, s 348 posebno obučених policajaca za mladež i 60 prostorija za intervjue prilagođenih djeci diljem zemlje. Iako bi korištenje tih resursa potencijalno moglo smanjiti broj intervjua koje djeca moraju proći, to predstavlja osjetljivu promjenu trenutačne pravne prakse koja bi zahtijevala pažljivo razmatranje. Svaka promjena trenutačnih postupaka intervjuiranja mora pažljivo uravnotežiti nekoliko čimbenika: potrebu za minimiziranjem traume djece smanjenjem višestrukih intervjuiranja, zahtjeve za osiguravanje prihvatljivih dokaza i temeljna prava osumnjičenika.

Kako bi se podržao kontinuirani razvoj, Barnahus mreža trebala bi uspostaviti mehanizme za razmjenu znanja i najboljih praksi između lokacija. Redoviti sastanci stručnjaka s različitih lokacija mogu olakšati učenje iz međusobnih iskustava i održavanje dosljednosti u kvaliteti usluge. Proces razvoja trebao bi uključivati sustavno ocjenjivanje načina na koji različite lokacije primjenjuju model i prilagođavaju ga svojim specifičnim okolnostima. Ta ocjena može pomoći u određivanju koji elementi modela zahtijevaju strogu standardizaciju i gdje fleksibilnost koristi pružanju usluge.

Tijekom cijelog procesa širenja važno je održavati kvalitetu usluge. Svaka nova lokacija morat će ispunjavati utvrđene standarde za objekte, stručno osposobljavanje i međuresornu koordinaciju. Redoviti sustavi ocjenjivanja i praćenja pomoći će osigurati da sve lokacije, bez obzira na veličinu ili lokaciju, pružaju visokokvalitetne usluge usmjerene na dijete koje zadovoljavaju temeljna načela Barnahus modela, a istovremeno ostaju osjetljive na lokalne potrebe i resurse.

Minimalni zahtjevi za regionalne jedinice

Regionalne Barnahus jedinice moraju ispunjavati specifične temeljne zahtjeve u pogledu osoblja, objekata i operativnih okvira kako bi se osigurala kvaliteta usluga i dosljednost s načelima Barnahus modela. Iako te jedinice mogu djelovati u manjem opsegu od centra u Zagrebu, moraju zadržati bitne elemente koji definiraju Barnahusov pristup.

Svaka regionalna jedinica trebala bi uključivati sljedeće stalno osoblje:

- voditelj jedinice odgovoran za svakodnevno poslovanje i koordinaciju
- najmanje dva kvalificirana voditelja intervjua s certifikacijom za forenzičko intervjuiranje
- najmanje dva djelatnika za obitelji/koordinatora koji mogu olakšati multidisciplinarnu koordinaciju i pružiti podršku obiteljima
- najmanje jedan terapeut koji može provoditi početne procjene i koordinirati s lokalnim pružateljima liječenja
- administrativna podrška za raspoređivanje, dokumentaciju i koordinaciju
- pristup stručnom liječničkom pregledu, bilo putem osoblja na licu mjesta ili formalno uspostavljenih dogovora s lokalnim pružateljima zdravstvene skrbi.

Zahtjevi za objekte za svaku regionalnu jedinicu moraju uključivati sljedeće:

- najmanje jedna pravilno opremljena prostorija za intervjuiranje djece s visokokvalitetnim mogućnostima snimanja
- jedna prostorija za promatranje s odgovarajućom opremom za nadzor i komunikaciju
- jedna prostorija za terapiju/procenu prikladna za procjene mentalnog zdravlja i krizne intervencije
- prostorija za liječnički pregled koja ispunjava kliničke standarde (ili formalni dogovori s obližnjim medicinskim ustanovama ako postoje prostorna ograničenja)
- prikladna čekaonica za djecu različitih dobnih skupina
- radni prostor za administraciju i osoblje
- sigurno skladište za povjerljive dokumente i dokaze
- svi prostori moraju biti fizički dostupni i dizajnirani prema načelima prilagođenim djeci.

Operativni zahtjevi uključuju sljedeće:

- formalni sporazumi sa sudovima, policijom, socijalnim službama i pružateljima zdravstvene zaštite u regiji
- jasni protokoli za upućivanje slučajeva i dijeljenje informacija
- uspostavljeni aranžmani za osposobljavanje i nadzor za sve članove stručnog osoblja
- redovita veza s centrom u Zagrebu za osiguranje kvalitete i stručno usavršavanje

- sustavi za dokumentaciju i upravljanje podacima kompatibilni s nacionalnim standardima
- mehanizmi sudjelovanja djece za ocjenjivanje i poboljšanje usluga.

Širenje kruga korisnika

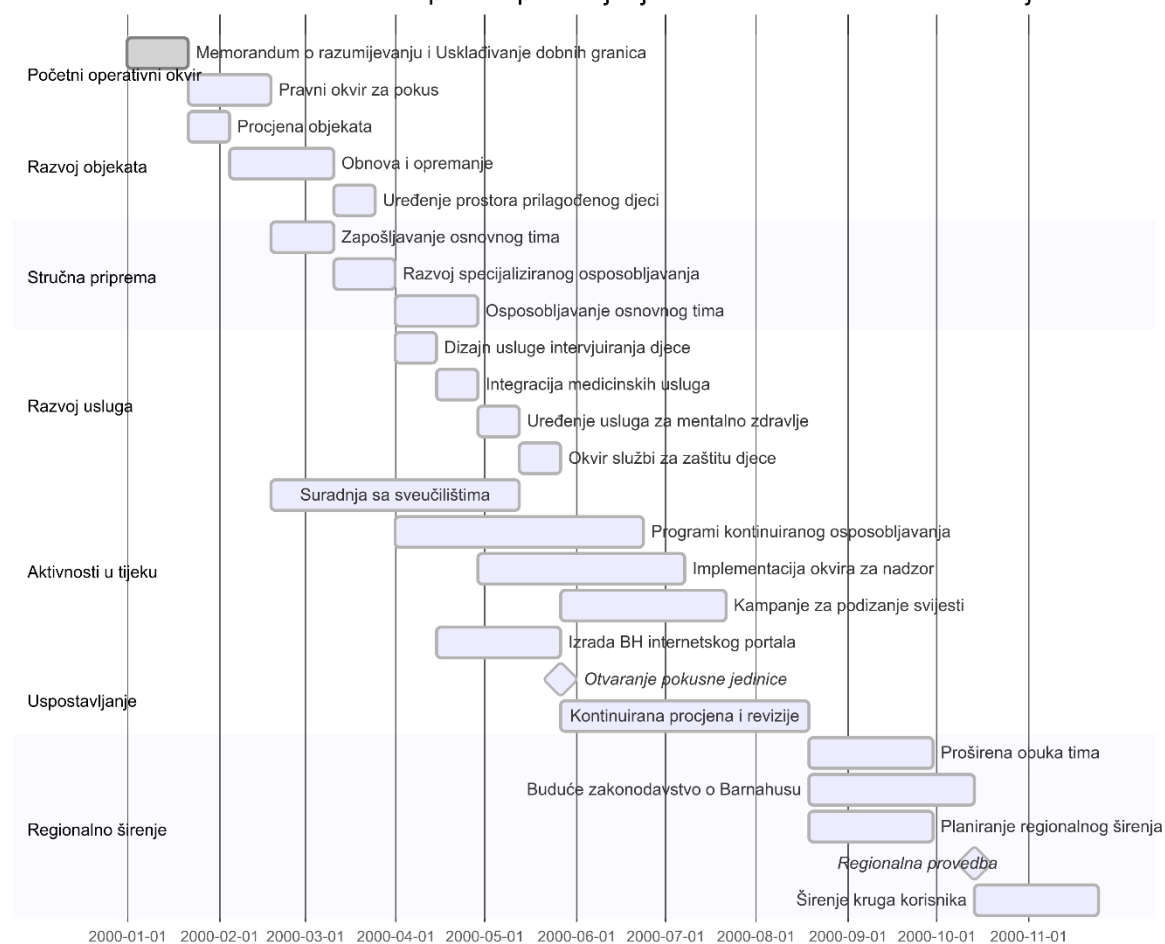
U početku njegove primjene, Barnahus model u Hrvatskoj primarno će biti usredotočen na pružanje usluga djeci žrtvama seksualnog nasilja mlađoj od 16 godina, s mogućnošću pregleda žrtava do 18 godina ako je potrebno. Kako se model uspostavlja i operativni kapaciteti razvijaju, treba razmotriti postupno širenje kruga korisnika. Širenje treba biti vođeno jasnim kriterijima i pažljivim planiranjem kako bi se osiguralo održavanje kvalitete usluge. Savjetodavna skupina, u bliskoj suradnji s MPUDT-om, trebala bi utvrditi formalne kriterije upućivanja koji uzimaju u obzir: dobne skupine (potencijalno proširenje usluga na svu djecu mlađu od 18 godina, kako zagovara pravobraniteljica za djecu); vrste slučajeva izvan seksualnog nasilja (poput fizičkog zlostavljanja, izloženosti obiteljskom nasilju i trgovanja ljudima); status uključene djece (proširenje sa žrtava na svjedoke i maloljetne osumnjičenike kada je to primjereno); te posebne odredbe za ranjive skupine s razvojnim ili psihijatrijskim potrebama kojima mogu biti potrebne dodatne usluge. Odluke o širenju trebale bi se temeljiti na podacima prikupljenim tijekom pilot faze, uključujući analizu kapaciteta usluga, procjene ishoda i konzultacija s relevantnim dionicima. Svaku fazu širenja treba pratiti odgovarajuća obuka osoblja, prilagodba objekata ako je potrebno i revizija međuresornih protokola kako bi se osiguralo da sva djeca primaju usluge prilagođene njihovim specifičnim potrebama, istovremeno zadržavajući temeljna načela Barnahus modela.

Analiza strukture troškova za širenje

Struktura troškova za širenje Barnahusa izvan pilot jedinice u Zagrebu bit će određena i rezultatima pilot projekta i specifičnim potrebama svake satelitske lokacije. Iako osnovni elementi troškova ostaju slični onima u pilot jedinici, opseg i konfiguracija svakog objekta morat će se prilagoditi lokalnim okolnostima. Gustoća naseljenosti i geografska rasprostranjenost značajno će utjecati na broj slučajeva – pri čemu će Zagreb rješavati veći broj slučajeva u usporedbi s ruralnim područjima – što će izravno utjecati na potrebe za osobljem i objektima. Satelitske jedinice radit će s manjim stalnim timovima voditelja intervjua, djelatnika za obitelji i terapeuta, umjesto s potpunom koordinacijskom strukturom centra u Zagrebu. Opseg usluga na svakoj lokaciji također će se razlikovati ovisno o postojećim lokalnim resursima; konzultacije su pokazale da će ruralna područja, kojima često nedostaju intervencijske usluge za djecu i obitelj, možda trebati uključiti sveobuhvatnije terapijske usluge na licu mjesta. Ova razlika u pružanju usluga među lokacijama naglašava važnost korištenja procjena pilot faze kako bi se odredila optimalna struktura za svaku satelitsku jedinicu.

Slika 2. Gantogram za provedbu

Slika 2. Vremenski plan uspostavljanja Barnahus modela u Hrvatskoj

8. Dodaci

Dodatak 1. Pregled i sinteza dokumenata i konzultacija

Izazovi utvrđeni u **pravnoj analizi** uključuju sve četiri Barnahus prostorije (zaštita djece, pravosuđe, fizička dobrobit, mentalna dobrobit), a autori naglašavaju da su posebice ključni empatičan susret s djetetom, intervju s djecom korištenjem protokola temeljenog na dokazima, bez nepotrebnih odgoda i ograničenog broja intervju, te pružanje skrbi i podrške. Sustavno je praćenje važno, a ključni izazov koji treba uzeti u obzir različite su potrebe ruralnih i urbanih zajednica te iako je međuresorna suradnja obvezna, ona se slabo provodi. Jačanjem međuresorne koordinacije, osiguravanjem pristupa službama za zaštitu djece na nacionalnoj razini i uključivanjem djece u proces, Hrvatska može pružiti bolju zaštitu djeci u slučajevima seksualnog nasilja te pružiti veću potporu i učinkovitiji pravosudni odgovor na ta kaznena djela.

Iz **analize nedostataka u osposobljavanju** također naglašava ključnu važnost poticanja suosjećanja i poštovanja u radu s djecom žrtvama i svjedocima te da glavni izazovi uključuju slabu povezanost različitih sektora i nedostatak koordinacije. „Poboljšana suradnja i međusobno poštovanje među stručnjacima iz različitih sektora ključni su za osiguranje sveobuhvatnog i integriranog pristupa zaštiti djece.“ Autori sažimaju da se glavni „nedostatci ponajprije odnose na nedostatak sveobuhvatnih i održivih programa, neadekvatne okvire za evaluaciju i nedovoljno praćenje svih razina napora u području prevencije“, a u svojim preporukama ističu potrebu za održivom suradnjom između dionika i uvođenjem specijaliziranih protokola (NICHHD) i programa osposobljavanja.

Održan je **početni konzultacijski sastanak s autorima Mape puta i predstavnicima Vijeća Europe (VE)**. Dogovoreno je da će Mapa puta uključivati barem kratkoročne i dugoročne prioritete, rizike povezane s provedbom i strategije ublažavanja navedenih rizika. Rasprave su obuhvatile i neriješena pitanja poput toga mogu li se intervju s djecom prije sudskog procesa koje provodi policija koristiti kao dokaz na sudu i treba li početna provedba započeti s jednom pilot jedinicom ili pet lokacija.

Druge konzultacije održane su s Ministarstvom pravosuđa, uprave i digitalne transformacije (MPUDT). Rasprave su bile usredotočene na definiranje budućeg modela Barnahusa, uključujući vrstu subjekta, tko bi tamo radio, potrebne prostorije i ulogu Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba u pružanju stručnih znanja za Barnahus. Poliklinika za zaštitu djece i mladih ponudila je svoju stručnost u tim područjima, a Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije pozdravilo je tu podršku. Što se tiče analize strukture troškova, dogovoreno je da će, iako točni rashodi nisu zahtijevani, identificiranje ključnih elemenata rashoda voditi Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije u planiranju proračuna.

Treće konzultacije održane su s timom koji je izradio pravnu analizu. Raspravljalo se o prethodnim projektima koji nisu bili uspješni u nastojanju da se iz njih nešto nauči. Značajno ulaganje Ministarstva unutarnjih poslova (MUP) u osposobljavanje policijskih službenika za forenzičko intervjuiranje istaknuto je kao vrijedan resurs na kojem se može graditi. Zakonske promjene u vezi s korištenjem policijskih intervju kao dokaza na sudu prepoznate su kao složene i neizvedive u ranim fazama. Početni fokus Barnahusa trebao bi biti na djeci žrtvama seksualnog nasilja, ali bi se kasnije moglo planirati širenje (npr. na fizičko zlostavljanje i

maloljetne počinitelje). Planirane usluge uključuju razgovore, liječenje, obuku i dostupnost dežurnog liječnika.

Četvrte konzultacije održane su s timom koji je izradio analizu nedostataka u osposobljavanju. Prepoznata je potreba za koordiniranim pristupom obrazovanju i osposobljavanju te je predloženo da Barnahus djeluje kao centar znanja. Raspravljalo se o tome kako iskoristiti postojeća stručna znanja, posebice ona stručnih suradnika i Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba. Naglašeno je osiguravanje smislenog sudjelovanja djece u svakoj fazi, s posebnim naglaskom na uključivanje djece koja imaju izravno iskustvo s pravosudnim i upravnim sustavom. Proces sudjelovanja djece treba pažljivo koordinirati kako bi se prikupili vrijedni doprinosi djece čija iskustva mogu izravno utjecati na razvoj usluga, dok bi Mreža mladih savjetnika pravobraniteljice za djecu mogla poslužiti kao dodatni resurs. Nedostaci u nadzoru i osposobljavanju identificirani su kao prioriteti, s preporukom da se zahtjevi za osposobljavanjem formaliziraju u zakonodavstvu vezanom za Barnahus. Također je naglašena važnost usklađivanja istraživanja i prakse.

Sastanak uživo u Helsinkiju, u okviru studijskog posjeta hrvatske delegacije Odjelu za forenzičku psihologiju za djecu i adolescente, bio je usredotočen na model provedbe. Predloženo je uspostavljanje središnjeg centra s trima satelitskim jedinicama. Sudionici su se složili da se u Mapu puta uključi procjena rizika za provedbu. Postavljeno je nekoliko pitanja za daljnje istraživanje, uključujući broj policijskih izvješća u području seksualnog nasilja nad djecom, udio akutnih u odnosu na povijesne slučajeve te koristi li policija trenutačno NICHD protokol u svojim intervjuima.

Pisani odgovor Ministarstva unutarnjih poslova (MUP) na konzultacije pokazao je značajne postojeće kapacitete za potporu uspostavljanju Barnahusa u Hrvatskoj. Njihova infrastruktura sadrži 148 stacionarnih i 145 prijenosnih audiovideo uređaja za snimanje, a 60 policijskih postaja već je opremljeno prostorijama za ispitivanje prilagođenim djeci. Policija je mnogo uložila u profesionalni razvoj, s 348 policijskih službenika za mlade obučenih za specijalizirane tehnike intervjuiranja djece u skladu s PEACE modelom i međunarodnim standardima. Ministarstvo unutarnjih poslova izrazilo je spremnost da certificirani službenici prođu dodatno osposobljavanje specifično za Barnahus kako bi se osigurala potpuna usklađenost s modelom.

Analiza rasprostranjenosti slučajeva u 20 policijskih uprava u Hrvatskoj otkriva značajne regionalne varijacije. Zagrebačka, Koprivničko-križevačka i Splitsko-dalmatinska županija pokazuju najveću koncentraciju slučajeva (sa 151, 128 i 111 kaznenih djela), dok regije poput Dubrovačko-neretvanske i Požeško-slavonske županije bilježe znatno niže brojke (11 i 12 kaznenih djela). Ovaj obrazac općenito korelira s gustoćom naseljenosti, iako neke regije pokazuju značajne razlike između broja kaznenih djela i žrtava. Ova distribucija sugerira da bi kod uspostavljanja Barnahusa trebalo razmotriti model „hub-and-spoke“, s većim objektima u regijama s velikim brojem slučajeva, a istovremeno osigurati dostupnost za područja s manjim brojem slučajeva.

Ministarstvo unutarnjih poslova napominje da članak 292. Zakona o kaznenom postupku trenutačno zahtijeva od sudaca istrage da provode dokazna ročišta, što sprječava korištenje policijskih intervjua kao dokaza. Ministarstvo predlaže da bi izmjene Zakona o sudovima za mladež mogle pružiti pravnu osnovu za korištenje pravilno provedenih policijskih intervjua kao dokaza, što bi podržalo Barnahusova načela minimiziranja ponavljanja intervjua.

Pete konzultacije održane su s osobljem Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba. Rasprava je otkrila opsežnu stručnost Poliklinike u skrbi i zaštiti mentalnog zdravlja djece, s naglaskom na rad s djecom koja su u riziku od zlostavljanja, traume i situacijama

visokog konflikta. Centar trenutačno djeluje kao multidisciplinarna zdravstvena ustanova koja pruža forenzičke intervjuje, savjetovanje i podršku djeci i obiteljima, iako se njihovi intervjui ne mogu izravno koristiti kao dokaz na sudu. Istaknuli su ključne izazove u provedbi Barnahus modela, uključujući nespremnost pravosuđa da prihvati intervjuje koje provodi Poliklinika ili policija kao dokaz, dugotrajan pravni postupak i potrebu za poboljšanom međuresornom koordinacijom.

Centar je naglasio važnost osposobljavanja stručnjaka u više sektora, uključujući liječnike, policiju i stručnjake koji rade na sudovima, kako bi bolje prepoznali i reagirali na zlostavljanje djece. Predložili su strategije ublažavanja poput stvaranja jedinstvene klime sa zajedničkim ciljevima, održavanja multidisciplinarnih okruglih stolova i podizanja svijesti o seksualnom nasilju nad djecom i Barnahus modelu. Tijekom rasprave identificirano je nekoliko mogućih veza na sveučilištu koje bi mogle surađivati na istraživanju različitih funkcija i metoda korištenih u Barnahusu kako bi se osigurala održivost modela i razvoj temeljen na dokazima. Hrabri telefon istaknut je kao nevladina organizacija koja može biti korisna tijekom procesa uspostavljanja Barnahusa. Postojeće snažne veze centra s dionicima, opsežno iskustvo u području dječje traume i interes lokalnih sveučilišta za istraživanje zlostavljanja djece pružaju čvrstu osnovu za razvoj Barnahus modela u Hrvatskoj. Nakon konzultacija primljen je i pisani odgovor ravnatelja Poliklinike o stanju stručnih znanja i obuke dostupne liječnicima za obavljanje pregleda u slučajevima sumnje na zlostavljanje djece. Glavno je zapažanje da su stručna znanja oskudna te da je potrebna obuka za liječnike koji obavljaju preglede o raznim temama, uključujući rad s djecom, provođenje forenzičkih pregleda djece za koju se sumnja da su žrtve seksualnog nasilja i općenito seksualno nasilje nad djecom.

Šeste konzultacije započele su pisanim odgovorima dvaju stručnih suradnika (treći odgovor dobiven je nakon konzultacija) o ulozi stručnih suradnika, procesu pripreme i intervjuja s djetetom te izazovima s kojima se suočavaju u svojem radu. Tijekom konzultacija s jednim od stručnjaka razrađeni su pisani odgovori. Hrvatski stručni suradnici, pretežno socijalni pedagozi i socijalni radnici, igraju ključnu ulogu u intervjuiranju djece svjedoka, istovremeno minimizirajući daljnju traumu tijekom pravnog postupka. Njihov proces uključuje detaljnu pripremnu fazu otprilike 10 dana prije dokaznog ročišta, gdje se sastaju s djetetom kako bi uspostavili povjerenje, objasnili sudske postupke i procijenili djetetovu razvojnu razinu bez rasprave o sumnji na kazneno djelo. Razdoblje čekanja između policijskog razgovora i dokaznog ročišta varira, ali obično traje oko 1 – 3 mjeseca. U iznimnim slučajevima to može biti i do jedne ili dvije godine. Priprema djeteta za intervju, kao i sam intervju, prati faze NICHD protokola.

Stručni suradnici suočavaju se sa značajnim izazovima, uključujući nedostatak nacionalne koordinacije, ograničenu kontinuiranu obuku i nedostatak nadzora. Većina su obučeni stručnjaci s iskustvom u socijalnoj pedagogiji, ali se bore sa sustavnim problemima poput kraće praktične obuke za nove generacije, niskih plaća i emocionalno zahtjevnog posla. To područje pati od odljeva stručnjaka zbog psihološki zahtjevnog prirode posla i nedovoljnog priznanja. Kako bi se riješili ti izazovi, zalažu se za standardizirane postupke, obvezno obrazovanje za sve sudionike na sudu, sustavno stalno i kontinuirano osposobljavanje te bolju integraciju akademskih istraživanja s praktičnom primjenom. Stručni suradnici također su istaknuli potrebu za multidisciplinarnom i međuresornom suradnjom te jasnim zajedničkim ciljem svih uključenih strana.

Sedme konzultacije održane su 31. 1. 2025. s Almom Bernat iz Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike o radu službi za zaštitu djece u Hrvatskoj. Bernat je istaknula nekoliko izazova u postojećem sustavu zaštite djece u Hrvatskoj. Ključni problem je protok informacija tijekom kriminalističkog istraživanja gdje službe za zaštitu djece

često nemaju ažurne informacije nakon početne faze, što dodatno komplicira veliko opterećenje socijalnih radnika slučajevima. Sustav funkcionira na dvjema razinama mjera potpore, sa značajnim regionalnim razlikama u dostupnosti usluga – posebice između Zagreba i ruralnih područja. Tijekom kriminalističkog istraživanja, služba za zaštitu djece mora koordinirati s kaznenim i obiteljskim sudovima uzimajući u obzir potrebe cijele obitelji. U raspravi je naglašena potreba za poboljšanom obukom o načelima Barnahusa, seksualnom nasilju nad djecom i intervjuiranju djece za sve socijalne radnike te je predloženo da bi postavljanje posebnog socijalnog radnika u Barnahus moglo poboljšati koordinaciju informacija između kriminalističkih istraživanja i službi za zaštitu djece. Osim toga, potencijalna uloga Barnahusa u pružanju nadzora i podrške manje iskusnim radnicima službe za zaštitu djece istaknuta je kao važno razmatranje za njegovo uspostavljanje.

Osme konzultacije održane su 10. 2. 2025. s profesorom Miroslavom Rajterom (Zavod za metodologiju istraživanja u socijalnom radu i socijalnoj politici, Sveučilište u Zagrebu). Sastanak je započeo pregledom Barnahus projekta, raspravom o njegovu fokusu na prakse utemeljene na dokazima u intervjuiranju djece i terapiji traume, kao i o važnosti povezivanja akademske stručnosti s praktičnom provedbom Barnahus usluga. Rasprava je obuhvatila komponente osposobljavanja i mjere osiguranja kvalitete u sve četiri prostorije Barnahusa.

Doprinos profesora Rajtera bio je posebice vrijedan, crpeći iz njegova iskustva u srodnim projektima. Istaknuo je svoje sudjelovanje u dvjema značajnim prethodnim inicijativama: projektu iz 2014. usmjerenom na međuresornu suradnju i triangulaciju informacija te nedavnom projektu Euro-CAN koji ispituje višesektorske odgovore na zlostavljanje djece diljem Europe. Treći relevantni projekt koji se spominje bio je ACTION Coordinated Response to Child Abuse & Neglect via Minimum Data Set, koji opisuje koordinirani model za prikupljanje podataka o zlostavljanju djece u Europi.

Važno je napomenuti da je profesor Rajter naglasio potrebu izbjegavanja prošlih zamki koje je uočio u službi za zaštitu djece gdje vrijedni podatci nisu analizirani zbog ograničenih resursa. Snažno se zalagao za rano uključivanje istraživača u planiranje prikupljanja podataka, analizu i etička razmatranja. Što se tiče potencijalnih izazova, prof. Rajter je razmotrio najmanje tri područja: osiguravanje odgovarajućeg financiranja istraživanja (predlažući da se ova komponenta čvrsto ugradi u početno planiranje), upravljanje vremenskim ograničenjima za osoblje Barnahusa koje sudjeluje u istraživačkim aktivnostima i uspostavljanje učinkovitih centraliziranih sustava dijeljenja podataka.

Devete konzultacije održane su 14. 2. 2025. s profesoricom Gordanom Kerestes (profesoricom razvojne psihologije, Sveučilište u Zagrebu) i **profesoricom Lindom Rajhvajn Bulat** (profesoricom na Odsjeku za socijalni rad Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu). Predstavljen je projekt, glavni ciljevi i trenutačno stanje. Obje su profesorice izrazile zanimanje za projekt, ali su zatražile dodatne informacije o njegovu vremenskom rasporedu i prethodnim istraživanjima na tom području prije nego što su se obvezale na sudjelovanje. Također su predložile da se kontaktira četvrti istraživač koji ima iskustva sa sličnim studijama. Profesorice su istaknule vrijednost uključivanja istraživača u ovoj ranoj fazi planiranja jer bi to olakšalo učinkovitiju i korisniju provedbu istraživanja u budućnosti.

Dana 20. veljače 2025. Savjetodavna skupina projekta sastala se putem aplikacije Zoom kako bi pregledala prvi nacrt plana i analizu strukture troškova te Memorandum o razumijevanju. Većina dionika podržala je osnivanje četiriju Barnahus jedinica, pri čemu je MPUDT prepoznao četiri jedinice kao krajnji cilj, ali je predložio pragmatičan pristup zbog ograničenih resursa: pokretanje pilot jedinice u Zagrebu, s postupnim širenjem nakon početne ocjene. Na sastanku je istaknuta snažna predanost koordiniranom, višeagencijskom modelu,

s Barnahus centrom u Zagrebu kao središnjom koordinacijskom točkom. Rasprave su se usredotočile na definiranje primarne ciljne skupine, s različitim perspektivama dionika o dobi, vrsti kriminala i kategorijama ranjivih žrtava. Predloženo je da se u početku usredotoči na žrtve seksualnog zlostavljanja djece, s potencijalnim budućim širenjem na druge skupine.

Ključna operativna razmatranja uključivala su mogućnost mobilnih timova da dopru do djece u udaljenim područjima ili s posebnim potrebama te mogućnost uključivanja sudionika u intervjue s djecom putem videoveze. Raspravljalo se o protokolima liječničkih pregleda, pri čemu se razlikuju hitni slučajevi (koji se obrađuju u bolnicama) i nehitni pregledi (koji se provode u Barnahus jedinicama). Ministarstvo zdravstva utvrdilo je kritično ograničenje, potvrdivši nedostatak specijalizacije iz pedijatrijske i adolescentne ginekologije – značajan nedostatak u trenutačnom medicinskom osposobljavanju. Sudionici sastanka imali su priliku dati pisane komentare na prvi nacrt u roku od tjedan dana. Za detaljniji prikaz rasprava čitatelji se upućuju na cjelovit zapisnik sa sastanka Vijeća Europe.

Dodatak 2. Popis IT opreme i opreme za snimanje koju koristi Barnahus Ljubljana

Popis AVK opreme

Prostorije za sastanke:

- SHURE MX412D/C, „gooseneck“ (za audiokomunikaciju između prostorije za sastanke i kontrolne sobe)
- TV zaslon
- JBL PSB-1/230, *soundbar*
- program (verzija za stolno računalo) za komunikaciju između računala i tableta
- TG LAB.GRUPPEN LUCIA 120/2, pojačalo, 2 × 60 W
- BIAMP CM1008, bijeli stropni zvučnik (2 komada)
- stolno računalo
- Polycom kamera i kodek G7500.

Prostorija za intervju:

- PANASONIC AW-UE50WEJ, kamera 4K PTZ
- PANASONIC AW-UE4WG, kamera 4K širokokutnog formata
- LENOVO Tab M10 HD G2, tablet
- SHURE MX202W-A/N, mikrofoni
- SHURE R183W-A, kapsula za mikrofoni
- ART PHANTOM2PRO.

Kontrolna soba:

- BLACK MAGIC Video Assist 7" 3G, prijenosni zaslon/snimač 7"
- HEDBOX RP-NPF770, baterija za zaslon
- BLACK MAGIC ATEM Mini Pro, HDMI
- BLACK MAGIC CONVCMIC/HS03G/WPSU, adapter HDMI-SDI
- BLACK MAGIC CONVCMIC/SH03G/WPSU, adapter SDI-HDMI (2 komada)

- ATEN VS182A HDMI ½
- ATEN VS184A HDMI ¼
- SOUNDCRAFT Notepad-8FX, 8-kanalni stol za miješanje zvuka
- JBL 104SET-BTW, set stolnih zvučnika
- SHURE SRH440A-EFS, profesionalne slušalice
- SHURE P300-IMX, višenamjenski digitalni audioprocetor s Dante sučeljem
- SHURE ANI22-XLR, pretvarač audio signala – analogni ulaz-Dante-analogni izlaz
- TP-LINK TL-SG1008MP POE+, mrežni preklopnik
- TP-LINK TL-SG1008MP POE+, mrežni preklopnik
- TENDA TEF1106-4-63W, PoE preklopnik
- DIGITUS DS-40133, digitalno-analogni audiopretvarač (2 komada).

Prostorija za server:

- SYNOLOGY DiskStation DS1821+, disk stanica
- SEAGATE IRONWOLF ST8000VN004, tvrdi disk za disk stanicu (8 komada).

Pripremio g. Aleš Hribernik, Hiša za otroke – Dječja kuća Ljubljana

Dodatak 3. Opseg, sadržaj, ishodi učenja i ocjena finskog osposobljavanja o istražnom intervjuiranju djece

Opseg

Obuka se 2025. godine održava tijekom jedanaest mjeseci na Policijskoj akademiji u Tampereu. Uključuje 16 dana praktične nastave i samostalnog učenja te obuhvaća ukupno 136 sati obuke, što se sastoji od 80 sati seminara, 20 sati nadzora i 36 sati samostalnog učenja, uključujući 24 sata rezervirana za završni rad. Osposobljavanje se provodi nizom predavanja i seminara, samostalnim učenjem, čitanjem gradiva, raspravama u malim grupama, upoznavanjem s primjerima slučaja, davanjem i primanjem povratnih informacija među kolegama, nadzorom i izradom završnog rada.

Osposobljavanje je namijenjeno policijskim službenicima koji istražuju zločine protiv djece i zdravstvenim djelatnicima te zdravstvenim djelatnicima koji pružaju službenu pomoć policiji u istrazi kaznenih djela počinjenih na štetu djece (tj. onima u Finskoj koji provode forenzičko intervjuiranje djece). Kandidati moraju raditi u području istraživanja kaznenih djela počinjenih na štetu djece.

Sadržaj

Osposobljavanje daje policijskim službenicima vještine za djelovanje u ulozi istražitelja u istragama kaznenih djela počinjenih na štetu djece. Socijalni i zdravstveni stručnjaci osposobit će se za potporu u istraživanju zlostavljanja djece. Polaznici će dobiti potvrdu o završenom osposobljavanju. Osposobljavanje odgovara šestoj razini Nacionalnog kvalifikacijskog okvira (šesta razina EQF-a, razina visokog obrazovanja).

Osnovni sadržaj uključuje:

- osposobljavanje za NICHD protokol, korištenje obrasca za polustrukturirani intervju s djetetom
- razmatranje razvojnih i interakcijskih aspekata i sugestibilnosti u intervjuima
- multidisciplinarna, međuresorna suradnja i pristupi istraživanju sumnje na zlostavljanje djece
- specifičnosti istrage kaznenih djela počinjenih na štetu djece
- zakonodavstvo koje se odnosi na kaznena djela počinjenih na štetu djece
- forenzičke psihološke procjene
- održavanje vlastitih profesionalnih vještina i dobrobiti.

Ishodi učenja

Za ovo osposobljavanje predviđen je niz ishoda učenja. Nakon osposobljavanja, polaznici:

- mogu pouzdano provoditi intervjue s djecom na dokaznim ročištima u skladu s važećim smjernicama, zakonima, znanstvenim spoznajama i nacionalnim metodama

- mogu prepoznati i sposobni su uzeti u obzir specifične situacije i pojave vezane za intervjuiranje djece (npr. sporovi oko skrbništva, razvojni poremećaji, traumatizacija)
- mogu raditi u multidisciplinarnoj suradnji između tijela potrebnoj za istrage kaznenih djela počinjenih na štetu djece, prepoznajući uloge različitih dionika
- sposobni su konstruktivno vrednovati vlastite i tuđe intervju s djecom, s naglaskom na rad u parovima i razvoj profesionalnih vještina
- sposobni su provoditi forenzičko-psihološke procjene djece u skladu sa svojom stručnom ulogom, uključujući procjenu sposobnosti djece za sudjelovanje u forenzičkom intervjuu i procjenu istinitosti
- sposobni su koristiti različite metode za regulaciju psihološkog stresa i brigu o svojem mentalnom zdravlju na poslu.

Ocjenjivanje

Polaznik je sposoban raditi u skladu s ishodima učenja i uspješno je završio potrebne zadatke uključene u tečaj. Zahtijeva se da je polaznik pohađao i sudjelovao u danima nastave i nadzora te da je izradio samostalne studijske zadatke i završni rad.

Zahtjevi za prolaz

- Polaznik je pouzdano obavio barem jedan intervju s djetetom koristeći NICHHD protokol.
- Polaznik je konstruktivno procijenio vlastite i tuđe intervju s djecom.
- Polaznik je sudjelovao u danima nastave i nadzora.
- Polaznik je uspješno pripremio završni rad.
- Polaznik je riješio ostale samostalne zadatke zadane na tečaju, na temelju zasebno danih uputa.

Razlozi za neuspjeh (pad)

- Pripravnik nije uspješno riješio zadatke edukacije.
- Polaznik nije sudjelovao u danima nastave i nadzora.
- Polaznik nije uspješno pripremio završni rad.

9. References

Ask, K., & Pina, A. (2011). On being angry and punitive: How anger alters perception of criminal intent. *Social Psychological and Personality Science*, 2(5), 494-499.

Association for the Prevention of Torture (2021). *Mendez Principles* - Principles on Effective Interviewing for Investigations and Information Gathering. Online: https://www.ap.t.ch/sites/default/files/publications/apt_PoEI_EN_11.pdf

Barnahus International Network (2025). Barnahus Website, Training catalog. Online: <https://barnahus.eu/category/training/>

Barnahus International Network (2025). Barnahus Quality Standards. Online: <https://barnahus.eu/barnahus/the-practice-in-barnahus/standards/>

Cega, I. (2024). Analysis of the legislative, policy and institutional framework regarding protection of children and procedures for cases on violence against children, including sexual violence in Croatia. Online: <https://rm.coe.int/legal-analysis-barnahus-croatia-/1680b199b8>

Child Welfare Committee, National Child Traumatic Stress Network & National Children's Alliance. (2008). CAC Directors' Guide to Mental Health Services for Abused Children. Los Angeles, CA & Durham, NC: National Center for Child Traumatic Stress.

Council of Europe. (2010). Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on child-friendly justice. Council of Europe Publishing.

Council of Europe. (2012). Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (Lanzarote Convention) (CETS No. 201). Council of Europe Treaty Series.

Council of Europe. (2023). Inception report - Joint EU-Council of Europe project "Implementing the Barnahus Model in Croatia" 23HR02. Online: <https://rm.coe.int/inception-report-of-the-barnahus-croatia-project/1680ae34ac>

Council of Europe. (2024) Implementing the Barnahus model in Croatia: roundtable discussion of key findings from legal and training gap analyses, 8 October 2024, Zagreb. Online: <https://www.coe.int/en/web/children/-/implementing-the-barnahus-model-in-croatia-roundtable-discussion-of-key-findings-from-legal-and-training-gap-analyses>

Council of Europe. (2024) Exchange of best practices between Croatian and Finnish professionals to improve the protection of child victims of sexual violence, 5-6 November 2024, Helsinki. Online: <https://rm.coe.int/programme-study-visit-finland-barnahus-croatia/1680b2669a>

Council of Europe. (2025). Implementing the Barnahus Model in Croatia Website. Online: <https://www.coe.int/en/web/children/barnahus-croatia>

European Association of Psychology and Law. (2025). Online: <https://eapl.eu/>

European Parliament, & Council of the European Union. (2011). Directive 2011/93/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on combating the sexual abuse and sexual exploitation of children and child pornography, and replacing Council Framework Decision 2004/68/JHA. Official Journal of the European Union, L 335/1.

European Parliament, & Council of the European Union. (2012). Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA. Official Journal of the European Union, L 315/57.

Grejer & Wenke (2023) Barnahus: a European journey Mapping study on multidisciplinary and interagency child-friendly justice models responding to violence against children in Council of Europe member states. Online: <https://rm.coe.int/barnahus-a-european-journey-mapping-study-on-multidisciplinary-and-int/1680acc3c3>

International Investigative Interviewing Research Group. (2025). Online: <https://iiirg.org/>

Korkman, J., Otgaar, H., Geven, L. M., Bull, R., Cyr, M., Hershkowitz, I., ... & Volbert, R. (2024). White paper on forensic child interviewing: research-based recommendations by the European Association of Psychology and Law. *Psychology, Crime & Law*, 1-44.

Lahtinen, H. M., Korkman, J., Laitila, A., & Mehtätalo, L. (2017). The Effect of Training on Investigative Interviewers' Attitudes and Beliefs Related to child Sexual violence. *Investigative Interviewing: Research & Practice*, 8(1).

Lamb, M. E., Sternberg, K. J., Orbach, Y., Esplin, P. W., & Mitchell, S. (2002a). Is ongoing feedback necessary to maintain the quality of investigative interviews with allegedly abused children?. *Applied Developmental Science*, 6(1), 35-41.

Lamb, M. E., Sternberg, K. J., Orbach, Y., Hershkowitz, I., Horowitz, D., & Esplin, P. W. (2002b). The effects of intensive training and ongoing supervision on the quality of investigative interviews with alleged sex abuse victims. *Applied developmental science*, 6(3), 114-125.

Magnusson, M., Joleby, M., Luke, T. J., Ask, K., & Lefsaker Sakrisvold, M. (2021). Swedish and Norwegian police interviewers' goals, tactics, and emotions when interviewing suspects of child sexual violence. *Frontiers in psychology*, 12, 606774.

Oxburgh, G., Ost, J., Morris, P., & Cherryman, J. (2014). The impact of question type and empathy on police interviews with suspects of homicide, filicide and child sexual violence. *Psychiatry, psychology and law*, 21(6), 903-917.

Oxburgh, G., Ost, J., Morris, P., & Cherryman, J. (2015). Police officers' perceptions of interviews in cases of sexual offences and murder involving children and adult victims. *Police practice and research*, 16(1), 36-50.

Pezo, B., Šimetin, I., Dragičević, H., & Bagarić, E. (2024) Training gap analysis. Online: <https://rm.coe.int/barnahus-croatia-training-gap-analysis/1680b1b3f2>

TF-CBT Therapist Certification Program (2025). Evidence-based treatment for children and adolescents impacted by trauma and their parents or caregivers. Online: <https://tfcbt.org/>

Thielemann, J. F. B., Kasparik, B., König, J., Unterhitzberger, J., & Rosner, R. (2022). A systematic review and meta-analysis of trauma-focused cognitive behavioral therapy for children and adolescents. *Child Abuse & Neglect*, 134, 105899.

Stefansen, K., Johansson, S., Kaldal, A., Bakketeig, E. (2017). Epilogue: The Barnahus Model: Potentials and Challenges in the Nordic Context and Beyond. In: Johansson, S., Stefansen, K., Bakketeig, E., Kaldal, A. (eds) *Collaborating Against Child Abuse*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-58388-4_16

THL (2024). the Finnish Barnahus Website, Trainings -section (in english). Online: <https://barnahus.fi/en/trainings/>

Wouters, E., Constanty, L., Urben, S., Amoussou, J. R., & Gasser, J. (2024). Use of statement validity analysis in minors alleging sexual assault: A systematic review. *Journal of Forensic Sciences*, 69(6), 1948-1958.